

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Katedra geografie

Lenka PEŠKOVÁ

POLIČSKO; REGIONÁLNĚ GEOGRAFICKÁ STUDIE

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.

Olomouc 2009

Prohlašuji tímto, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením Doc. RNDr. Václava Touška, CSc. a uvedla v seznamu literatury veškerou použitou literaturu a další zdroje.

Olomouc, 10. května 2009

.....

podpis

Ráda bych na tomto místě poděkovala panu Doc. RNDr. Václavu Touškovi, CSc. za poskytování cenných rad a připomínek, při zpracování této bakalářské práce.

Vysoká škola: Univerzita Palackého

Fakulta: Přírodovědecká

Katedra: Geografie

Školní rok: 2008/09

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

student

Lenka PEŠKOVÁ

obor

Regionální geografie

Název práce:

Poličsko; regionálně geografická studie

The Poličsko: regional-geographical study

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské práce je zpracovat základní regionálně geografickou studii o území správního obvodu obce s rozšířenou působností Polička.

Struktura práce:

1. Úvod obsahující mj. formulaci dílčích cílů práce
2. Přehled literatury k řešenému problému
3. Popis zdrojových dat a zvolené metodiky
4. Historický vývoj území s důrazem na vývoj administrativního členění po roce 1848
5. Stručná fyzicko-geografická charakteristika studovaného území
6. Obyvatelstvo – vývoj dlouhodobý (1869 – 1991) a současný (1991 -2007), struktura, očekávané trendy do nejbližších let
7. Hospodářství – historické kořeny, stav na konci osmdesátých let, transformace, současný stav, největší zaměstnavatelé, očekávání
8. Trh práce
9. Formulace hlavních závěrů
10. Shrnutí (v angličtině)

Bakalářská práce bude zpracována v těchto kontrolovaných etapách:

1. Rešerše literatury k řešenému problému – 31.12.2008
2. Analýza obyvatelstva – 28.2.2009
3. Analýza hospodářství – 31.3.2009
4. Analýza trhu práce a závěry – 30.4.2009

Rozsah grafických prací: tabulky, grafy a kartogramy prezentující výsledky výzkumu

Rozsah průvodní zprávy: 40 až 50 stran textu včetně tabulek + práce včetně všech příloh v elektronické podobě

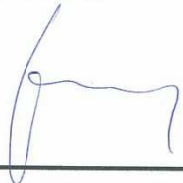
Seznam odborné literatury:

Odborné články a studie věnující se problematice Poličska + poznatky z literatury věnující se problematice metod geografického výzkumu (Ekonomická a sociální geografie, A.Čeněk,2008)

Vedoucí bakalářské práce: Doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.

Datum zadání bakalářské práce: 6.10.2008

Termín odevzdání bakalářské práce: 31.5.2009

vedoucí katedry

vedoucí bakalářské práce

OBSAH

1. ÚVOD	7
1.1. Cíle práce.....	7
1.2. Data a metody zpracování.....	7
2. VYMEZENÍ ÚZEMÍ.....	11
3. ZÁKLADNÍ FYZICKOGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA.....	14
3.1. Geomorfologické členění.....	14
3.2. Klimatické poměry.....	16
3.3. Hydrologické poměry.....	16
3.4. Půdy a půdní pokryv.....	17
3.5. Krajina a chráněná území.....	17
4. HISTORICKÝ A SPRÁVNÍ VÝVOJ REGIONU.....	19
4.1. Historický vývoj území.....	19
4.2. Historický vývoj Poličky.....	20
4.3. Správní vývoj oblasti po roce 1848.....	23
5. OBYVATELSTVO.....	27
5.1. Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel Poličska v letech 1869-1991.....	27
5.2. Přirozený a migrační pohyb obyvatel po roce 1990.....	30
5.3. Struktura obyvatelstva.....	35
5.3.1. Struktura podle věku a pohlaví.....	35
5.3.2. Náboženská struktura.....	37
5.3.3. Národnostní struktura.....	38
5.3.4. Vzdělanostní struktura.....	39
5.4. Sídlní struktura.....	40
5.5. Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity.....	41
5.6. Dojíždka a vyjíždka do zaměstnání.....	44
6. HOSPODÁŘSTVÍ.....	47
6.1. Doprava.....	47
6.2. Zemědělství.....	48
6.3. Průmysl.....	50
6.4. Služby.....	53
7. SITUACE NA TRHU PRÁCE.....	55

7.1. Míra nezaměstnanosti.....	55
7.2. Struktura uchazečů o zaměstnání podle věkové struktury a pohlaví.	58
7.3. Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání.....	58
7.4. Mzdová problematika a produktivita práce.....	59
8. ZÁVĚR.....	60
SUMMARY.....	62
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	63
SEZNAM PŘÍLOH.....	67

1. ÚVOD

1.1. Cíle práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je vytvoření regionálně-geografické analýzy správního obvodu obce s rozšířenou působností Polička a jeho prostorových vztahů a vazeb. Zvýšená pozornost je věnována změnám po roce 1990.

Jedním z dílčích cílů práce bylo zpracování základní charakteristiky zkoumaného území z hlediska fyzicko-geografických poměrů a stručný popis historického vývoje území, s důrazem na správní vývoj po roce 1848. Poté se práce zabývá hlouběji dlouhodobým vývojem počtu obyvatel na území od roku 1869. Důraz je kladen na vývoj obyvatelstva po roce 1991, kdy byly analyzovány příčiny posledního vývoje pomocí demografických jevů, jako jsou porodnost, úmrtnost a migrace obyvatelstva. Další část je zaměřená na strukturu obyvatelstva podle různých kritérií (věk, pohlaví, náboženství, národnost a vzdělání). Nemalá pozornost je věnována sídelní struktuře, struktuře obyvatelstva podle ekonomické aktivity a prostorové mobility obyvatelstva – dojížděcí a vyjížděcí do zaměstnání. Důležitým bodem práce je popis hospodářské situace ve studovaném území. V poslední části je analyzován trh práce, speciálně pak struktura uchazečů o zaměstnání, mzdová problematika a produktivita práce.

1.2. Data a metody zpracování

Základní metodou bakalářské práce je regionálně-geografická analýza směřovaná k popsání vnitřní struktury regionu z více pohledů se zřetelem na zachycení vývojových tendencí. Dále komparace zkoumaného území s vyššími územními jednotkami – okresem Svitavy, Pardubickým krajem a Českou republikou. Práce byla vytvořena za pomoci dostupné literatury o zájmovém území, statistických dat poskytnutých Českým statistickým úřadem, Ministerstvem práce a sociálních věcí, Ministerstvem financí a Úřadem práce ve Svitavách. Kromě nich byla použita i data poskytnutá Centrem pro regionální rozvoj Masarykovy Univerzity (dále CRR MU).

Fyzicko-geografické poměry území byly popsány na základě mapových děl a publikací Faltysová, H., Bárta, F., 2002, Demek, J. a kol., 1987, Vlček, V. a kol., 1984, Quitt, E., 1975. Historicko-správní vývoj oblasti byl zpracován na základě studia odborně historických a vlastivědných monografií.

Zdrojem dat pro popsání dlouhodobého vývoje počtu obyvatel a vývoje sídelní struktury na Poličsku, byl *Historický lexikon obcí ČR 1869-2005*, vydaný Českým statistickým úřadem v roce 2007. Údaje zjištěné při Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 publikované Českým statistickým úřadem a data ze Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991 poskytnutá CRR MU slouží jako výchozí zdroj pro analýzu struktury obyvatelstva a dojížděku do zaměstnání.

Základní informace o nezaměstnanosti, zejména o jejím dlouhodobém vývoji, pocházejí ze statistik Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen MPSV). Míra nezaměstnanosti do roku 2004 je počítána podle staré metodiky (tzn. čítatel tvoří celkový počet uchazečů registrovaných na úřadu práce), od roku 2005 je použita již metodika nová (čítatel je tvořen pouze uchazeči dosažitelnými, tj. těmi, kteří mohou bezprostředně nebo nejpozději do 14 dnů nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa). Za dosažitelné uchazeče se považují lidé, kteří nejsou ve vazbě, ve výkonu trestu, nevykonávají základní, náhradní nebo civilní službu, nepobírají peněžitou pomoc v mateřství, dávky hmotného zabezpečení po dobu rodičovské dovolené, nejsou v pracovní neschopnosti, nejsou zařazeni do rekvalifikačních kurzů a nevykonávají krátkodobé zaměstnání.

Dále byly použity internetové stránky jednotlivých obcí, měst, firem a archívu MF Dnes. Nepostradatelná je také databáze HBI (Hoppenstedt Bonnier Information) poskytující informace o jednotlivých firmách. Veškerá použitá literatura a zdroje dat jsou uvedeny v seznamu literatury. V přílohách jsou pak uvedeny kartogramy a tabulky.

Pro znázornění vývoje počtu obyvatel byl použit bazický a řetězový index. Bazický index je výsledkem podílu počtu obyvatel ve zkoumaném roce a počtu obyvatel v roce 1869 vynásobený 100, udává tedy stav počtu obyvatel v procentech oproti roku 1869. Řetězový index je výsledkem podílu počtu obyvatel ve zkoumaném roce a počtu obyvatel v předcházejícím roce vynásobený 100 a udává stav počtu obyvatel v procentech oproti předcházejícímu zkoumanému roku.

V detailní analýze demografických faktorů, jež ovlivnily pohyb obyvatelstva v obcích Poličska po roce 1990, bylo pracováno s absolutními a relativními údaji. Absolutní údaje reprezentoval přirozený přírůstek, migrační saldo a celkový přírůstek. Přirozený přírůstek je výsledkem rozdílu počtu narozených a zemřelých, migrační saldo je rozdíl počtu přistěhovalých a počtu vystěhovalých a celkový přírůstek je součtem přirozeného přírůstku a migračního salda. Relativní údaje byly reprezentovány hlavně

hrubou mírou porodnosti (hmp) a hrubou mírou úmrtnosti (hmu). Dále byly přepočteny na relativní hodnoty přirozený přírůstek, migrační saldo a celkový přírůstek (podíl hodnoty a středního stavu obyvatelstva vynásobený 1000). Hrubá míra porodnosti (‰) vyjadřuje podíl živě narozených dětí a středního stavu obyvatelstva vynásobený 1000 a hrubá míra úmrtnosti (‰) vyjadřuje podíl zemřelých a středního stavu obyvatelstva vynásobený 1000. Pro grafické znázornění průměrných hodnot přirozeného a migračního přírůstku v letech 2006-2007 byl využit Webbův diagram (‰), v němž znázorněné hodnoty ukazatelů jsou přepočteny na střední stav obyvatelstva v letech 2006-2007 a vynásobené 1000.

Ke zhodnocení struktury obyvatelstva byl použit index stáří, index ekonomické aktivity, index feminity a ukazatel vzdělanostní úrovně. Obyvatelstvo bylo rozděleno podle produktivity na základě nové metodiky (obyvatelstvo předproduktivní je ve věku 0-14 let, produktivní 15-64 let a poproduktivní 65 a více let). Index stáří (%) se vypočítá jako podíl počtu obyvatel 65 a víc let a počtu obyvatel ve věku 0-14 let vynásobený 100, index ekonomické aktivity (%) jako podíl počtu obyvatel ve věku 0-14 a 65 a více let a počtu obyvatel ve věku 15-64 vynásobený 100. Index feminity (‰) se vypočítá jako podíl počtu žen a počtu mužů vynásobený 1000. Ukazatel vzdělanostní úrovně se vypočítá podle následujícího vzorce: $4 \times$ (podíl počtu obyvatel s nejvyšším ukončeným vzděláním vysokoškolským a počtu obyvatel starších 15 let) + $3 \times$ (podíl počtu obyvatel s nejvyšším ukončeným vzděláním středoškolským s maturitou a počtu obyvatel starších 15 let) + $2 \times$ (podíl počtu obyvatel s nejvyšším ukončeným vzděláním středoškolským bez maturity a počtu obyvatel starších 15 let) + $1 \times$ (podíl počtu obyvatel s nejvyšším ukončeným vzděláním základním a počtu obyvatel starších 15 let). Základní vzdělání zahrnuje obyvatelstvo bez vzdělání, se základním nebo neukončeným vzděláním. Vzdělání střední bez maturity zahrnuje vyučené a osoby se středním odborným vzděláním bez maturity. Vzdělání střední s maturitou zahrnuje úplné střední s maturitou, vyšší odborné a nástavbové vzdělání. Vysokoškolské vzdělání zahrnuje i vědeckou přípravu. Při zpracovávání náboženské a vzdělanostní struktury obyvatelstva a struktury obyvatelstva podle ekonomické aktivity nebylo pracováno z počty nezjištěných osob.

Jednotlivé obce správního obvodu byly rozděleny na základě funkční klasifikace obcí dle druhu ekonomické aktivity obyvatelstva (viz Tab. č. 1.).

Tab. č. 1. Kritéria funkční klasifikace obcí dle druhu ekonomické aktivity obyvatelstva

<i>typy obcí</i>		<i>I. sektor</i>	<i>II. sektor</i>	<i>III. sektor</i>
<i>monofunkční</i>	zemědělské	≥ 75 %	< 25 %	< 25 %
	průmyslové	< 25 %	≥ 75 %	< 25 %
	obslužné	< 25 %	< 25 %	≥ 75 %
<i>bifunkční</i>	zemědělsko-průmyslové (I. > II.)	≥ 25 %	≥ 25 %	< 25 %
	průmyslově-zemědělské (II. > I.)	≥ 25 %	≥ 25 %	< 25 %
	průmyslově-obslužné (II. > III.)	< 25 %	≥ 25 %	≥ 25 %
	obslužně-průmyslové (III. > II.)	< 25 %	≥ 25 %	≥ 25 %
	obslužně-zemědělské (III. > I.)	≥ 25 %	< 25 %	≥ 25 %
	zemědělsko-obslužné (I. > III.)	≥ 25 %	< 25 %	≥ 25 %
<i>polyfunkční</i>	zemědělská (I. > II. a III.)	> 25 %	>25 %	>25 %
	průmyslová (II. > I. a III.)	> 25 %	>25 %	>25 %
	obslužná (III. > I. a II.)	> 25 %	>25 %	>25 %

Počet obsazených pracovních míst (OPM) jsem vypočítala pomocí vzorce: $OPM = Z - V + D$, kde Z je počet zaměstnaných v územní jednotce žijících, D je počet zaměstnaných za prací dojíždějících do územní jednotky a V je počet zaměstnaných z dané územní jednotky za prací vyjíždějících. Jednotlivé obce jsou klasifikovány podle indexu pracovní funkce, tedy podílu mezi OPM v obci a počtem zaměstnaných ekonomicky aktivních obyvatel v dané obci žijících. Kategorie jsou následující:

- 0-0,25 obec s funkcí výrazně obytnou,
- 0,26-0,75 obec s funkcí obytnou,
- 0,76-1,25 obec s funkcí obytnou i pracovní,
- 1,26-1,75 obec s funkcí pracovní,
- 1,76 a více obec s funkcí výrazně pracovní.

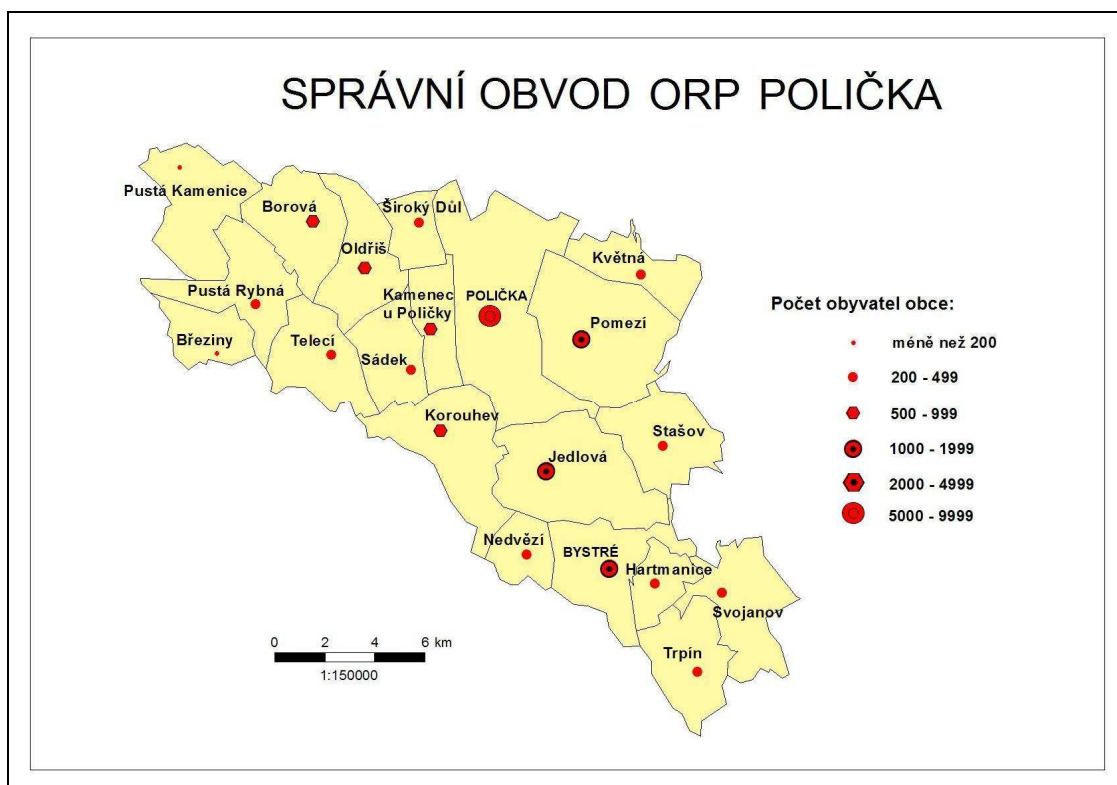
Dále bylo pracováno se saldem dojížděky, které se vypočítá jako rozdíl počtu obyvatel dojíždějících a vyjíždějících.

Grafy a tabulky byly zpracovány v programu Microsoft Excel. Mapy a kartogramy byly vypracovány v programech ArcView GIS 3.2. a ArcGIS 9.1.

2. VYMEZENÍ ÚZEMÍ

Řešeným územím je správní obvod obce s rozšířenou působností Polička, který byl ustanoven na základě vyhlášky Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností a aktualizovaný vyhláškou Ministerstva vnitra č. 388/2004 Sb. Po ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002 začaly obce s rozšířenou působností (celkem 205) svá území spravovat na základě § 64, odstavce 1, zákona č. 320/2002 Sb.

Správní obvod se nachází v jižní části okresu Svitavy a patří mezi 15 obvodů ORP Pardubického kraje (Chrudim, Česká Třebová, Hlinsko, Holice, Králíky, Litomyšl, Lanškroun, Moravská Třebová, Pardubice, Polička, Přelouč, Svitavy, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto). Sousedí s 8 obvody ORP nacházejícími se ve třech různých krajích. Od západu k východu sousedí s obvody ORP Pardubického kraje (Hlinsko, Chrudim, Litomyšl a Svitavy). Na východě sousedí se správním obvodem ORP Boskovice, který leží v Jihomoravském kraji. Na jihu sousedí s obvody ORP Kraje Vysočina (Bystřice pod Pernštejnem, Žďár nad Sázavou a Nové Město na Moravě).

Obr.1.: Správní obvod ORP Polička¹

¹ Český statistický úřad. Třídění dle správních obvodů obcí s rozšířenou působností (III. stupně) 2008 [online]. Aktualizováno 6. 10. 2004 [citováno 2009-03-1]. Dostupné z <http://www.czso.cz/xe/redakce.nsf/i/obce_pardubickeho_kraje>; vlastní zpracování

Zájmové území je totožné s rozsahem pověřeného obecního úřadu Polička a je složeno z 20 obcí s 29 katastrálními územími. Součástí katastrálního území obce Bystré je i místní část Hamry nad Křetínskou, ke katastrálnímu území obce Korouhev přísluší i místní část Lačnov, ke katastrálnímu území obce Nedvězí pak místní část Nedvězíčko. V katastrálním území města Poličky jsou také místní části Modřec, Lezník a Stašov. Dále ke katastrálnímu území obce Svojanov náleží i katastry Starý Svojanov a Předměstí, ke katastrálnímu území obce Trpín pak přísluší katastr Hlásnice.

Centrem území je město Polička, které je přirozeným spádovým územím pro všechny obce obvodu. Druhým nejvýznamnějším sídlem je město Bystré u Poličky plnící funkci subregionálního centra pro jihovýchodní část území. Další sídla v území (ať již se jedná o samostatné obce ve smyslu zákona o obcích či jen jejich místní části) jsou sídla venkovského charakteru.²

Tab. 2. Základní údaje o obcích v obvodu ORP Polička s počtem obyvatel k 31. 12. 2007³

název obce	první písemná zmínka	počet obyvatel		výměra v ha	hustota zalidnění (obyv./km ²)
		celkem	z toho ženy		
Borová	1349	964	491	1 299,2	74,2
Březiny	1702	156	76	720,8	21,6
Bystré	1349	1 690	825	1 409,5	119,9
Hartmanice	1437	261	132	613,2	42,6
Jedlová	1349	1 018	501	2 303,9	44,2
Kamenec u Poličky	1557	550	270	803,1	68,5
Korouhev	1279	766	381	1 787,6	42,9
Květná	1347	363	170	901,7	40,3
Nedvězí	1557	212	106	577,0	36,7
Oldřiš	1547	673	321	1 268,8	53,0
Polička	1200	8 924	4 610	3 311,4	269,5
Pomezí	1265	1 066	541	2 528,7	42,2
Pustá Kamenice	1392	335	167	1 531,5	21,9
Pustá Rybná	1392	165	81	1 396,9	11,8
Sádek	1557	475	240	990,7	47,9
Stašov	1557	249	122	1 325,7	18,8
Svojanov	1287	362	195	1 389,8	26,0
Široký Důl	1269	383	193	595,3	64,3
Telecí	1403	397	178	1 261,6	31,5
Trpín	1349	436	227	1 247,8	34,9
ORP Polička		19 445	9 827	27 264,2	71,3

² Neff, P., 2008

³ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. díl. Český statistický úřad. Praha, 2006. 759 s.; vlastní zpracování
Český statistický úřad. Třídění dle správních obvodů obcí s rozšířenou působností (III. stupně) 2008 [online]. Aktualizováno 6. 10. 2004 [citováno 2009-03-1]. Dostupné z <http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/obce_pardubickeho_kraje>

Na konci roku 2007 byl počet obyvatel řešeného území 19 445, což byl čtvrtý nejmenší počet obyvatel z obvodů ORP Pardubického kraje. Rozlohou, která činí 27 264 km², se řadí v kraji na deváté místo. Průměrná hustota obyvatel kraje byla 113 osob/km², v zájmovém území byla pouze 71,4 osob/km² a byla třetí nejnižší po Králicku a Moravskotřebovsku. Počtem obcí ve správním obvodu se řadí na jedenácté místo.

Na konci roku 2007 žilo v Poličce 8 924 osob, což tvořilo 46 % všech obyvatel správního obvodu. Naopak nejnižší počet obyvatel byl v obcích Březiny (156) a Pustá Rybná (165). Mezi obce s největší rozlohou patří Polička (3 311,4 ha), Pomezí a Jedlová. Nejvyšší hustota obyvatel byla ve městě Polička (269,5 obyv./km²) a ve městě Bystré (119,9 obyv./km²). Nejnižší hustotu vykazovaly obce Pustá Rybná (11,8 obyv./km²) a Stašov.

Před ustanovením správního obvodu ORP Polička vznikl v roce 1999 dobrovolný svazek obcí označený jako Mikroregion Poličsko. Obce jsou totožné s obcemi zájmového území, pouze rozšířené o obec Rohozná (ORP Svitavy). Předmětem činnosti svazku je hájení oprávněných ekonomických, společenských a kulturních zájmů, ochrany životního prostředí obyvatel regionu a řešení problémů přesahujících rámec a možnosti jednotlivých obcí.⁴

V březnu 2006 na základě iniciativy všech členských obcí Mikroregionu Poličsko bylo založeno občanské sdružení s názvem MAS Sdružení pro rozvoj Poličska. V současné době jsou členy občanského sdružení 1 mikroregion s 21 obcemi, 16 podnikatelských subjektů a 5 neziskových organizací se sídlem, či působením v obcích Mikroregionu Poličsko. Hlavní činností sdružení je ochrana společných zájmů a uskutečňování záměrů, které výrazně ovlivní kvalitu života obyvatel v obcích mikroregionu. Sdružení pracuje na základě metody LEADER, která propojuje potřeby veřejného sektoru, tj. obcí, podnikatelského sektoru a neziskových organizací na svém území. Sdružení má zpracovanou integrovanou územní strategii, která obsahuje stručné představení oblasti, analýzu současného stavu a projektové záměry jednotlivých členů. Záměrem MAS je ucházet se o finanční prostředky z programu LEADER ČR a z Programu rozvoje venkova. MAS Sdružení pro rozvoj Poličska má sídlo v Bystrém.⁵

⁴ Ing. Kysilka, V. a kol., 2000

⁵ VN Konzult, s.r.o., 2006

3. ZÁKLADNÍ FYZICKOGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

3.1. Geomorfologické členění

Řešené území je součástí Hercynského systému, subsystému Hercynské pohoří, provincie Česká vysočina a prochází jím geomorfologické rozhraní subprovincií Česká tabule (část severovýchodně od Poličky) a Česko-moravská subprovincie (jihozápadně od Poličky).

Tab. č. 3. a 4. Geomorfologické členění⁶

<i>provincie</i>	Česká Vysočina			
<i>subprovincie</i>	Česko-moravská subprovincie			
<i>oblast</i>	Českomoravská vrchovina			
<i>celek</i>	Hornosvratecká vrchovina			
<i>podcelek</i>	Nedědická vrchovina		Žďárské vrchy	
<i>okrasek</i>	Jedlovská plošina	Vířská vrchovina	Borovský les	Devítiskalská vrchovina

<i>provincie</i>	Česká Vysočina		
<i>subprovincie</i>	Česká tabule		
<i>oblast</i>	Východočeská tabule		
<i>celek</i>	Svitavská pahorkatina		
<i>podcelek</i>	Loučenská tabule		Českořebevská vrchovina
<i>okrasek</i>	Políčská tabule	Novohradská stupňovina	Kozlovský hřbet

Území leží z větší části v Česko-moravské geomorfologické soustavě, celek Hornosvratecká vrchovina, podcelky Nedědická vrchovina a Žďárské vrchy. Převážná část území na severu, vlastní město Polička a jihovýchodní část území patří k oblasti Východočeské tabule, podcelek Loučenská tabule, okrasek Políčská tabule.

Nejbližší okolí Poličky má složitou geologickou stavbu. Stýká se tu tzv. poličské krystalinikum (část Českomoravské vysočiny), složené z nejrůznějších druhů přeměněných usazenin a vyvřelin, s oblastí Východočeské tabule, kterou tvoří pás souvislých usazenin křídového moře. Obě oblasti jsou od sebe odděleny ostrým rozhraním, které vzniklo výmolvou činností až v mladší geologické době koncem třetihor a ve starších čtvrtohorách. Není to hranice původní, nevyznačuje přesně pobřeží křídového moře, nýbrž je to hranice denudační.

⁶ Demek, J. a kol., 1987

Typické pro Poličskou tabuli jsou tektonicky podmíněné sedimentární stupňoviny se strukturně denudačními plošinami a plochými kuestami. Území Svitavské pahorkatiny je tvořeno převážně slínovci, spongility, jílovcí a pískovci svrchní křídý s lokalitami pleistocenních říčních a eolických sedimentů. Charakteristický je rozčleněný erozně denudační reliéf. Území je rozčleněno postupně se zahlubujícími údolími drobných vodních toků. Místy se vyskytuje akumulární reliéf v oblasti křídových antiklinál a synklinál.

Východní část Poličska je mírně zvlněná a složená z jílu a opuky. Zde je také nutno se zmínit o bývalém lázeňském místě Balda, kde jsou studně železitého pramenu.

V oblasti Českomoravské vrchoviny jsou nejvíce zastoupeny krystalické břidlice, převážně ruly, svory a fylity. Původní reliéf hornin zarovnaný v předkřídovém období byl obnažen v důsledku odnosu křídových usazenin.

Jihovýchodní oblast Českomoravské vrchoviny tvoří Jedlovská plošina s pestrým geologickým složením (diority až granodiority, gabra, fylity, svory, rohovcové ruly, zvrásněné silurské břidlice). Krystalinikum moravské oblasti zasahuje do jižní části území svrateckou klenbou, tvořenou rulami, svory, fylity a kvarcity olešnické série. V okolí města Bystré jsou v krystalických vápencích krasové jevy.

Severní část Českomoravské vrchoviny v okolí Borové směrem k Pusté Kamenici leží v Borovském lese. Tuto vrchovinu tvoří krystalické a vyvřelé horniny s typickými skalními tvary na hřebenech vzniklými kryogenními pochody (izolované skály, kryoplační terasy, balvanová moře). V jihozápadní oblasti převládá rula, žula, svor, krystalické břidlice a místy vápence. Nedaleko Pusté Rybné se prudce zvedají Rybenské Perníčky, které jsou tvořeny dvojslídnyými ortorulami. Jedná se o geomorfologicky význačný skalní útvar s okolními balvanitými sutěmi a vegetačním pokryvem. Na vrcholu jsou v plochých balvanech oválné mísy tzv. perníčky, které se vytvořily zvětrávacími procesy.

Západní část území se nachází v Devítiskalské vrchovině, kde na pomezí s Borovským lesem začíná CHKO Žďárské vrchy. Hřbety Žďárských vrchů a částečně i Olešnické vysočiny prostupují jihozápadní a jihovýchodní částí zájmového území a to i mezi Cikánkou a Svojanovem.⁷

Nadmořské výšky se na území pohybují v rozmezí 350 – 800 m n. m., maximální hodnoty jsou v okolí jižní části ORP. Nejvyšší nadmořská výška je na západním okraji

⁷ Demek, J. a kol., 1987
Faltysová, H., Bárta, F., 2002

katastrálního území Pustá Rybná - 780 m n. m. Nejvyšším popsáním bodem oblasti je Spálený kopec 765 m n. m. ve Žďárských vrších.

3.2. Klimatické poměry

Klimatické poměry jsou v zájmovém území značně rozdílné, podmíněné jak vyšší polohou, tak převládajícími západními a severními větry. Zatímco severovýchod a jihovýchod má průměrnou roční teplotu vyšší než 7 °C a průměrný úhrn srážek pod 600 mm, je centrální část území chladnější a vlhčí s průměrnou teplotou 6 °C. V důsledku vyšší nadmořské výšky má ještě drsnější klima jihozápadní část oblasti, do jehož území zasahuje severovýchodní okraj Žďárských vrchů.

Na základě regionálního hodnocení klimatu podle Quittovy klimatické klasifikace spadá řešené území do dvou klimatických oblastí (mírně teplé - MT3 a chladné - CH7). Linie rozhraní je téměř shodná s geomorfologickým rozhraním subprovincií Česká tabule a Českomoravská vrchovina.

V chladné oblasti CH7 je krátké léto (srážky až 720-780 mm/rok), které je mírně chladné a vlhké. Přejídné období je velmi dlouhé s mírně chladným jarem a podzimem. Zima je dlouhá, mírně vlhká s nižší úrovní sněhové pokrývky a s teplotami v průměru místy až pod 6°C. Území se nachází na závětrné straně Českomoravské vrchoviny, proto jsou zde nižší srážky.

V mírně teplé oblasti MT3 je krátké léto, které je mírné až mírně chladné. Přejídné období je normální až dlouhé, s mírným jarem a mírným podzimem. Zima je průměrně dlouhá, středně chladná s normálním až krátkým trváním sněhové pokrývky, u níž záleží, zda je území na návětrné nebo závětrné straně vrchoviny.⁸

3.3. Hydrologické poměry

Území ORP Polička je rozděleno Hlavním Evropským rozvodím, které protíná zájmové území ve směru od východu k západu. Rozvodí zde tvoří hřbety kopců směřující na sever a severozápad od Poličky. Menší část území patří k úmoří Severního moře (Labe) a větší část k úmoří Černého moře (Dunaj). Do Severního moře odvádí vodu Jalový potok pramenící nad Širokým dolem, který teče do Loučné, která se vlévá do Labe. Desná pramení severně na vrchu Skalka a teče také do Loučné. Do Černého moře odvádějí vodu

⁸ Quitt, E., 1975

Faltysová, H., Bárta, F., 2002

řeky Svatka a její přítok Svitava, které jsou napájeny všemi ostatními potoky poličského vodního systému. V jihovýchodní části v zařízených údolích teče další z větších toků Křetínka, přítok Svitavy. Osu celého území v okolí Poličky tvoří Bílý potok, do kterého přitékají potoky Baldecký, Jánský, Černý a další bezejmenné přítoky. Na jihu se pak Bílý potok vlévá do Svatky.

Vodní toky nacházející se na území jsou spravovány Povodím Labe s.p. (část Labská), ZVHS Brno, provoz Chrudim, a Povodím Moravy s.p. (část směřující k Dyji) a ZVHS Brno, provoz Svitavy.

Území je rezervoárem spodní pitné vody - pramenná oblast řeky Svitavy, která je současně vyhlášenou chráněnou oblastí přirozené akumulace vod CHOPAV Východočeská křída. Jedná se o vzácné území s přebytky kvalitní pitné vody. Důsledkem toho je poměrně intenzivní využití této vody jako zdroje pro zásobování veřejných vodovodů v této oblasti. Jihozápadní část je součástí CHOPAV Žďárské vrchy.⁹

3.4. Půdy a půdní pokryv

Nejrozšířenějším půdním typem je kambizem dystrická (skupina hnědých půd), která vznikla zvětráváním kyselých vyvřelých, přeměněných i sedimentárních hornin. Se vzrůstající nadmořskou výškou v jihozápadní části území přibývá kyselých kambizemí, která přecházejí v podzoly kambické. Na jihovýchodě v okrsku Kozlovský hřbet se vyskytují luvizemě, které jsou vázané na sprašové a polygenetické hlíny a mnohé z nich vykazují znaky hydromorfismu (oglejení). V periodicky zamokřené oblasti jihovýchodně od Poličky se nacházejí pseudogleje se světle šedým až vyběleným eluviálním horizontem, vzniklé na polygenetických hlínách. Trvale podmáčené polohy kolem menších vodních toků (Bílý potok, Černý potok aj.) pokrývá glej typický, místy i pseudoglejový na polygenetických hlínách a nivních bezkarbonátových sedimentech.¹⁰

3.5. Krajina a chráněná území

Zájmové území se z hlediska fyto geografického členění nachází v Českomoravském metzofytiku - Poličsko a Českomoravská vrchovina.

Naprostou převahu v zájmovém území mají jehličnaté lesy. Nejrozšířenější

⁹ Faltysová, H., Bárta, F., 2002
Vlček, V. a kol., 1984

¹⁰ Faltysová, H., Bárta, F., 2002

dřevinou ve zdejších lesích je smrk ztepilý, jemuž drsnější a vlhčí podnebí tohoto území výborně svědčí. Nejhojnějším listnatým stromem je bříza bělokorá, která tvoří hojnou příměs jehličnatých lesů. Vyskytují se i četné samostatné háje a skupiny na okrajích lesů. Velmi rozšířená je i olše lepkavá.

V řešeném území se nachází několik chráněných území - Přírodní památka V bukách a Přírodní památka Sněžanky ve Vysokém Lese, která byla vyhlášena v roce 1994. Jedná se o údolí v rozsáhlém lesním komplexu severovýchodně od Poličky. Chráněné jsou zde bývalé loučky podél bezejmenného potoka v hlubokém lesním údolí s bohatou populací sněžanky podsněžníku. Součástí CHKO Žďárské vrchy zasahující na zájmové území je Přírodní rezervace Čtyři palice, Přírodní památka Damašek a Přírodní památka Rybenské Perníčky.¹¹

¹¹ Faltysová, H., Bárta, F., 2002

4. HISTORICKÝ A SPRÁVNÍ VÝVOJ REGIONU

4.1. Historický vývoj území

Z důvodu drsnějších klimatických poměrů je Poličsko téměř archeologicky sterilní, není zde nálezů, které by svědčily o trvalém nebo jen o poněkud stabilnějším pobytu prehistorického člověka. Nachází se zde pouze ojedinělé nálezy kamenných neolitických nástrojů, či památky z doby bronzové a železné, které svědčí jen o jeho průchodu.

Již před založením města Poličky vedla tímto neschůdným krajem plným lesů, důležitá spojovací zemská stezka (teprve v 19. století nazvaná Trstenickou¹²), spojující střed Čech s nejdůležitějšími moravskými městy. Na zemské stezce byly zřízeny ve vzdálenosti jednodenního pochodu vojenské strážnice, které současně sloužily i za přenocovací stanice kupeckým karavanám. Jedinými stálými obyvateli této krajiny byli strážci stezky, která musela být řádně udržovaná a chráněná před záškodníky. Patrně proto vznikl strážný hrad¹³ s přenocovací stanicí v místě zvaném „Na poličkách“. První zmínka o tomto území se objevuje v písemných pramenech v roce 1167¹⁴ a to v listině, jíž král Vladislav II. přijímá do své ochrany premonstrátskou kanonii v Litomyšli, a potvrzuje jí statky a práva a mezi jiným i území řečené Na lubném se všemi loukami, které se nazývají „Na poličkách“. Bylo sice prokázáno, že listina je padělaná a vznikla později, asi okolo roku 1200, posun časového údaje však nemá zásadní význam. Na tomto místě bylo poté v roce 1265 založeno město Polička¹⁵. Ze strážních stanic při zemské stezce vznikaly nejstarší osady. Nějaké souvislejší osídlení této krajiny, klimaticky pro život poměrně nepříznivé, nelze však před počátkem 13. století předpokládat. Teprve během tohoto období zde docházelo k trvalému osídlování, které souviselo především s kolonizační činností litomyšlského kláštera. Osídlování postupovalo od příznivějších nižších poloh k vyšším polohám, zejména při vodních tocích.

Od moravských hranic¹⁶ byla první prastarou slovanskou osadou na obchodní stezce osada Svojanov. Od doby založení hradu Svojanov v 60. letech 13. století

¹² Původ názvu: podle obce Trstěnice; autor Hermenegild Jireček

¹³ Hrad byl vypálen v r. 1421, kdy Zikmundovo uherské vojsko vydrancovalo město

¹⁴ Konečný, S., 2005

¹⁵ Různý původ; nejvěrohodnější: zdrobnělina slova police s významem rovina nebo rovinka

¹⁶ Zemská hranice mezi Čechami a Moravou

až do 16. století, náležely minimálně nejbližší vesnice, mezi něž patřilo i Bystré, pod správu panství Svojanov. V roce 1583 se osamostatnilo panství Bystré a jeho součástí se stalo 9 obcí (Čtyři Dvory, Bystré, Hartmanice, Hlásnice, Jedlová, Korouhev, Limberk, Stašov, Trpín), svoji funkci plnilo až do roku 1848.

Z nejstarších osad při zemské stezce se Poličko začalo rozšiřovat vnitřním osazováním. Jednotlivé rody si zakládaly na vhodných místech v pohraničním královském lese nová hospodářství. Slovanská kolonizace probíhala na území usazováním členů rodin knížecích strážců na samotách. Povstaly tak na Svojanovsku osady Předměstí u Svojanova a Bystré. Těchto obcí se následná německá kolonizace nedotkla.

Německé obyvatelstvo ovlivňovalo poličský region od svého příchodu v 2. polovině 13. století až do svého nedobrovolného odchodu před polovinou 20. století. Až do 19. století se zde v soužití neobjevují případy výraznějších národnostních střetů. Rozpory se v souladu s celospolečenským sílícím úsilím českého národa o rovnoprávné postavení začaly vyhrocovat až v 2. pol. 19. století. Německé kolonizační osady se u nás často přidružovaly k menším starším českým osadám. Takto lze vysvětlovat dvojí pojmenování vesnic. Jsou to například vesnice Jedlová-Schönbrunn („Pulcherfons“), o které je zmínka již roku 1349 a Modře-Riegersdorf.¹⁷

4.2. Historický vývoj Poličky

Královské hrazené město Polička bylo založeno, správněji řečeno osídleno německými kolonisty¹⁸ na starší trhové vsi, která vznikla ze strážní stanice na zemské stezce. Osadníci nejspíš přišli ze severního Německa, neboť se měšťané řídili magdeburským, tedy severoněmeckým městským právem. Zakládací listina města Poličky byla vydaná českým králem, vévodou rakouským a štýrským a markraběm moravským Přemyslem Otakarem II. 27. září 1265.¹⁹ Lokátorem²⁰ byl Konrád z Lewendorfu, který založil také sousední ves Lewendorf.²¹ První zmínku o této vsi uvádí zakládací listina Poličky.

Polička byla založena v rámci plánu Přemysla Otakara II. vytvořit soustavu měst při obchodní stezce spojující Prahu s moravskými centry. Nová města měla především

¹⁷ Německý ekvivalent vznikl teprve v 18. století

¹⁸ Povolány Přemyslem Otakarem II.

¹⁹ Konečný, S., 2005. 215

²⁰ Organizátor založení

²¹ Od roku 1540 počestně Limberk a od poloviny roku 1950 Pomezí

přinést královské pokladně nové dávky a poplatky získané jednak z celních poplatků při průjezdu cizích kupců, jednak od samotných měšťanů a dalších kolonistů za výkon správy a soudnictví, nebo z jejich přidělených pozemků a jiných pramenů obživy a výdělku. V 60. letech 13. století při této stezce takřka současně vznikají města Kouřim, Kolín, Čáslav, Chrudim, Vysoké Mýto a jako poslední na české straně i Polička. Dalším zjevným důvodem založení bylo posílení královské moci v tomto nejvzdálenějším cípu východních Čech.

Ke středně velkému městu bylo přiměřeno 50 lánů polí a tak nebylo odkázáno pouze na řemesla a obchod. Své významné místo mělo tedy i zemědělství. Obchodu pomáhalo zřízení častějších trhů ve městě, hlavně výročních trhů, které trvaly několik dnů. Obchodovalo se se sukny, plátnem, lnem, solí, obilím, šperky, kořením, zbraněmi atd. Živnost provozovali sládci, řezníci, pekaři, mlynáři, kováři, sklenáři a mnoho dalších. Město si udrželo až do počátku novověku řemeslnicko-zemědělský charakter. Řemeslná výroba založená na cechovních regulích hrála v historii Poličky velmi důležitou roli. Nejstarším cechem byli soukeníci, jejichž dochovaný cechovní řád pochází z roku 1572. Velmi bohatým cechem, zvláště po Třicetileté válce, byli řezníci. K dalším cechům v Poličce patřili například tkalci, hrnčíři, kožešníci nebo kováři. Po celé 18. století zůstaly cechy páteří organizace řemesla a obchodu v Poličce.²²

Polička se stala vrchností pro deset dvorů, do nichž zasahovalo ve 13. století poličské městské právo. Ty se staly i s částmi dvorů Korouhve, Svaté Kateřiny, Širokého Dolu a Újezdce základem pozdějšího městského feudálního panství, k němuž koupí přibyl v roce 1494 Makov. Od okolních dvorů, jejichž založení pravděpodobně předcházelo založení města se Polička lišila nejen výsadami, mezi něž patřilo mílové právé (v okruhu jedné míle od města nesměla být na úkor jeho obyvatel provozována výdělečná činnost), ale i výstavbou a hradbami.

Královským věnným městem se Polička stala v roce 1305, kdy ji Rudolf Habsburský nechal zapsat své manželce Elišce Rejčce, vdově po Václavu II., za nevyplacené věno společně s Hradcem Králové, Jaroměří, Chrudimí a Vysokým Mýtem.

Velký rozmach město zaznamenalo za vlády Karla IV. Dokladem hospodářské prosperity je i vybudování mohutných kamenných hradeb, které z Poličky vytvořily skutečnou pohraniční pevnost. Na počátku husitských válek stála Polička, jakožto věnné město, na straně královny. Když však na jaře roku 1421 vytáhl hejtman Jan Žižka

²² Fikejz, R., Velešík, V., 2003

z Trocnova spolu s pražany do východních Čech, otevřela Polička, stejně jako Vysoké Mýto, své brány a přistoupila k Pražskému svazu. Již na podzim téhož roku však město za ne zcela vyjasněných okolností vyplenila jedna z částí uherského vojska Zikmunda Lucemburského. Husitská revoluce přispěla k dovršení českého charakteru města, kdy byl vypuzen německý katolický patriciát a následně se Polička stala ryze českým městem, hlásícím se ke kališnickému vyznání. V roce 1474 potvrdil král Vladislav Jagellonský Poličce všechna privilegia udělená Poličce jeho předky, stejně tak i držení vesnic.

Za účast v odboji českých měst proti králi Ferdinandovi I. v roce 1547 byl Poličce zkonfiskován veškerý nemovitý majetek, zastavena všechna privilegia a uložena pokuta. Polička v té době vlastnila vsi Modřec, Nedvězí, Borová, Oldříš, Kamenec, Sádek, Telecí, Trhovnice, Sedliště, Makov a některé dvory v Korouhvi, Pusté Rybné, Širokém Dole a Radiměři. Vesnice byly dány pod správu sousedního Rychmburského panství, a tyto statky byly městu vráceny za peněžní úhradu v roce 1559.

V roce 1613 zasáhl město požár, vypálil 166 domů, 3 brány a 11 bašt. Ušetřena zůstala jen jihozápadní část města, kde zůstalo stát 39 domů. Než stačili v Poličce škody odstranit, přišla pohroma ještě daleko větší – Třicetiletá válka během níž bylo město potrestáno za odboj proti Habsburkům opětovným odnětím vesnic a privilegií, navrácených v roce 1628. Na sklonku 40. let 17. století byla Polička třikrát okupována švédskými vojsky, s jejichž oddíly se alespoň na čas vraceli nekatoličtí kazatelé. Válečné události Třicetileté války spolu s odchodem nekatolíků město téměř vylidnily (1584 – 800 obyvatel, 1654 – 90 obyvatel). Ani dlouhodobé rekatolizační úsilí nedokázalo v kraji vyhladit pozůstatky nekatolických vyznání, jež se udržely až do jejich, alespoň dílčího uznání vydáním tolerančního patentu v roce 1781. V druhé polovině 17. století se hospodářský stav města zlepšil natolik, že v 18. století patřila Polička mezi nejvýstavnější česká města. Toto století je také někdy nazýváno „zlatým věkem poličského měšťanstva“. Tento rozvoj byl však přerušen nejničivějším požárem Poličky v roce 1845, kdy uvnitř města zůstaly stát pouze 4 domy. Velký požár také bohužel zničil mnohé písemné doklady o tomto kraji a jejich obyvatelích za nejméně dvě staletí.

Rok 1845 přerušil tak dosud slibný vývoj a zastavil hospodářský vzestup města, které se z následků požáru nemohlo dlouho vzpamatovat. Proto také v počtu průmyslových podniků Polička poněkud zaostávala za jinými městy. Počátkem 20. století zaznamenala Polička nový rozvoj města, který byl však zastaven, tentokrát okupací českých zemí Německem, druhou světovou válkou a událostmi, které po válce následovaly.²³

4.3. Správní vývoj oblasti po roce 1848

V roce 1848 byla zrušena feudální práva šlechty a tím byly i zrušeny pravomoce patrimoniálních úřadů jako první politické, soudní a berniční instance a zřízeny byly nové státní úřady.

Nová organizace veřejné správy vstoupila v platnost 1. ledna 1850. Základními správními celky se místo dosavadních obvodů panství staly nově zřízené politické okresy, pro něž byla zřízena okresní hejtmanství. Na území dnešního okresu Svitavy začala od ledna 1850 úřadovat okresní hejtmanství v Moravské Třebové a Litomyšli. K okresnímu hejtmanství v Moravské Třebové příslušely soudní okresy Moravská Třebová, Svitavy a Jevíčko, podléhající krajské správě v Brně. K okresnímu hejtmanství v Litomyšli, zvaného zprvu podkrajský úřad, příslušely soudní okresy Litomyšl a Polička, podřízené krajské správě v Pardubicích. Jednotlivé politické okresy byly složeny z několika menších soudních okresů s vlastním soudem. Již v roce 1855 došlo ke sloučení veřejné správy se soudnictvím. Dosavadní okresní hejtmanství byly nahrazeny stávajícími smíšenými okresními úřady. Územním základem smíšených okresů se staly soudní okresy podle správního rozdělení z roku 1849.

Od roku 1850 byl zdejší soudní okres spravován expoziturou podkrajského úřadu, pak okresního hejtmanství v Litomyšli, zvanou okresní komisariát. Poličský politický okres byl zřízen k 26. květnu 1855, kdy byl osamostatněn smíšený okresní úřad v Poličce. Po této reorganizaci zůstal politický okres Litomyšl omezen již pouze na soudní okres Litomyšl a v tomto rozsahu přetrval do roku 1938. Do obvodu správy okresního komisariátu a od roku 1855 okresního úřadu patřily kromě Poličky i obce z bývalého panství města Poličky (12 obcí), z bývalých panství Německá Bělá (4 obce), Bystré (11 obcí), dále z panství Rychmburk to byly Březiny a z panství Svojanov obce Předměstí, Rohozná, Starý Svojanov a Svojanov. K obvodu správy Poličska byla také přidělena obec Hamry, která patřila před rokem 1850 zčásti k panství Svojanov a zčásti k panství Bystré. Součástí politického okresu Polička se tak stalo i deset obcí s převahou německého obyvatelstva. Ze současného správního obvodu ORP Polička mezi nimi byly obce Jedlová, Limberk (Pomezí), Modřec²⁴ a Stašov. Tyto obce byly součástí tzv. Hřebečska, rozsáhlého německého jazykového ostrova, jenž byl výrazným etnografickým a kulturním celkem

²³ Konečný, S., Růžička, J., 2001

Líbal, D., Reml, L., 1961

²⁴ Od roku 1974 je přičleněnou obcí Poličky

i v rámci tzv. Sudet. Jeho plochu lze zhruba vymezit spojnici měst Mohelnice, Polička, Litomyšl, Česká Třebová, Ústí nad Orlicí, Lanškroun a Zábřeh. Ve 30. letech 20. století zahrnovalo toto území 130 000 obyvatel.²⁵ Okres Polička byl tedy česko-německý, ale s jasnou převahou Čechů. Podle sčítání z roku 1910 zde žilo ve 34 obcích celkem 34 727 obyvatel, z nichž 24 788 bylo Čechů a 9 904 Němců. Sčítání z roku 1930 mluví ještě příznivěji pro Čechy, neboť z 33 070 obyvatel bylo 24 391 Čechů a jen 8 245 Němců.²⁶

Podle nové ústavy z roku 1868 byla opět rozdělena politická a soudní moc. Dosavadní okresní úřady byly přeměněny v okresní hejtmanství výlučně pro politickou správu. Mezi lety 1862-1868 byly postupně rušeny kraje a obnoveny až v roce 1949, kdy bylo na území republiky 13 krajů a 187 okresů. Československá republika vzniklá v roce 1918 rozpadem Rakouska-Uherska přejala původní právní řád a správní systém bývalé monarchie. Okresní hejtmanství byla v tomto roce přejmenována na okresní správu politickou a roku 1928 na okresní úřady, což trvalo do nacistické okupace. Zemská místodržitelství se přejmenovala na zemské správy politické v čele se zemskými prezidenty.

Zákon o organizaci politické správy z roku 1927 vešel v platnost v roce 1928. Základem se staly opět země, začaly působit zemské úřady. Po únoru 1948 byly země a s nimi zemské úřady od 1. 2. 1949 zrušeny.

Podle nové územně-správní reformy z roku 1960 byla Česká republika rozdělena na 7 krajů a 76 okresů. Tato reforma již vůbec nerespektovala historickou zemskou hranici. Poličsko bylo po roce 1868 ponecháno nadále jako samostatný politický okres a zřízeno zde bylo okresní hejtmanství.

Nadřazeným správním úřadem byl obnovený krajský úřad v Chrudimi, který byl zrušen roku 1862 a úřadem II. instance se stalo místodržitelství v Praze. Počet obcí v okrese zůstal nepozměněn od roku 1855 až do roku 1938.²⁷

Po mnichovském diktátu roku 1938 připadlo deset převážně německých obcí k tzv. sudetské župě a bylo přiřčeno k nově vytvořenému správnímu okresu ve Svitavách. Poličský okres se zmenšil z 32 120 ha asi na 17 600 ha a počet obyvatel klesl z 33 070 na 19 500.²⁸

Za protektorátu byl k 1. listopadu 1940 zrušen okresní úřad v Poličce. Zbylé obce

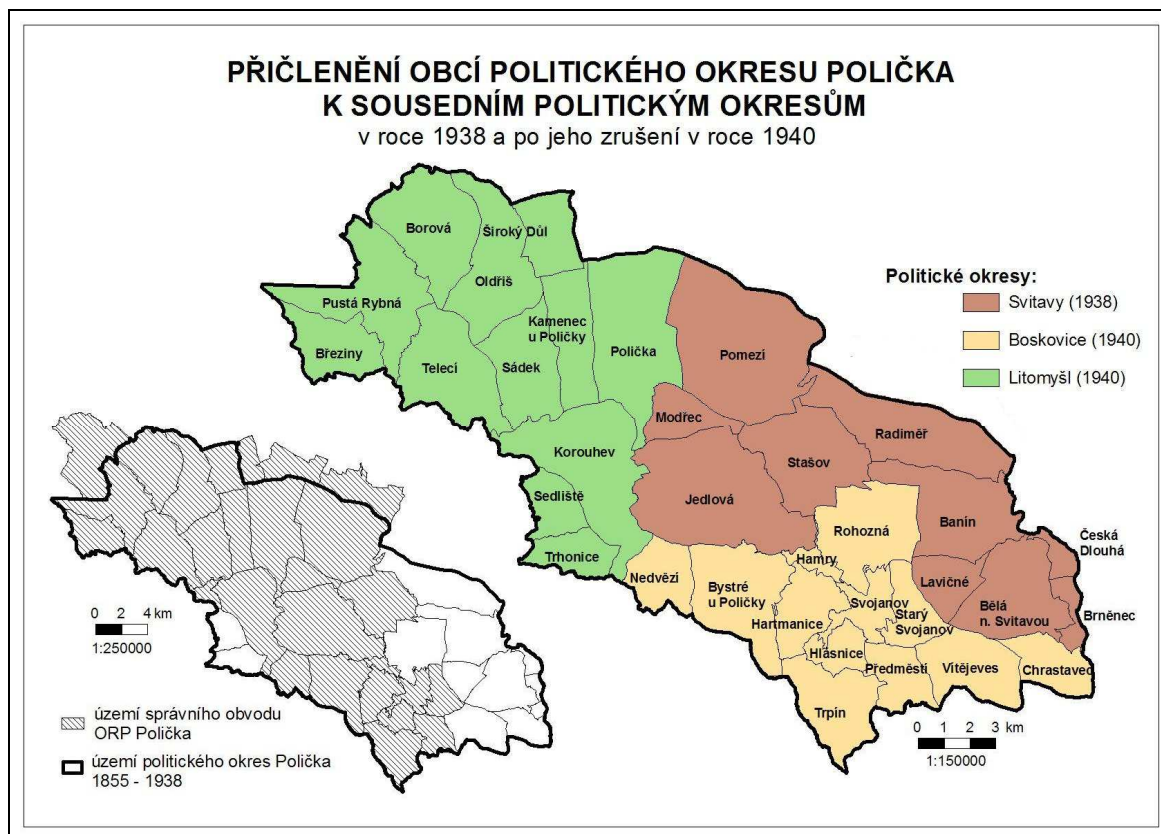
²⁵ Konečný, S., 2003

²⁶ Poulová, L., 1997

²⁷ Růžička, J. a kol., 1973

²⁸ Poulová, L., 1997

byly přiřčeny z části k politickému okresu v Litomyšli (Borová, Březiny, Kamenec, Korouhev, Oldříš, Polička, Pustá Rybná, Sádek, Sedliště, Široký Důl, Telecí a Trhovnice), z části k okresnímu úřadu v Boskovicích. Po porážce Německa roku 1945 byla veškerá územní organizace vrácena do stavu k 29. září 1938, avšak pro správu poličského okresu byl vytvořen nový úřad – okresní národní výbor v Poličce.²⁹

Obr. č. 2. Přiřčlení obcí politického okresu Polička k sousedním politickým okresům za okupace v roce 1938 a po jeho zrušení v roce 1940

Ze čtyř převážně německých obcí, nacházejících se v dnešním správním obvodu ORP Polička, bylo vysídleno několik set Němců. V roce 1930 žilo v obci Jedlová 1 967 obyvatel, z nichž se 1 794 hlásilo k německé národnosti. Z obce Jedlová bylo v roce 1945 odsunuto 1 261 Němců. V obci Modřec žilo v roce 1930 321 obyvatel, z nichž se 309 hlásilo k německé národnosti. V roce 1945 bylo odsunuto 216 Němců. V roce 1930 žilo v obci Pomezí 1 766 obyvatel, z nichž se 1 640 hlásilo k německé národnosti. V roce 1945 bylo odsunuto 1 040 Němců, v prosinci téhož roku zde žilo 1542 obyvatel. V květnu 1947 už jen 1 220. V roce 1930 žilo v obci Stašov 933 obyvatel, z nichž se 859 hlásilo k německé národnosti. V roce 1945 bylo odsunuto 526 Němců. Tento odsun Němců

z vesnic (i přes pozdější osídlování) v podstatě až do dnešních dní nepříznivě ovlivnil počet obyvatel.³⁰

V lednu 1949 bylo od poličského okresu odtrženo 8 obcí, které byly přiděleny k nově vzniklému okresu Svitavy. Naopak připojeny byly tři obce od okresu Chrudim, tři obce od okresu Litomyšl (Květá, Lezník a Střítež), devět obcí od okresu Nové Město na Moravě a dvanáct obcí od okresu Vysoké Mýto (Pustá Kamenice, Předměstí, atd.). V poličském okrese bylo v té době 53 obcí, tento počet zůstal neměnný až do 1. července 1960. V tomto roce byl poličský okres zrušen a větší část obcí včetně Poličky připadla k okresu Svitavy. Několik málo obcí bylo přiděleno k okresům Žďár nad Sázavou a Chrudim.

K dalším územním změnám došlo v roce 1990, kdy byly zrušeny krajské národní výbory. V roce 2000 byly pak nahrazeny 14 novými kraji (vyšší územně samosprávné celky), podle správního členění v roce 1960. Následně po ukončení činnosti okresních úřadů 31. 12. 2002 bylo ustanoveno 205 obcí s rozšířenou působností a 388³¹ obcí s pověřeným obecním úřadem, které zahájily svou činnost 1. 1. 2003. Většina pravomocí okresních úřadů byla přesunuta na obce s rozšířenou působností.

Polička je zároveň jak obcí s pověřeným úřadem, tak obcí s rozšířenou působností. V současnosti má Polička tři přidružené obce Lezník, Modřec, Střítež. Od roku 2000 je součástí nového Pardubického kraje, který vznikl z okresů Svitavy, Ústí nad Orlicí, Chrudim, Pardubice.

²⁹ V počtu odsunutých Němců nejsou zahrnuti mezitím narození, zemřelý, odstěhovaní, padlí a zajatí

³⁰ Konečný, S., 2005

³¹ 388 obcí + Praha + 5 vojenských újezdů

5. OBYVATELSTVO

5.1. Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel Poličska v letech 1869-1991

Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel budeme sledovat od prvního moderního sčítání lidu na území tehdejšího Rakouska-Uherska, které se konalo v roce 1869.

Tab. 5. Vývoj počtu obyvatel ve správním obvodu ORP Polička v letech 1869-1991³²

<i>rok</i>	<i>počet obyvatel v ORP</i>	<i>bazický index (%)</i>	<i>řetězový index (%)</i>
1869	26 988	100	100.0
1880	27 282	101.1	101.1
1890	27 035	100.2	99.1
1900	27 988	103.7	103.5
1910	27 978	103.7	100.0
1921	26 325	97.5	94.1
1930	27 763	102.9	105.5
1950	19 701	73.0	71.0
1961	20 319	75.3	103.1
1970	19 434	72.0	95.6
1980	20 103	74.5	103.4
1991	19 489	72.2	96.9

V roce prvního sčítání 1869 žilo ve 20 obcích správního obvodu ORP Polička 26 988 obyvatel. Od roku 1869 do roku 1991 došlo na území k poklesu obyvatelstva o 27,8 %.

Ve sledovaném období pozorujeme až do roku 1910 vyšší stav počtu obyvatel, než v roce 1869. Nejvyššího počtu dosáhl obvod v roce 1900, kdy zde žilo 27 988 osob. Od roku 1950 se počet obyvatel pohybuje okolo 74 % stavu v roce 1869.

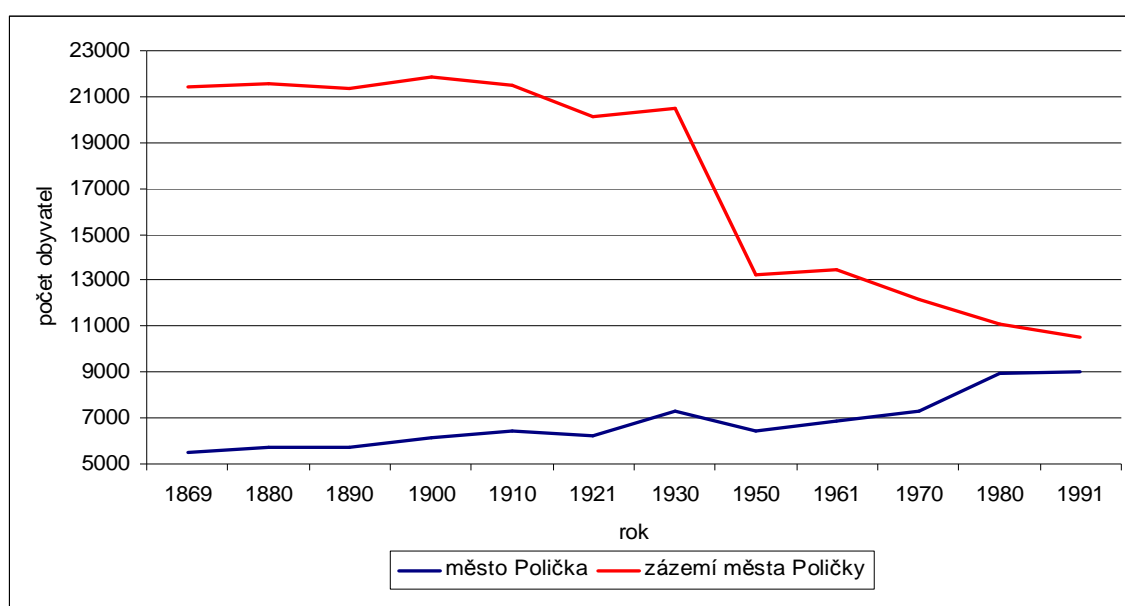
Pomocí řetězového indexu, který porovnává hodnoty ukazatele v jednotlivém roce sčítání s hodnotou téhož ukazatele v předcházejícím roce sčítání, pozorujeme střídající se mírné nárůsty a poklesy počtu obyvatel. V důsledku světových válek došlo k většímu úbytku počtu obyvatel. V letech 1910-1921 poklesl počet o více než 1 500 osob, ale do následujícího sčítání lidu narostl počet obyvatel téměř na shodnou hodnotu jako v roce 1910. V období 2. světové války počet obyvatel poklesl razantněji, a to o 29 % (o 8 062 osob), oproti roku 1930. Z tohoto úbytku se správní obvod již nedokázal vzpamatovat a počet obyvatel se od roku 1950 až do současnosti pohybuje okolo 20 tisíc.

³² Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. díl. Český statistický úřad. Praha 2006, 759 s.; vlastní zpracování

Tab. č. 6. Vývoj počtu obyvatel v Poličce, zázemí města Poličky a ve správním obvodu ORP Polička na základě průběhu bazických indexů v letech 1869, 1910, 1930, 1950 a 1991³³

	1869	1910	1930	1950	1970	1991
město Polička	100	116,7	131,5	116,6	131,4	162,5
zázemí města Poličky	100	100,3	95,5	61,8	56,7	48,9
ORP Polička	100	103,7	102,9	73,0	72,0	72,2

V roce 1869 žilo v Poličce 5 531 obyvatel, což bylo 20,5 % z celkového počtu obyvatel zájmového území. V průběhu sledovaného období dochází k postupnému růstu obyvatel v Poličce, naopak zázemí zaznamenává úbytek obyvatelstva.

Obr. č. 3. Vývoj počtu obyvatel ve městě Polička a v jeho zázemí v letech 1869-1991.³⁴

Do roku 1910 žil v zázemí města téměř shodný počet obyvatel. Největší propad v počtu obyvatel byl v důsledku válečných událostí během 2. sv. války, a to o 35,3 % oproti roku 1930. V Poličce počet obyvatel poklesl pouze o 11 %. Podle sčítání lidu v roce 1930 se v Poličce k české národnosti přihlásilo 5 891 osob a k německé národnosti pouze 149 osob.³⁵

Po válce počet obyvatel v zázemí mírně narostl, ale od roku 1961 intenzivně klesá. Naopak počet obyvatel v Poličce se zvýšil za období od roku 1950-1991 o 30 %.

³³ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. díl. Český statistický úřad. Praha 2006, 759 s.; vlastní zpracování

³⁴ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. díl. Český statistický úřad. Praha 2006, 759 s.; vlastní zpracování

³⁵ Poulová, L., 1997

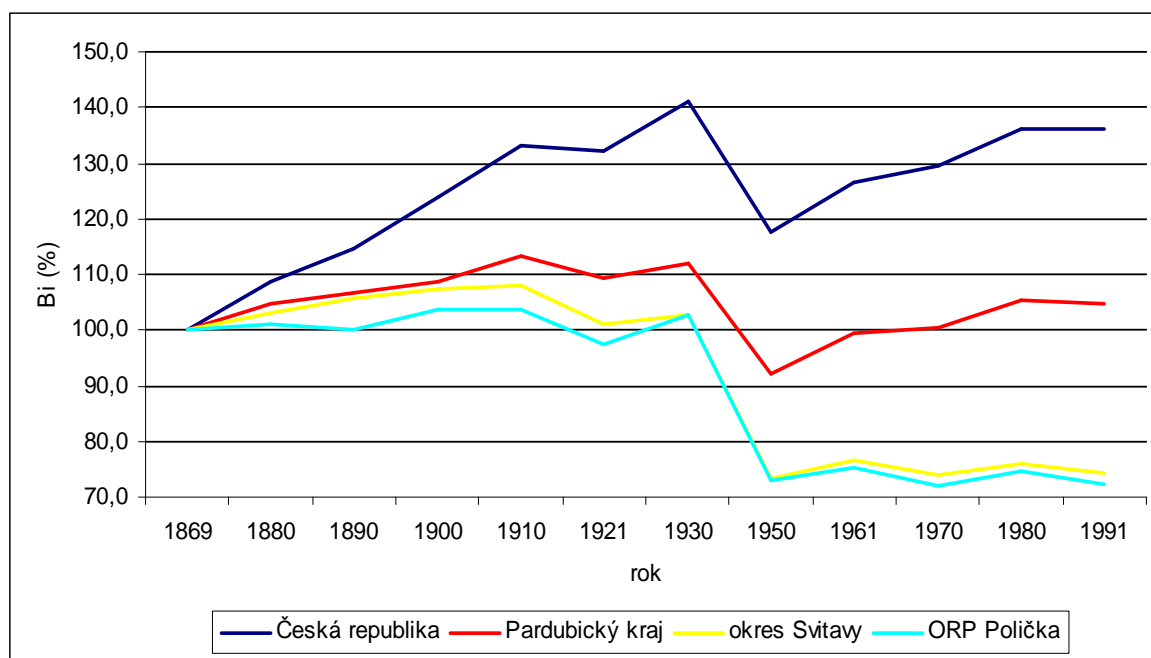
Tento nárůst počtu obyvatel je způsoben především zvýšením počtu pracovních míst díky rozvoji místních průmyslových podniků. Město se začalo postupně rozrůstat výstavbou sídlišť. Lze tedy konstatovat, že probíhal urbanizační proces. V roce 1991 tvořil počet obyvatel Poličky 46 % obyvatelstva správního obvodu. V tomto roce žilo v Poličce 8 987 obyvatel, což je o 62,5 % více než v roce 1869.

Při hodnocení vývoje počtu obyvatel v jednotlivých obcích zjistíme, že od prvopočátku je nejpočetnější obcí Polička. V roce 1869 patřily mezi obce s největším počtem obyvatel také Bystré (2 305 osob), Jedlová (1 919 osob), Pomezí a Svojanov. Populačně nejmenší obcí bylo Nedvězí, ve kterém žilo 457 obyvatel.

V následujícím období až do roku 1910 pozorujeme pouze u několika obcí nárůst obyvatel, jsou jimi Jedlová, Korouhev, Nedvězí, Pomezí, Polička, Sádek a Svojanov. V období první světové války zaznamenala většina obcí pouze mírný pokles, oproti velkému propadu počtu obyvatel v průběhu druhé světové války. K největšímu procentuálnímu poklesu obyvatel došlo v obcích Stašov (o 63 %), Pustá Kamenice a Březiny. Po druhé světové válce až do konce sledovaného období počet obyvatel ve většině obcí pozvolna klesá.

Při porovnání počtu obyvatel v letech 1869 a 1991 zjistíme, že s výjimkou Poličky zaznamenaly všechny obce minimálně 30 % úbytek obyvatelstva. V České republice se takto razantní populační úbytek v obcích vyskytuje jen v několika správních obvodech. Největší pokles obyvatelstva na Poličsku zaznamenaly obce Pustá Rybná a Stašov. Zatímco v roce 1869 žilo v Pusté Rybné 1 095 obyvatel, v roce 1991 nedosahoval jejich počet ani 200. V obci Březiny, která je dnes nejmenší obcí ORP Polička, poklesl počet obyvatel o 79,6 % (o 569 osob).

Zatímco ve správním obvodu ORP Polička počet obyvatel do roku 1910 stagnoval, v celém okrese Svitavy měl spíše vzestupný charakter, obdobně jako v Pardubickém kraji a v České republice. Následujících dvacet let mají všechny územní celky srovnatelný vývoj. V důsledku okupace nemohl proběhnout v roce 1940 cenzus, tudíž není možné plně zhodnotit vliv světové hospodářské krize (1929-1933) a následného válečného období (1939-1945). Od roku 1950 zaznamenávaly okres Svitavy i správní obvod ORP Polička období mírného střídání růstu a poklesu počtu obyvatel (viz. Tab. č. 4.).

Obr. č. 4. Vývoj počtu obyvatel správního obvodu ORP Polička, okresu Svitavy, Pardubického kraje a České republiky na základě průběhu bazických indexů v letech 1869-1991.³⁶

5.2. Přirozený a migrační pohyb obyvatel po roce 1990

Důležité demografické procesy ovlivňující přirozený pohyb obyvatelstva jsou porodnost a úmrtnost. Migrace představuje nejvýznamnější formu prostorové mobility obyvatelstva, neboť jejím důsledkem je trvalá změna bydliště.

V průběhu sledovaného období (1991-2007) dochází ve správním obvodu ORP Polička zprvu k mírnému zvyšování počtu obyvatel do roku 1997, poté k jeho pozvolnému snižování, přičemž počet obyvatel v roce 2007 je vyšší o 66 než v roce 1991. Svého maxima dosáhl v roce 1997, kdy zde žilo 19 752 obyvatel.

Nejvíce obcí, kde se počet obyvatel snížil, se řadí k obcím ve velikostní kategorii do 499 obyvatel. V Poličce počet obyvatel až do roku 1998 rostl, kdy dosáhl svého maxima 9 400 obyvatel, poté začal pozvolna klesat. V roce 2007 žilo v Poličce 8 924 obyvatel.

Přirozený přírůstek obyvatelstva nabývá až do roku 2001 kladných hodnot, kromě let 1994, 1997 a 2000. Od roku 2002 nabývá hodnot záporných, výjimku tvoří poslední sledovaný rok, kdy je přirozený přírůstek opět kladný. Největších hodnot bylo dosaženo v letech 1992 (65 osob) a 1993 (84 osob), kdy byla také hrubá míra porodnosti nejvyšší (dále jen porodnost). Nejmenší hodnota přirozeného přírůstku byla v roce 2005 (-22)

³⁶ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. díl. Český statistický úřad. Praha 2006, 759 s.; vlastní výpočty a zpracování

v tomto roce byla i porodnost jedna z nejnižších, ale naopak hrubá míra úmrtnosti (dále jen úmrtnost) jedna z nejvyšších.

Tab. č. 7. Pohybu obyvatelstva ve správním obvodu ORP Polička v letech 1991-2007 (absolutní hodnoty)³⁷

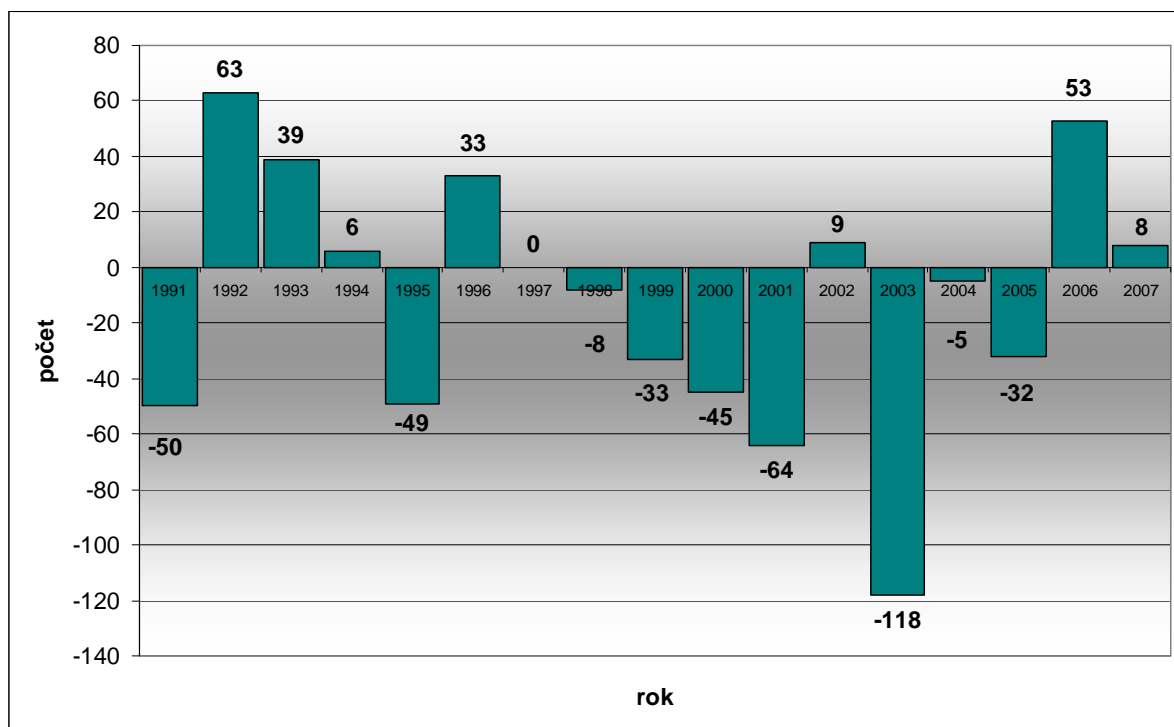
rok	živě narození	zemřelí	přirozený přírůstek	migrační saldo	celkový přírůstek
1991	271	237	34	-50	-16
1992	297	232	65	63	128
1993	287	203	84	39	123
1994	224	237	-13	6	-7
1995	224	208	16	-49	-33
1996	198	176	22	33	55
1997	185	194	-9	0	-9
1998	211	203	8	-8	0
1999	194	181	13	-33	-20
2000	173	177	-4	-45	-49
2001	196	166	30	-64	-34
2002	168	185	-17	9	-8
2003	189	206	-17	-118	-135
2004	184	190	-6	-5	-11
2005	186	208	-22	-32	-54
2006	195	198	-3	53	50
2007	220	202	18	8	26

V prvních sedmi letech sledovaného období docházelo k růstu obyvatelstva z důvodu jak vysoké porodnosti, tak i počtem přistěhovaných osob. Výjimku tvoří roky 1991 a 1995, kdy i přes kladný přirozený přírůstek došlo k úbytku obyvatelstva z důvodu většího počtu vystěhovaných. Největší počet přistěhovaných je v tomto období do Poličky a do Bystrého. V letech 1998-2005 nabývalo migrační saldo většinou záporných hodnot, hlavním příčinou byla zvýšená migrace z Poličky.

V závěru sledovaného období je opět větší počet přistěhovaných než vystěhovaných osob, přestože migrace z Poličky stále přetrvává. Příčinou je kladné migrační saldo ve většině obcí správního obvodu. Nejvíce osob se do regionu přistěhovalo v roce 1992 (63 osob), naopak nejvíce se vystěhovalo v roce 2003 (118 osob).

Celkový přirozený přírůstek je tedy od roku 1994 až do roku 2005 většinou záporný, pak kladný. V posledních dvou letech tak na území Poličska dochází k mírnému navýšení počtu obyvatel. Při rozlišení města Polička a ostatních obcí správního obvodu je patrný odlišný populační vývoj. Město Polička výrazně populačně ztrácí a zázemí Poličky od roku 2005 posiluje. Celkový přírůstek byl nejvyšší v letech 1992 a 1993, kdy dosahoval nejvyšších hodnot jak přirozený přírůstek, tak i migrační saldo.

³⁷ Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2007 [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní zpracování

Obr. č. 5. Migranční saldo ve správním obvodu ORP Polička v letech 1991-2007³⁸

Tab. č. 8. Pohyb obyvatelstva ve správním obvodu ORP Polička v letech 1991-2007 (relativní hodnoty)³⁹

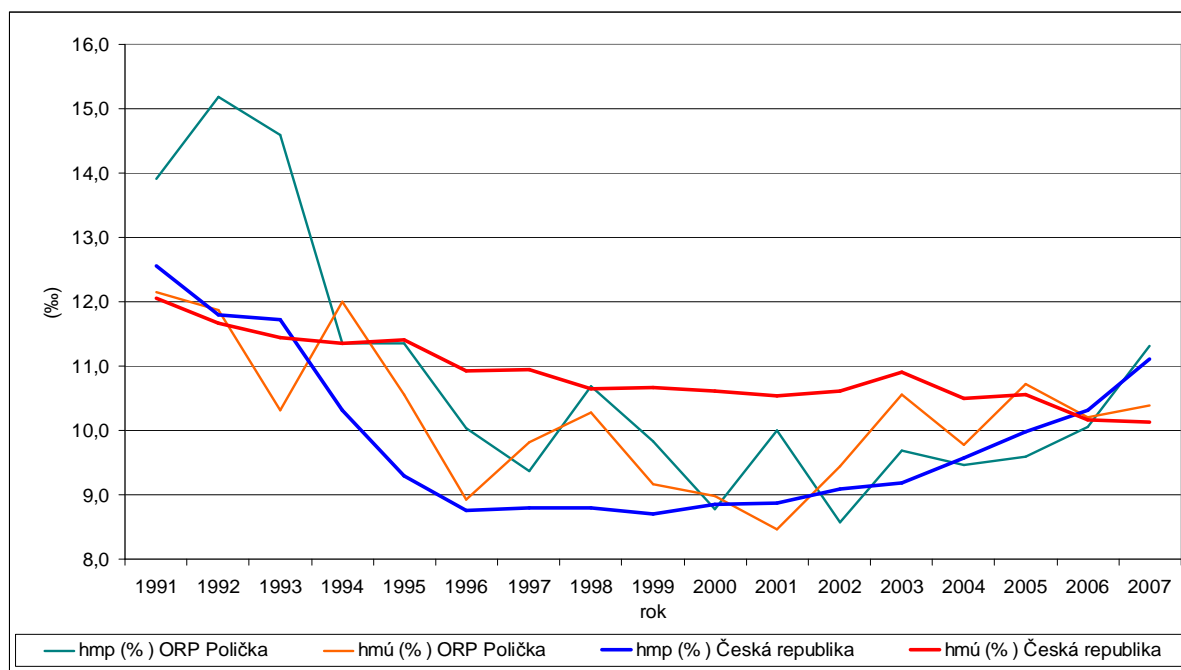
rok	porodnost (%)	úmrtnost (%)	přirozený přírůstek (%)	migranční saldo (%)	celkový přírůstek (%)
1991	13,9	12,2	1,7	-2,6	-0,8
1992	15,2	11,9	3,3	3,2	6,5
1993	14,6	10,3	4,3	2,0	6,3
1994	11,3	12,0	-0,7	0,3	-0,4
1995	11,4	10,5	0,8	-2,5	-1,7
1996	10,0	8,9	1,1	1,7	2,8
1997	9,4	9,8	-0,5	0,0	-0,5
1998	10,7	10,3	0,4	-0,4	0,0
1999	9,8	9,2	0,7	-1,7	-1,0
2000	8,8	9,0	-0,2	-2,3	-2,5
2001	10,0	8,5	1,5	-3,3	-1,7
2002	8,6	9,5	-0,9	0,5	-0,4
2003	9,7	10,6	-0,9	-6,1	-6,9
2004	9,5	9,8	-0,3	-0,3	-0,6
2005	9,6	10,7	-1,1	-1,6	-2,8
2006	10,1	10,2	-0,2	2,7	2,6
2007	11,3	10,4	0,9	0,4	1,3

³⁸ Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2007 [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní výpočty a zpracování

³⁹ Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2007 [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní výpočty a zpracování

Jak již bylo uvedeno, nabývá přirozený přírůstek až do roku 2001 kladných hodnot s výjimkou výše jmenovaných tří let. V tomto období je tedy porodnost vyšší než úmrtnost. Nejvyšších hodnot nabývá v roce 1992 (15,2 ‰), v témže roce také úmrtnost dosahuje druhé nejvyšší hodnoty (11,9 ‰). Vůbec nejvyšší hodnoty dosahuje v roce 1991 (12,2 ‰). V roce 1993 je rozdíl mezi porodností a úmrtností největší, tudíž přirozený přírůstek dosahuje nejvyšších hodnot. Toto platí za předpokladu, že porodnost je vyšší než úmrtnost. V opačném případě je přirozený přírůstek nejnižší. V letech 2002-2005 je úmrtnost vyšší než porodnost a od roku 2006 je opět porodnost vyšší.

Při porovnání porodnosti České republiky a správního obvodu je patrné, že až do roku 2001 je porodnost ve správním obvodu vysoko nad celorepublikovým průměrem. V letech 2004 až 2006 klesla porodnost pod průměr České republiky, ale v roce 2007 byla opět vyšší. V České republice byla úmrtnost od roku 1993 až do roku 2006 vyšší než porodnost. Až v roce 2007 přesáhla porodnost hranici úmrtnosti. Úmrtnost na Poličsku byla pod celorepublikovým průměrem v období od roku 1995 do roku 2004. V posledních třech letech se dostala nad hranici průměru republiky.

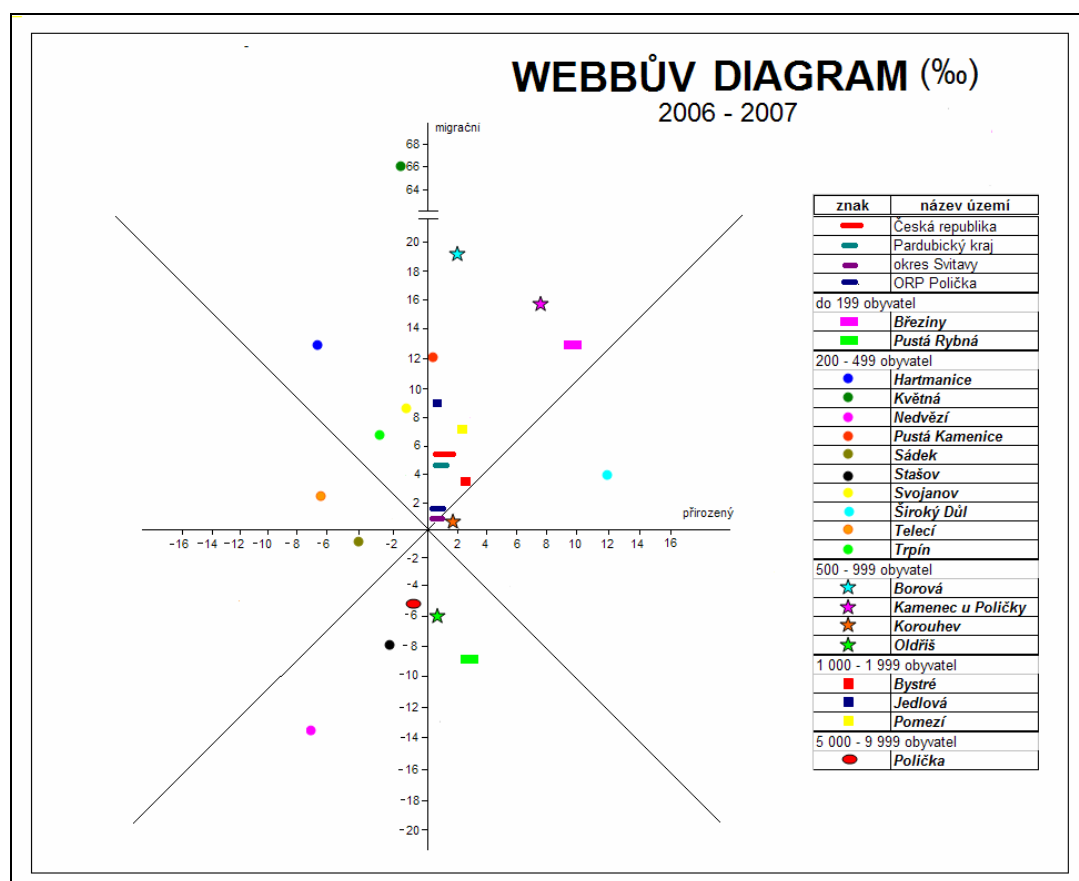

Obr. č. 6. Vývoj hrubé míry porodnosti a hrubé míry úmrtnosti ve správním obvodu ORP Polička ve srovnání s Českou republikou v letech 1991-2007⁴⁰

⁴⁰ Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2007 [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní výpočty a zpracování Český statistický úřad. Pohyb obyvatelstva v České republice v letech 1921-2007 [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <<http://czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/publ/4019-08-2007>>

⁴¹ Migrační přírůstek větší než přirozený přírůstek

Z Webbova diagramu je patrné, že všechny vyšší územní celky mají ve sledovaném období kladný migrační i přirozený přírůstek ($m > p$)⁴¹. Nejvyšší migrační přírůstek má Česká republika, ostatní zkoumané celky se tedy nacházejí pod celorepublikovým průměrem. Obě obce (Březiny a Pustá Rybná), náležející do velikostní skupiny méně než 200 obyvatel, mají kladný přirozený přírůstek obyvatel, oproti tomu většina obcí z velikostní kategorie do 500 obyvatel má záporný přirozený přírůstek. Tyto obce kromě tří (Nedvězí, Stašov a Sádek) mají ale kladný migrační přírůstek. Nejvíce osob se přistěhovalo do Květné. Ve velikostní kategorii do 1 000 obyvatel mají všechny obce kladný přirozený přírůstek, s výjimkou obce Oldřiš mají všechny i kladný migrační přírůstek. Největší migrace je do Borové a Kamence u Poličky ($m > p$). Co se týče obcí ve velikostní kategorii do 2 000 obyvatel mají všechny kladný migrační i přirozený přírůstek ($m > p$). Na závěr lze tedy konstatovat, že převládá migrační přírůstek nad úbytkem a i nad přirozeným přírůstkem obyvatelstva.

Obr. č. 7. Webbův diagram (‰) ke střednímu stavu obyvatel v letech 2006-2007⁴²

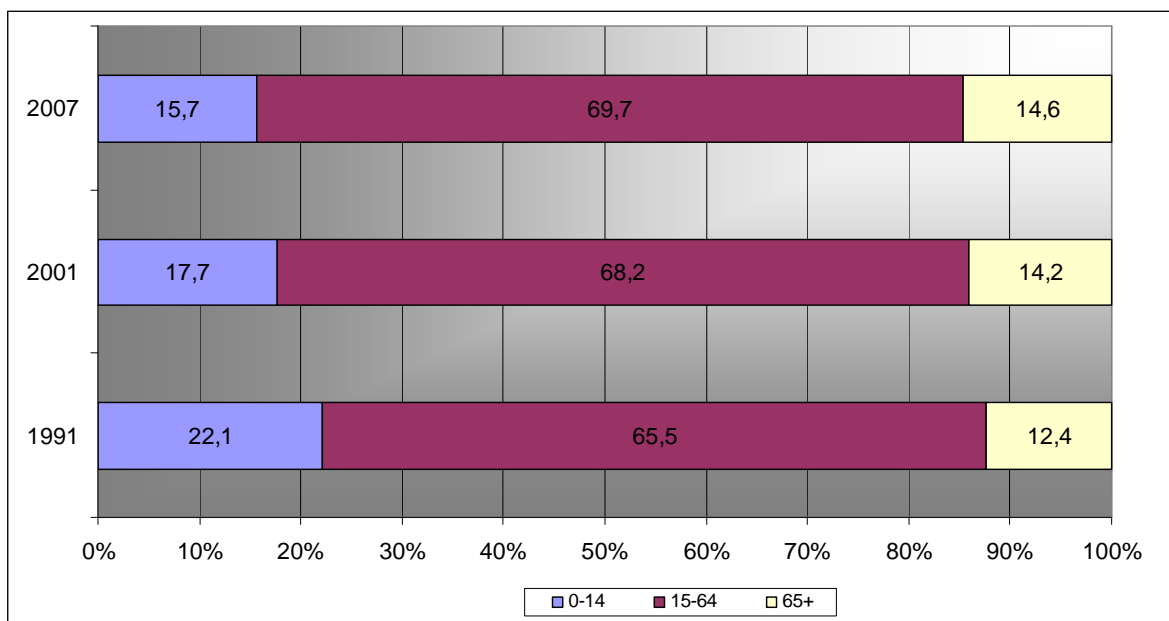
⁴² Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za ČR, kraje, okresy a obce [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; <<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p/4027-08>>; <<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/publ/4019-08-2007>>; vlastní zpracování: obce jsou rozděleny podle velikostních kategorií počtu obyvatel (do 199; 200 – 499; 500 – 999; 1000 - 1999; 5 000 - 9999; použita je u těchto kategorií obcí jiná symbolika

5.3. Struktura obyvatelstva

5.3.1. Struktura podle věku a pohlaví

Dlouhodobým trendem ve vývoji věkového složení obyvatelstva Poličska, stejně jako obyvatelstva České republiky je stárnutí, klesající zastoupení obyvatel v předproduktivním věku a pozvolné přibývání obyvatel v poproduktivním věku.

V období 90. let 20. století výrazně ubylo podílu dětí do 14 let o 5,4 procentních bodů. Zásluhou početně silných populačních ročníků 70. let 20. století se zvýšil podíl obyvatel ve věku 15-59 let z 65,5 % na 68,2 % v roce 2001. V následujících letech podíl ještě vzrostl až na hodnotu 69,7 % v roce 2007.

Obr. č. 8. Struktura obyvatelstva ve správním obvodu ORP Polička v letech 1991, 2001 a 2007 ⁴³

V jednotlivých obcích správního obvodu má největší podíl předproduktivní složky obec Květná (21,8 %) a nejmenší obec Pustá Rybná (11,5 %). Největší podíl produktivní složky na celkovém počtu obyvatel mají obce Jedlová (73,8 %), Stašov (71,9 %) a Kamenec u Poličky (71,8 %). Nejmenší pak obec Svojanov (60,8 %). Obcí s největším podílem poproduktivní složky je Svojanov (24,8 %) následovaná obcí Pustá Rybná (23,6 %), obcí s nejmenším podílem je Květná (7,4 %). V roce 2007 poproduktivní složka

⁴³ Český statistický úřad. Sčítání lidu, domů a bytů 2001(součástí i rok 1991): Správní obvody ORP [online]. Aktualizováno 2004 [citováno 2009-03-28]. Dostupné z <<http://www.czso.cz/kraje/pa/cisla/1/13/13530904/obsah/5310a.htm>>; Český statistický úřad. Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1998 až 2007 [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/kapitola/4030-08-1998_az_2007-08000>ORP; vlastní výpočty a zpracování

předčila složku předproduktivní v šesti obcích, jmenovitě v Pusté Rybné (o 12,1 procentních bodů), Svojanově (o 10 procentních bodů), v Telecím (o 6,5 procentních bodů), Nedvězí (o 4,8 procentních bodů), Korouhvi (o 2,1 procentních bodů) a Poličce (o 0,3 procentních bodů).

Věková struktura obyvatelstva je srovnatelná s hodnotami okresu Svitavy. Oproti Pardubickému kraji a průměru České republiky má správní obvod stále větší podíl obyvatel v předproduktivním věku, než v poproduktivním. Znatelný rozdíl je v zastoupení žen a mužů v jednotlivých produktivních skupinách. Počet žen v poproduktivním věku je mnohem větší než v předproduktivním, u počtů mužů je to naopak. Důsledkem je velký rozdíl v indexu stáří mužů a žen. Pomocí ukazatele indexu stáří je možné měřit demografické stárnutí populace. V roce 2007 byl index stáří ve správním obvodu 93,3 %. Sledujeme-li jednotlivé obce pak největší index stáří byl v obcích Pustá Rybná (205,3 %) a Svojanov (167,9 %). Nejmenší pak v obcích Květná (34,2 %) a Březiny (51,6 %). Průměrný věk žen je o něco vyšší než u mužů, což je srovnatelné s celorepublikovým průměrem.

Tab. č. 9. Srovnání struktury obyvatelstva ve správním obvodu ORP Polička, v okrese Svitavy, v Pardubickém kraji a v České republice v roce 2007⁴⁴

	obyvatelstvo		z toho ve věku			index stáří (%)		index ekonomické závislosti (%)	průměrný věk	
	celkem	z toho žen	0-14 %	15-64 %	65+ %	muži	ženy		muži	ženy
ORP Polička	19 445	9 827	15,7	69,7	14,6	71,5	118,0	43,5	38,1	41,2
Okres Svitavy	104 756	53 172	15,5	70,4	14,1	69,5	114,5	42,0	38,2	41,1
Pardubický kraj	511 400	259 982	14,7	70,4	14,8	77,8	125,0	42,0	38,6	41,7
ČR celkem	10 381 130	5 298 196	14,2	71,2	14,6	78,9	127,2	40,4	38,8	41,8

V jedenácti obcích připadá na tisíc mužů méně než tisíc žen. Nejméně je to v obci Telecí, kdy na 1 000 mužů připadá 813 žen. Nejvíce žen pak připadá na obce Svojanov (1 168) a Trpín (1 086). V průměru za správní obvod je počet žen na 1000 mužů větší. Při porovnání s vyššími územními celky zjistíme, že ve všech celcích žije v průměru o něco málo více žen než mužů. Index stáří se v průběhu období 1991-2007 zvýšil o 37,7 procentních bodů, což je důsledek snížení počtu obyvatel v předproduktivním věku

⁴⁴ Český statistický úřad. Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1998 až 2007 [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/kapitola/4030-08-1998_az_2007-08000>ORP;

Český statistický úřad. Demografická ročenka okresů 1998 až 2007 [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/kapitola/4034-08-1998_az_2007-08> ;

Český statistický úřad. Demografická ročenka krajů a České republiky 1998 - 2007 [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p/4027-08>>; vlastní výpočty

a zvýšení počtu obyvatel v poproduktivním věku. Index ekonomické závislosti postupně klesá, ve sledovaném období se snížil o 9,2 procentních bodů. Tato tendence je dána především snižujícími se počty dětské složky a ani počty seniorů nerostly nijak zásadně. Nejvyšší index ekonomické závislosti v roce 2007 byl v obci Svojanov 64,5 % a Pustá Rybná, tyto obce mají dlouhodobě vysoký podíl obyvatel ve věku 65 a více let. Nejnižší byl index ekonomické závislosti v Jedlové 35,6 %.

Tab. č. 10. Struktura obyvatelstva podle pohlaví ve správním obvodu ORP Polička v letech 1991, 2001, 2007 ⁴⁵

rok	obyvatelstvo		index feminity (%)	index stáří (%)	index ekonomické závislosti (%)
	celkem	ženy			
1991	19 489	9 759	1 003	57,1	52,7
2001	19 577	9 804	1 003	81,2	46,8
2007	19 445	9 827	1 022	94,8	43,5

5.3.2. Náboženská struktura

Ačkoliv počet věřících obyvatel poklesl, stále se Poličko řadí k regionům s vysokým stupněm religiozity. V roce 2001 se přihlásilo k víře 55,3 % obyvatel, což je o 10,5 procentních bodů méně než v roce 1991.

Znatelný rozdíl v počtu věřících je při porovnání města Poličky s jeho zázemím. Počet věřících v zázemí města byl v roce 2001 o 22,3 procentních bodů vyšší než ve městě, v roce 1991 tento rozdíl činil 21,5 procentních bodů. V roce 2001 se počet věřících snížil v Poličce i v jeho zázemí přibližně o 10 % oproti roku 1991. Všeobecně se projevuje větší vztah k církvi na venkově a více u obyvatel nad 60 let. Poměrně značné rozdíly existují mezi muži a ženami, podíl věřících žen činí zhruba 60 %.

Tab. č. 11. Struktura obyvatel podle náboženského vyznání v zázemí města Poličky, ve městě Polička a ve správním obvodu ORP Polička v letech 1991 a 2001 ⁴⁶

rok	město Polička		zázemí města Poličky		ORP Polička	
	věřící (%)	nevěřící (%)	věřící (%)	nevěřící (%)	věřící (%)	nevěřící (%)
1991	54,2	45,8	75,4	24,6	65,8	34,2
2001	43,6	56,4	65,3	34,7	55,3	44,7

⁴⁵ Český statistický úřad. Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1998 až 2007 [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/kapitola/4030-08-1998_az_2007-08000>; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad. Sčítání lidu, domů a bytů 2001 (součástí i rok 1991): Správní obvody ORP [online]. Aktualizováno 2004 [citováno 2009-03-28]. Dostupné z

<<http://www.czso.cz/kraje/pa/cisla/1/13/13530904/obsah/5310a.htm>>; vlastní výpočty a zpracování

⁴⁶ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s. vlastní zpracování; Struktura obyvatelstva podle vzdělání, národnostního složení, náboženského vyznání k 3. 3. 1991, CRR MU, Brno, 2009

Největší podíl religiózního obyvatelstva je v obcích Hartmanice, Trpín a Široký Důl. Dominantní postavení mezi církvemi mají křesťanské církve, zejména římskokatolická (80,9 % všech věřících).

V některých obcích si udržuje významné postavení i Českobratrská církev evangelická (13,2 % všech věřících), zejména v západní části správního obvodu. V obci Borová je počet věřících hlásících se k evangelické církvi 27 % a v Pusté Kamenici 36,5 %.

V několika málo obcích na západě území je počet věřících evangelického vyznání větší než římskokatolického vyznání. Mezi takové obce patří Pustá Rybná (58,7 %), Telecí (61,8 %) a Březiny (83 %).

Tab. č. 12. Struktura obyvatel podle náboženského vyznání ve správním obvodu ORP Polička, v okrese Svitavy, Pardubickém kraji a v České republice v roce 2001⁴⁷

	věřící (%)	z toho				nevěřící (%)
		církev římskokatolická (%)	církev českosl. a husitská (%)	Českobratrská církev evangelická (%)	ostatní (%)	
ORP Polička	55,3	80,9	0,3	13,2	5,6	44,7
okres Svitavy	44,5	86,0	1,3	6,8	5,8	55,5
Pardubický kraj	35,2	82,2	3,3	7,4	7,1	64,8
Česká republika	35,2	83,4	3,0	3,6	10,1	64,8

Při porovnání náboženské struktury správního obvodu ORP Polička s vyššími územními celky zjistíme, že počet věřících je ve správním zdaleka nejvyšší. Celostátní průměr převyšuje o 20,1 procentních bodů. Ze správních obvodů Pardubického kraje se počtem věřících řadí na druhé místo (1. místo ORP Hlinsko).

5.3.3. Národnostní struktura

Národnostní složení obyvatel lze podle zjištěných údajů považovat za standardní a homogenní. Českého (česká a moravská národnost) obyvatelstva je 97,5 %, ve srovnání s Českou republikou je to o 3,4 procentních bodů více. V roce 1991 se k moravské národnosti hlásilo 200 osob, v roce 2001 je to už jen 56 osob. Oproti roku 1991 ubylo v následujícím cenzu 67 osob hlásících se ke slovenské národnosti.

V roce 1991 se v okrese Svitavy hlásilo k moravské národnosti 9,6 % obyvatel, v roce 2001 to bylo 2,2 % obyvatel. I přes tento pokles patří i nadále k „českým“ okresům

⁴⁷ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.
Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3. 2001 – obyvatelstvo: Pardubický kraj. Praha: Český statistický úřad, 2003. 307 s.; vlastní zpracování
Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3. 2001 – obyvatelstvo: Česká republika. Praha: Český statistický úřad, 2003. 304 s.; vlastní výpočty a zpracování

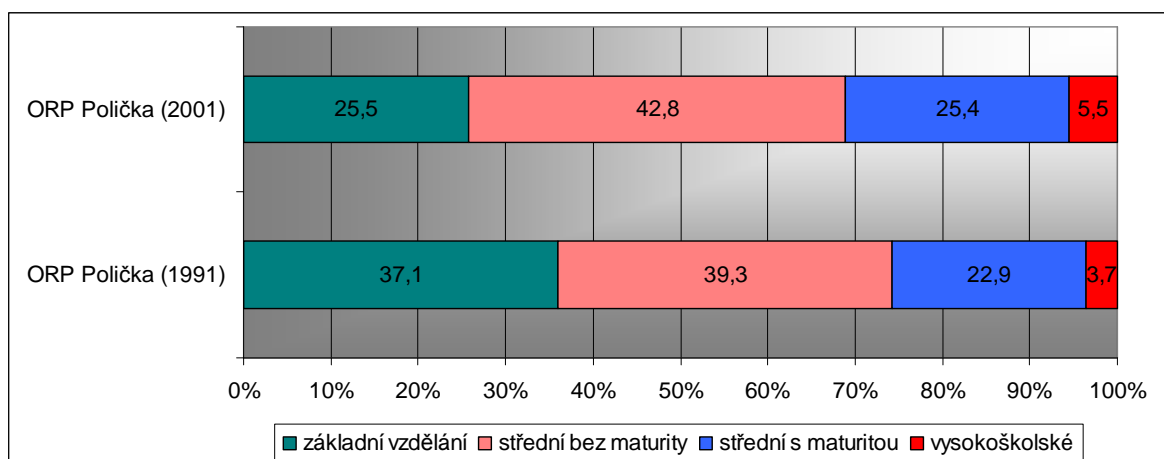
s nejvyšším podílem moravské národnosti. Ve východní části protíná okres historická hranice Moravy.

Tab. č. 13. Struktura obyvatelstva podle národnosti ve správním obvodu ORP Polička, v okrese Svitavy, Pardubickém kraji a v České republice v roce 2001⁴⁸

	česká (%)	moravská (%)	slovenská (%)	německá (%)	ostatní (%)
ORP Polička	97,2	0,3	0,6	0,1	1,8
okres Svitavy	94,9	2,2	1	0,2	1,7
Pardubický kraj	96,2	0,6	1,2	0,1	1,9
Česká republika	90,4	3,7	1,9	0,4	3,6

5.3.4. Vzdelanostní struktura

Na základě statistických údajů je patrné, že úroveň vzdělání se zvyšuje. Od roku 1991 se snížil počet obyvatel se základním vzděláním o 11,6 %, oproti tomu se výrazně zvýšil počet osob se středním vzděláním bez maturity a je vyšší než celostátní průměr. Podíl osob se středním vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním také vzrostl, ale stále se nachází pod celostátním průměrem. Mezi vysokoškolsky vzdělanými obyvateli převažují muži, dominantní postavení mezi osobami s maturitou a vyšším odborným vzděláním mají ženy.

Obr. č. 9. Obyvatelstvo 15leté a starší podle nejvyššího ukončeného vzdělání ve správním obvodu ORP Polička v letech 1991 a 2001⁴⁹

⁴⁸ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.; vlastní zpracování

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo: Pardubický kraj. Praha: Český statistický úřad, 2003. 307 s.; vlastní zpracování

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo: Česká republika. Praha: Český statistický úřad, 2003. 304 s.; vlastní zpracování

⁴⁹ Český statistický úřad. Sčítání lidu, domů a bytů 2001 (součástí i rok 1991): Správní obvody ORP [online]. Aktualizováno 2004 [citováno 2009-03-28]. Dostupné z <<http://www.czso.cz/kraje/pa/cisla/1/13/13530904/obsah/5310a.htm>>; vlastní výpočty a zpracování

Nejvyšším podílem obyvatelstva majícího alespoň maturitu je soustředěno do měst nebo větších venkovských obcí - Polička (38 %), Bystré (32,5 %). Výjimku tvoří malá obec Hartmanice, kde tvoří obyvatelstvo mající alespoň maturitu 31,5 % obyvatel nad 15 let. Mezi obce s nejvyšším počtem obyvatel se základním vzděláním a středním bez maturity patří Jedlová, Stašov, Březiny a Pustá Rybná. Úroveň vzdělanosti se na Poličsku zvyšuje, počet osob s nejvyšším ukončeným vzděláním vysokoškolským je ale stále hluboko pod celostátním průměrem. Nejvyšší vzdělanost je podle předpokladu v Poličce, kde je srovnatelná s celorepublikovým průměrem.

Tab. č. 14. Obyvatelstvo 15leté a starší podle nejvyššího ukončeného vzdělání ve správním obvodu ORP Polička a v České republice v roce 2001⁵⁰

	obyva- telstvo patná- ctileté a starší	v tom nejvyšší ukončené vzdělání (%)				podíl obyvatel alespoň s maturitou	ukazatel vzdělano- stní úrovně (%)
		základní	střední bez maturity	střední s maturitou	vysoko- školské		
ORP Polička	16 086	25,5	42,8	25,4	5,5	30,9	2,1
Česká republika	8 462 071	23,8	38,5	28,7	9,0	37,7	2,2

5.4. Sídlní struktura

Obdobně jako v jiných venkovských okresech ovlivnily i na Svitavsku vznik sídlní struktury přírodní podmínky, dlouhodobě však působily i ekonomické a sociální vlivy. V roce 1869 byl na Poličsku největší počet obcí ve velikostní skupině do 2 000 obyvatel.⁵¹ Postupně počet obyvatel v těchto obcích klesal a z nich se stávaly obce nižší kategorie. I když se počet obyvatel v této velikostní skupině snižoval, v ORP Polička počet obyvatel nadále rostl. Tudíž lze konstatovat, že probíhala velká přistěhovačnost a urbanizace, jelikož se zvyšoval současně i počet obyvatel v Poličce. Ve dvou nejmenších kategoriích nebyly žádné obce. Po 2. sv. válce se razantně snížil počet obyvatel, což vyvolalo nárůst počtu obcí ve velikostní kategorii do 500 obyvatel. To, že se nejedná jen o vliv odsunu německého obyvatelstva po válce, lze doložit i na tom, že typicky česká obec Svojanov se přesunula za 100 let z kategorie obcí s více než 2 000 obyvateli do kategorie s 200 – 499 obyvateli a Pustá Rybná z kategorie 1 000 – 1 999 do skupiny obcí s méně než 200 obyvateli. Dochází tedy k růstu počtu obcí ve skupině 200 – 499 obyvatel nejen vlivem

⁵⁰ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.; vlastní zpracování

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo : Česká republika. Praha: Český statistický úřad, 2003. 304 s.; vlastní zpracování

⁵¹ Počet obcí v letech 1869-2001 podle správního rozdělení České republiky k 1. 1. 2005

dezintegrací obcí, ale i v důsledku vylidňování venkova. Skupina obcí s 200-499 obyvateli je v současné době nejpočetnější (10 obcí) nejen v ORP, ale i v celorepublikovém trendu. Rozhodující úbytek byl v obcích do 2 000 obyvatel. Oproti roku 1869, kdy patřilo do této skupiny 9 obcí, klesl počet až na tři obce v roce 2007. Celorepublikově je dnešní úbytek obyvatelstva v malých obcích dán především stárnutím obyvatel těchto obcí. Tím, že ekonomicky aktivní obyvatelstvo má malou možnost pracovního uplatnění na venkově a podmínky dojíždění za prací se zhoršují, nevracejí se absolventi škol do svého bydliště a hledají uplatnění ve městech.

Tab. č. 15. Počet obcí dle velikostních skupin v rámci správního obvodu ORP Polička v letech 1869, 1900, 1930, 1950, 2001 a 2007⁵²

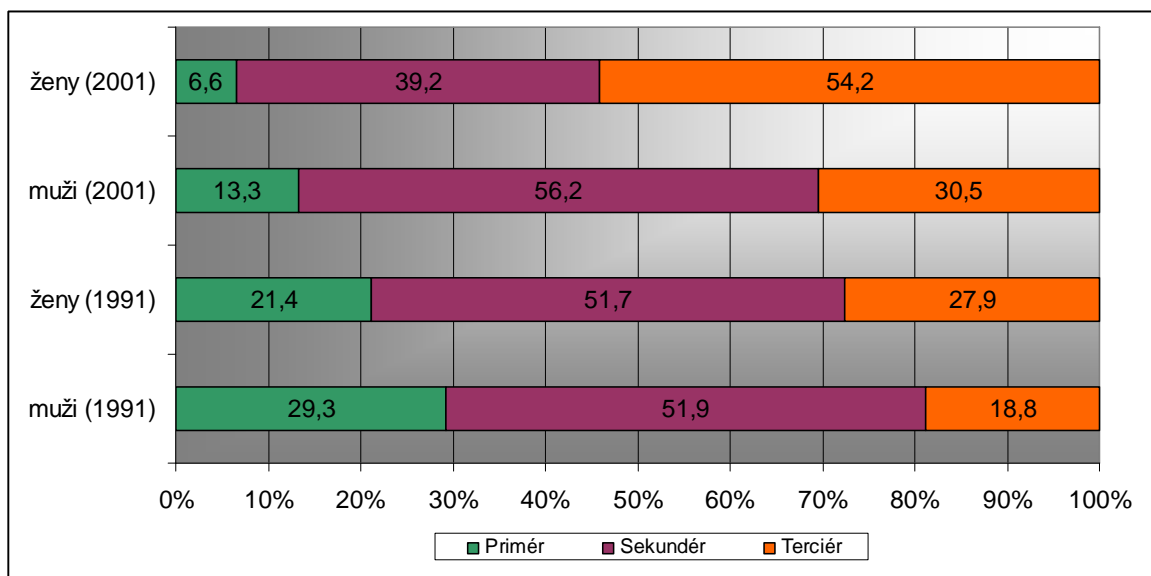
<i>Velikostní skupina obcí</i>	<i>1869</i>	<i>1900</i>	<i>1930</i>	<i>1950</i>	<i>1980</i>	<i>2001</i>	<i>2007</i>
<i>-199</i>	-	-	-	-	1	2	2
<i>200 - 499</i>	1	-	-	8	8	10	10
<i>500 - 999</i>	8	10	12	7	7	4	4
<i>1 000 – 1 999</i>	9	6	7	4	3	3	3
<i>2 000 – 4 999</i>	1	3	-	-	-	-	-
<i>5 000 – 9 999</i>	1	1	1	1	1	1	1
<i>nad 10 000</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>počet obyvatel v Poličce</i>	5 531	6 163	7 276	6 451	8 972	9 187	8 924
<i>počet obyvatel obvodu</i>	26 998	27 988	27 763	19 701	20 103	19 603	19 445

5.5. Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity

V roce 1991 byl počet ekonomicky aktivních obyvatel 9 953, což je 51 % z celkového počtu obyvatel, v roce 2001 to bylo 48,3 % z celkového počtu. V tomto období dochází ke zvýšení podílu nezaměstnaného obyvatelstva na celkovém počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva (o 676 osob). Výraznou změnou také prochází struktura obyvatelstva podle sektoru ekonomické činnosti. V meziobdobí dochází k poklesu obyvatel zaměstnaných v priméru. Zatímco v roce 1991 v něm pracovalo 29,3 % mužů a 21,4 % žen, v roce 2001 je to již pouze 10,4 % ekonomicky aktivních obyvatel. Naopak se zvýšil počet mužů pracujících v průmyslu a hlavně ve službách, kde byl nárůst o 11,7 procentních bodů.

⁵² Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. díl. Český statistický úřad. Praha 2006, 759 s.; Počet obcí v letech 1869-2001 podle správního rozdělení České republiky k 1. 1. 2005. Český statistický úřad. Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1998 až 2007 [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/kapitola/4030-08-1998_az_2007-08000>ORP; vlastní zpracování;

Počet žen pracujících v průmyslu se snížil o 410, což je o 21,2 % méně, než v roce 1991, kdy byl počet téměř vyrovnán počtu zaměstnaných mužů. Oproti tomu se výrazně zvýšil počet osob zaměstnaných v terciéru, kde pracuje o 582 žen více než mužů. Mezi hlavní odvětví, kde pracuje větší počet žen než mužů, patří pohostinství, školství, zdravotnictví a sociální zabezpečení. Mužů je více zastoupeno ve veřejné správě.

Obr. č. 10. Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity ve správním obvodu ORP Polička v letech 1991 a 2001⁵³

V roce 1991 pracovalo v sedmi obcích správního obvodu více než 50 % ekonomicky aktivních mužů v priméru. S výjimkou Poličky a Svojanova bylo v tomto roce v každé obci zaměstnáno v priméru více než 30 % ekonomicky aktivních mužů. Tento podíl se do roku 2001 snížil natolik, že pouze v obcích Březiny a Telecí je počet zaměstnaných v priméru vyšší než 30 %. Nejmenší počet zaměstnaných v priméru byl od roku 1991 ve městech Polička a Bystré.

Největší počet zaměstnaných v sekundéru byl v roce 1991 v Poličce a ve Svojanově, kde počet zaměstnaných mužů přesáhl 60 %. U ostatních obcí se počet zaměstnaných osob pohyboval v rozmezí 30-50 %. V meziobdobí se ve většině obcí počet zaměstnaných v sekundéru zvýšil, s výjimkou několika obcí převyšuje počet zaměstnaných mužů 50 % z celkového počtu ekonomicky aktivních. Ve většině obcí, kromě Nedvězího a Stašova, daleko převyšuje počet mužů počet žen zaměstnaných v sekundéru.

Naopak již v roce 1991 bylo více žen než mužů zaměstnáno v terciéru.

⁵³ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.;
Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity. Databáze ČSÚ Praha, 1991; vlastní zpracování

Největší rozdíl v počtu zaměstnaných žen a mužů v terciéru byl v Poličce a v Pusté Rybné. Do roku 2001 se počet zaměstnaných osob zvýšil natolik, že ve většině obcí přesahuje počet zaměstnaných žen 50 % z celkového počtu ekonomicky aktivních žen. Největší podíl žen pracujících v terciéru je v Poličce a Bystrém, nejmenší ve Stašově a Nedvězí, kde nedosahuje ani 30 %.

Z hlediska klasifikace obcí podle sektoru ekonomické činnosti spadala v roce 1991 většina obcí do kategorie zemědělsko-průmyslových, popřípadě průmyslově-zemědělských obcí. Pouze město Polička plnilo funkci průmyslově-obslužnou. V roce 2001 již byla většina obcí součástí kategorie průmyslově-obslužných obcí. Pouze obce Březiny a Telecí se řadí do kategorie zemědělsko-průmyslového typu obce a Stašov a Nedvězí do průmyslového typu obce.

Tab. č. 16. Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity a struktura EAO podle sektoru ekonomické činnosti obyvatelstva ve správním obvodu ORP Polička v roce 2001⁵⁴

	EAO		z EAO nezaměstnaní		podíl z EAO (%)		
	celkem	v % na celkovém počtu obyvatel	celkem	v %	primér	sekundér	terciér
ORP Polička	9 460	48,3	806	8,5	10,4	48,7	40,9
okres Svitavy	51 025	49,7	4 896	9,6	9,9	47,1	43
Česká republika	5 253 400	51,4	486 937	9,3	4,7	40,8	54,5

Při porovnání správního obvodu s průměrem České republiky je patrné, že v počtu zaměstnaných osob v priméru i sekundéru se nachází vysoko nad celorepublikovým průměrem. V počtu zaměstnaných osob v terciéru zase hluboko pod celorepublikovým průměrem. Podílové zastoupení pracujících v jednotlivých sektorech je srovnatelné s okresem Svitavy.

⁵⁴ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Svitavy. Český statistický úřad, Krajská reprezentace. Pardubice 2003, 192 s.;
Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo: Česká republika. Praha: Český statistický úřad, 2003. 304 s.;
Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.; vlastní výpočty a zpracování

5.6. Dojížd'ka a vyjížd'ka do zaměstnání

K datu posledního sčítání lidu v roce 2001 žilo na Poličsku 19 557 obyvatel. Z tohoto počtu obyvatel bylo 9 460 osob ekonomicky aktivních (5 010 mužů a 3 895 žen). Z ekonomicky aktivních pak bylo 8 654 zaměstnaných, což je 91,5 % z celkového počtu. Oproti roku 1991 se i v důsledku zvýšení nezaměstnanosti snížil počet zaměstnaných o 1 169 osob, a tedy i ubyl počet obsazených pracovních míst.

Ze zaměstnaných obyvatel obvodu v roce 2001 vyjíždělo za prací mimo bydliště celkem 3 714 osob (tj. 42,9 %). V roce 1991 žilo na Poličsku 9 953 ekonomicky aktivních osob, z toho počtu vyjíždělo za prací mimo obec svého bydliště 3 729, to je 38 % všech zaměstnaných. Ve více než polovině obcí došlo v meziobdobí ke zvýšení počtu vyjíždějících z obce, a to hlavně z obcí Stašov, Jedlová, Pustá Kamenice, ale i z Poličky. Oproti tomu k největšímu poklesu vyjíždějících došlo v obcích Široký Důl a Hartmanice. Jedním z důvodů snížení počtu vyjíždějících ze Širokého Dolu, bylo založení firmy Flídr plast s.r.o. v roce 1998. Z celkového počtu zaměstnaných vzrostl počet vyjíždějících o 4,9 procentních bodů oproti roku 1991. Přibývalo osob vyjíždějících za prací mimo správní obvod ORP Polička (město Svitavy).

Tab. č. 17. Vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání v obvodu ORP Polička v letech 1991 a 2001⁵⁵

	EAO	zaměstnané obyvatelstvo	zaměstnané obyvatelstvo z obcí vyjíždějící		zaměstnané obyvatelstvo do obcí dojíždějící		počet obsazených pracovních míst (OPM)	saldo dojížd'ky
			abs.	% ze Z	abs.	% z OPM		
1991	9 953	9 823	3 729	38,0	3 279	35,0	9 373	- 450
2001	9 460	8 654	3 714	42,9	2 959	37,5	7 899	- 755

V roce 1991 dojíždělo za prací do obcí Poličska 3 279 osob, v roce 2001 to bylo 2 959 osob, což je o 320 osob méně. Hlavní příčinou je úbytek dojíždějících do Poličky o 348 osob. Většina obcí regionu zaznamenala v meziobdobí pokles dojíždějících. Výjimkou je obec Kamenec u Poličky, kde vzrostl počet dojíždějících z 57 na 242 osob. (tedy o 324 %), důvodem byla výstavba nové výrobní haly Masokombinátu Polička a.s. Z podílu obsazených pracovních míst v regionu tvořili dojíždějící 37,5 % všech zaměstnaných, což je o 2,5 procentních bodů více než v roce 1991.

⁵⁵ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů 2001: okres Svitavy. Český statistický úřad, Krajská reprezentace. Pardubice 2003, 192 s.; vlastní výpočty a zpracování
Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3.2001 - dojížd'ka do zaměstnání a škol: okres Svitavy. Pardubice. Český statistický úřad, Krajská reprezentace. 2003, 107 s.; vlastní výpočty a zpracování
Dojížd'ka za prací 1991. Databáze ČSÚ Praha, 1991

Základním údajem o dojížděce a vyjížděce je saldo dojížděky, rozdíl mezi počtem dojíždějících a vyjíždějících. V roce 1991 bylo saldo dojížděky na Poličsku záporné, více obyvatel tedy z obcí vyjíždělo než dojíždělo. Pouze u měst Polička a Bystré převládali dojíždějící nad vyjíždějícími. V Poličce o 1 386 osob a v Bystrém o 34 osob. V roce 2001 se saldo migrace dostalo ještě hlouběji do záporných hodnot, počet vyjíždějících byl o 305 vyšší než v roce 1991, což je dáno hlavně snížením počtu dojíždějících do Poličky (o 500 osob). Mimo Poličky a Bystrého se v tomto roce stala obcí s kladným saldem migrace také obec Kamenec u Poličky (ZŘUD - Masokombinát Polička, a. s.).

Z hlediska pracovní funkce spadala v obou letech většina obcí správního obvodu do kategorie obcí s funkcí obytnou. V roce 1991 plnily čtyři obce funkci obytnou i pracovní (Bystré, Jedlová, Stašov a Telecí) a město Polička funkci pracovní. V roce následujícího sčítání plnila Polička již jen funkci obytnou a pracovní, společně s obcemi Bystré a Kamenec.

Obr. č. 11. Centra dojížděky za prací obcí správního obvodu ORP Polička v roce 2001⁵⁶

⁵⁶ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 - dojížděka do zaměstnání a škol: okres Svitavy. Pardubice. Český statistický úřad, Krajská reprezentace, 2003. 107 s.; vlastní zpracování

Podle zvolených kritérií plnilo funkci dojížděkového centra v letech 1991 i 2001 pouze město Polička, které je střediskem správního obvodu a poskytuje nejvíce pracovních příležitostí. V obou letech byla Polička hlavním centrem dojížděky pro 17 obcí obvodu, z nichž pro obce Hartmanice a Trpín bylo hlavní cílem dojížděky do zaměstnání město Bystré. Město ale nesplňovalo počet minimálně 500 dojíždějících osob do zaměstnání, aby mohlo být považováno za centrum. V roce 2001 do Bystrého dojíždělo 294 osob. Pro obce Květná a Svojanov bylo hlavním centrem dojížděky v obou letech město Svitavy, které je střediskem stejnojmenného správního obvodu ORP. Rozdíl v počtu dojíždějících do Poličky a do Svitav byl v roce 2001 u obce Květná 7 lidí a u obce Svojanov pouze 5 lidí. Hlavním cílem dojížděky obyvatel do zaměstnání z Březin byla obec Svratka nacházející se mimo správní obvod ORP Polička.

V prvním roce sčítání dojíždělo do zaměstnání v Poličce 2 281 lidí (69,5 % všech vyjíždějících obyvatel), což je o 4 procentní body více než v roce 2001. Největší podíl zaměstnaného obyvatelstva vyjíždělo v roce 1991 z obcí Hartmanice a Nedvězí (nad 80 %), oproti tomu nejméně z Poličky a Jedlové (pod 30 %). V roce 2001 vyjíždělo nejvíce osob z Pusté Kamenice (86,5 %) a Nedvězí a nejméně z Poličky a Bystrého.

6. HOSPODÁŘSTVÍ

6.1. Doprava

Dopravní dostupnost správního obvodu není dostačující. Z hlediska napojení na centra osídlení vyššího řádu (Pardubice, Brno) lze charakterizovat region jako relativně špatně napojený. V širších vztazích chybí napojení na dálniční síť.

Hlavní silniční síť na Poličsku tvoří silnice 1. třídy I/34 z jihozápadu České republiky k východu s napojením u Svitav na silnici I/35 (Hrádek n. Nisou ČR/PL – Liberec – Hradec Králové – Svitavy – Olomouc – Slovensko), resp. na výhledovou trasu rychlostní komunikace R35. Dále silnice 2. třídy II/360 (Jaroměřice nad Rokytnou – Nové Město na Moravě – Polička – Litomyšl – Letohrad) napojující region ORP na silnici I/35 (výhledově pak na R35) ve směru Hradec Králové, resp. D11 Praha, a příp. II/353 (Polička – Žďár nad Sázavou – D1 Praha). Doplnkovou síť tvoří silnice 2. a 3. třídy spojující Poličku s okolními obcemi ve směrech na Bystré, Borovnici, Střítež a Brněnec.

Zájmovým územím prochází lokální neelektrifikovaná železniční trať č. 261 Svitavy – Žďárec u Skutče, využívaná pro osobní i nákladní dopravu. Tato trať navazuje na trať č. 260 Česká Třebová – Svitavy – Brno, která je součástí I. železničního koridoru a je zmodernizovaná pro rychlost do 160 km/hod. K 31. 3. 2007 byla Drážním úřadem zrušena vlečka, která odbočovala do Poličských strojírén.

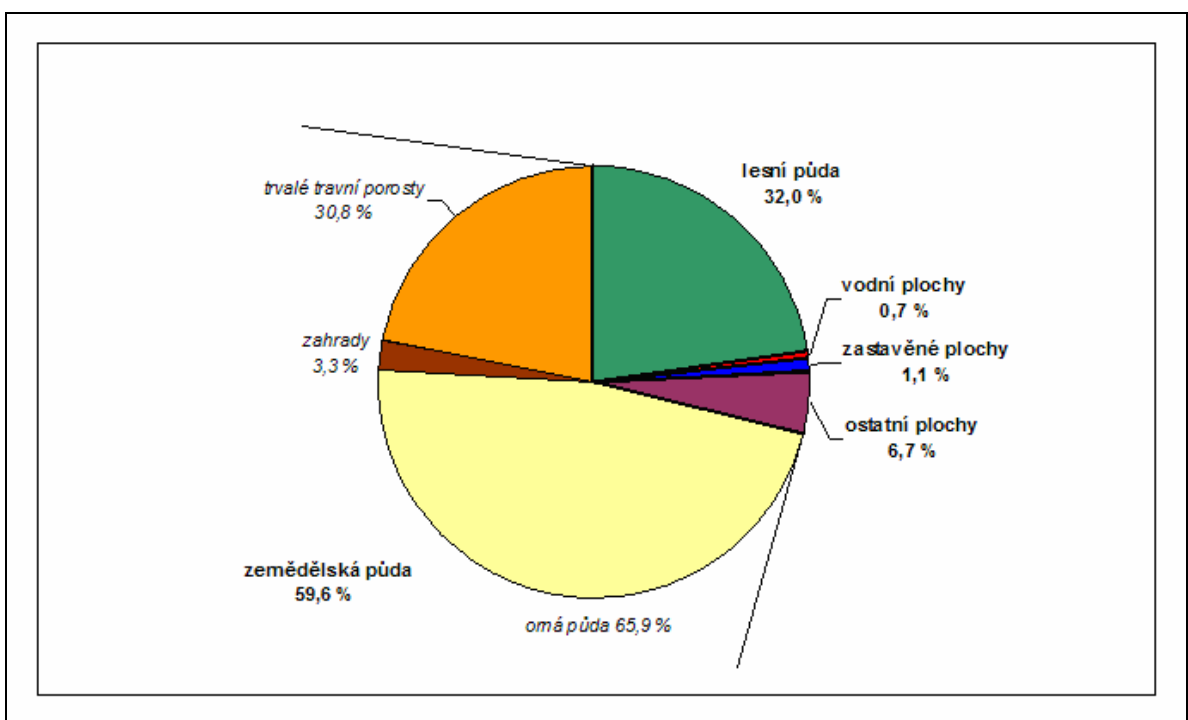
V Poličce jsou v provozu 3 linky městské hromadné dopravy, které však nemají časové intervaly odpovídající městské dopravě. O víkendech je v provozu cyklobus (2 spoje za den) Litomyšl – Proseč – Polička – Svitavy – Litomyšl.

Severně od Poličky se nachází veřejné vnitrostátní letiště Polička. Letiště je schopné obsloužit letouny, vrtulníky, kluzáky, ultralehká letadla, volné balóny a vzducholodě. Provozovatelem letiště je Aeroklub Polička.

6.2. Zemědělství

Celková výměra správního obvodu činí 27 264,2 ha. Největší část plochy připadá na zemědělskou půdu 16 240 ha (59,6 %) a na lesní půdu 8 721 ha. Zastavěné plochy zaujímají 1,1 % a vodní plochy 0,7 % z celkové rozlohy regionu. Hlavní podíl na rozloze zemědělské půdy má orná půda, což vyjadřuje procento zornění, jež je možným vyjádřením příznivosti podmínek pro rostlinnou zemědělskou výrobu. Podíl orné půdy je 65,9 % (ČR – 71,4 %, Pardubický kraj 73,2 %). Trvalé travní porosty zabírají 30,8 % a zahrady 3,3 % zemědělské půdy. Ovocných sadů se na území nachází pouze sedm, z toho pět v Bystrém.

Největší podíl zemědělské půdy (80,2 %) a zároveň nejmenší podíl lesní půdy se nachází v katastru obce Nedvězí. Naopak největší podíl lesní půdy a nejmenší podíl zemědělské půdy je v katastru obce Pustá Kamenice. V katastrálním území města Poličky zaujímá největší plochu zemědělská půda (téměř 70 %), na zastavěné plochy připadá pouze 2,6 %.

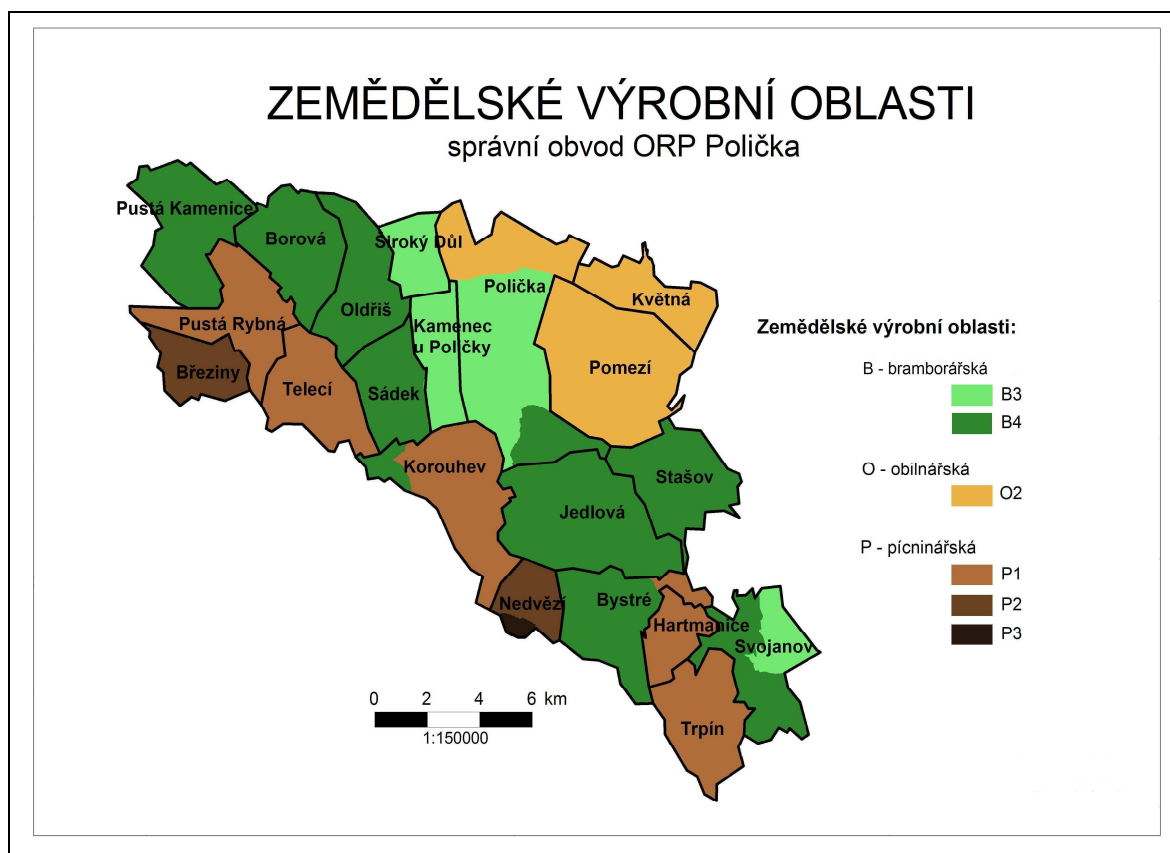
Obr. č. 12. Využití půdy správního obvodu ORP Polička v roce 2008⁵⁷

Charakter zemědělské produkce na Poličsku je převážně obilnářsko bramborářský, na jihozápadě se vyskytují pícninářské oblasti. Na velkých plochách se také pěstuje

⁵⁷ Český statistický úřad. MOS - Městská a obecní statistika [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-4-18]. Dostupné z <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0533/>; vlastní výpočty a zpracování

cukrovka, řepka olejka, částečně i mák a další kulturní plodiny. V roce 1975 vznikl sloučením JZD v Modřeci, Pomezí a v Poličce zemědělský podnik JZD Poličko, s více než 300 pracovníky, hospodařící na 2 500 ha zemědělské půdy. Souběžně s JZD existoval od roku 1960 v Poličce specializovaný semenářský státní statek Polička, založený na 3 500 ha zemědělské půdy a zaměstnávající přes 500 pracovníků. Ten však byl v roce 1977 začleněn do státního statku Svitavy. Nástupcem JZD Poličko se stal v roce 1996 podnik Agronea, zaměstnávající okolo 150 zaměstnanců a hospodařící na ploše 3 500 ha. Společnost se specializuje na živočišnou a rostlinnou výrobu, servisy, montáž a prodej dojíren a strojního chlazení.

V současnosti působí na Poličsku okolo 10 zemědělských podniků. Mezi nejvýznamnější patří poličská akciová společnost Agronea, Agro Vysočina Bystré (okolo 130 zaměstnanců), ZOS Jedlová (okolo 30 zaměstnanců) a Agrodružstvo Oldříš (okolo 20 zaměstnanců). Ve většině obcí správního obvodu je i několik samostatně hospodařících rolníků. Zaměstnanost v zemědělství vytrvale klesá, ještě v 90. letech bylo v zemědělství zaměstnáno mezi 30-50 % ekonomicky aktivního obyvatelstva, v roce 2001 to bylo již jen okolo 10 %.

Obr. č. 13. Schéma využití půdy v jednotlivých obcích a místních částí obcí ve správního obvodu ORP Polička⁵⁸

⁵⁸ Centrum pro regionální rozvoj MU Brno, 2009

Na základě seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, které ustanovuje Ministerstvo financí, sledujeme vývoj cen. V roce 2008 byla průměrná cena ve správním obvodu 2,55 Kč/m², což je 0,51 Kč více než v roce 2005.

V rámci jednotlivých obcí byla v roce 2005 nejvyšší cena v místní části Lezník (3,71 Kč/m²), který je součástí katastrálního území města Poličky. Dále byly nejvyšší ceny zemědělských pozemků v obcích Květná a Pomezí. Naproti tomu nejnižší ceny byly v katastrálním území Nedvězí, v místní části Nedvězíčko, který je jeho součástí, nedosahovala cena ani 1 Kč/m². Mezi další obce s nízkými cenami patřily Březiny a Pustá Rybná. Při porovnání cen zemědělských podniků v letech 2005 a 2008 je parné, že u všech katastrů se cena zvýšila. Největší cenový nárůst zaznamenaly obce Květná a Pomezí téměř o 0,8 Kč/m², a také místní část Lezník, kde byla průměrná cena zemědělské půdy 4,47 Kč/m².⁵⁹

6.3. Průmysl

Průmyslová odvětví mají ve správním obvodu trvale nejvyšší zaměstnanost. V roce 1991 a 2001 bylo v průmyslu zaměstnáno kolem 50 % ekonomicky aktivního obyvatelstva. V území se nachází 5 velkých podniků a 23 firem střední velikosti. Mezi největší zaměstnavatele patří zejména ZŘUD - Masokombinát Polička a.s., Poličské strojírny a.s., Ravensburger Karton s.r.o., Továrna hasicí techniky a PONAS s.r.o.

V Poličce je tradičně nejsilněji zastoupeno strojírenství, reprezentované firmami THT, Ponas a zejména Poličskými strojírnami.

V roce 1950 zahájil v někdejší Čapkově varhanářství provoz podnik Centropen. Zprvu malý provoz s 10 dělníky se později stal závodem oborového podniku Koh-i-noor Hardmuth a byl jedním z nejrozsáhlejších poličských podniků. Vyráběly se zde školní a kancelářské potřeby. V roce 1987 zaměstnával 199 pracovníků. V roce 2006 to je již 265 zaměstnanců. V roce 1992 byl privatizován na PONAS spol. s. r. o. a v roce 2007 se stal součástí holdingu KOH-I-NOOR. Výrobní profil firmy je rozdělen do dvou oblastí. První oblast je konstrukce a výroba vstříkovacích a vyfukovacích forem pro lisování plastových dílů a druhá oblast je výroba výlisků použitím technologie vstříkování termoplastů.

Výroba je zaměřena na technické výlisky z oblastí automobilového

⁵⁹ Kolektiv autorů Ministerstva financí: Cenový věstník. Praha: Ministerstvo financí, 2008. 216 s.; vlastní zpracování
Kolektiv autorů Ministerstva financí: Cenový věstník. Praha: Ministerstvo financí, 2005. 216 s.; vlastní zpracování

a elektrotechnického průmyslu, kosmetiky a zdravotní techniky. Lisovna je součástí firmy od roku 1965. V roce 2002 koupil Ponas Polička nástrojárnu v Linharticích, kde je dlouholetá historie strojírenské a hlavně nástrojářské výroby nástrojů na zpracování plechů.

Podnik Továrna hasičské techniky (THT) byl založen v roce 1965 jako závod Československých automobilových opraven, přeměněný v roce 1986 v závod podniku Karosa. V roce 1985 do něho byla ze závodu ve Vysokém Mýtě převedena výroba mobilní požární techniky a v následujících letech i ostatních prostředků požární techniky z Vysokého Mýta. Po roce 1989 byly postupně vytvářeny podmínky k osamostatnění závodu v Poličce. Závod byl osamostatněn v roce 1994 v rámci privatizace a od této doby nese název "THT" (Továrna hasicí techniky). Výroba mobilní hasicí techniky, automobilů na technické a ekologické havárie, kontejnerů, armatur a požárního příslušenství. V současnosti má společnost cca 300 zaměstnanců a roční obrat přesahuje hodnoty 600 milionů Kč. Požární automobily vyrobené v THT s.r.o. Polička jsou používány ve 20 zemích světa. Počet zaměstnanců pozvolna narůstá, v roce 2007 firma zaměstnávala 280 osob, což je o 30 osob více než v roce 2001.

Roku 1924 byla dokončena stavba státní muniční továrny (První vojenská muniční továrna), později k ní byla postavena i železniční vlečka. Továrna se specializovala na výrobu granátů a dělostřeleckého střeliva. Na konci první republiky měla kolem 800 zaměstnanců. V roce 1938 byla většina zbraní a strojů odvezena, budovy byly zdemolovány skupinkami sudetských Němců. Během druhé světové války podnik přešel pod Škodovy závody v Plzni. Od roku 1958 se poličský podnik stal součástí Adamovských strojíren Adamov, převládala zde strojní výroba, konkrétně pneumatické prvky. Od roku 1965 se sortiment změnil a začala se vyrábět čerpací a měřicí technika pohonných hmot. V 80. letech 20. století zaměstnával největší počet osob v okrese Svitavy, celkem 1 312. V květnu 1992 se Poličské strojírný přeměnily na akciovou společnost. Firma má k dispozici vlastní vývojovou konstrukční a technologickou základnu a strojní park, který je průběžně modernizován. Export produktů činí 25 %, soustředěný je hlavně na Slovensko, do Maďarska a Polska. V roce 2007 zaměstnávaly strojírný 502 osob.

Potravinářský průmysl rovněž patří na Poličsku mezi dominující. Jedná se zejména o podniky Agricol s. r. o., ZŘUD - Masokombinát Polička a. s. a Městský pivovar a. s.

Nejvýznamnějším potravinářským průmyslovým podnikem na Poličsku je ZŘUD - Masokombinát Polička a. s., který v roce 2008 zaměstnával 500 pracovníků. Obrat je vysoký a má trvale rostoucí tendenci.

Vznik řeznicko-uzenářské tradice v Poličce se datuje již do roku 1894, kdy pan Jan Ladislav Jílek začal vyrábět uzeniny po pražském způsobu. V roce 1948 byla firma znárodněna. Vlastní výrobní prostory pak sloužily až do uvedení do provozu nového masokombinátu v roce 1985, který fungoval jako závod tehdejšího VČPM k. p. Březhrad. V roce 1990 došlo k založení samostatného státního podniku, o dva roky později došlo k privatizaci státního podniku na akciovou společnost. V roce 1995 byla postavena nová moderní sušárna trvanlivých salámů, v dalších letech došlo k rozšíření o další zrací komory. K 30. 12. 2000 přešel pod správu dnešního majitele masného koncernu Zřud. Do té doby na trhu vystupoval jako Masokombinát Polička a.s. Podnik se specializuje na nákup a porážku jatečných zvířat, výrobu opracovaných mas a masných výrobků, neveřejnou silniční dopravu nákladů a osob, masa a uzenin. Vyvází 5 % produktů, hlavně na Slovensko a do Polska.

Již před rokem 1926 byla v Poličce vybudována mlékárna. V roce 1948 byla dokončena výstavba sběrný vaječ, sýrařských sklepů a porážky drůbeže. Společnost AGRICOL s. r. o. zahájila činnost v Poličce v roce 1992. Výroba je zaměřena na zpracování vaječ a mléka. Mezi hlavní komodity patří sýry Eidam a Čedar, výroba majonéz a majonézových krémů. V roce 2007 zaměstnávala 246 osob.

Z dalších odvětví je na Poličsku zastoupen především průmysl dřevozpracujících reprezentovaný podniky Dřevozávod Pražan s.r.o. v Poličce, který zaměstnává cca 100 pracovníků, Dřevotvar s.r.o. Bystré s 50 zaměstnanci, JUZO Bystré s.r.o., lesní společnost Forest a.s. v Poličce, Oblastní průmyslový podnik Polička a.s. zaměstnávající kolem 100 osob.

Stavebnictví je reprezentováno řadou menších firem a drobnými živnostníky, mezi kterými dominuje PÁSEK - stavební firma spol. s r.o. Firma vznikla v roce 1998, jako pokračovatelka firmy soukromého podnikatele Pavla Páska. Firma má vlastní výrobní areál v Poličce, ve kterém se nacházejí veškeré sklady, zámečnická, truhlářská, vodoinstalačerská a topenářská, klempířská a elektroinstalační dílna s výrobnou rozvaděčů, dále pak vlastní autodílna, údržbářská dílna, vozový park a kanceláře. V roce 2007 firma zaměstnávala 135 osob.

Tradiční textilní průmysl byl od roku 1902 zastoupen závodem podniku a.s. Hedva v prostorách Feuersteinovy továrny. V roce 2000 byla výroba přemístěna do Moravské Třebové, o práci přišlo okolo 100 zaměstnanců. Až do roku 2006 byl na Poličsku zastoupen i obuvnický průmysl, reprezentovaný závodem firmy Botana XCT

s.r.o., která vyráběla sportovní a hokejovou obuv značky Botas. Do roku 1929 bylo obuvnictví zastoupeno v Bystrém, kde bylo zaměstnáno na 600 obuvníků.

V roce 1998 proběhlo sloučení původní obchodní firmy Tepelné hospodářství spol s.r.o. a příspěvkové organizace Technické služby, současně s jejím přejmenováním na stávající T.E.S. s.r.o. (Technické a energetické služby). V polovině roku 2002 byla její činnost rozšířena o sportovní služby. Firma je ve 100% vlastnictví města Poličky. Zaměstnává průměrně 80 zaměstnanců.

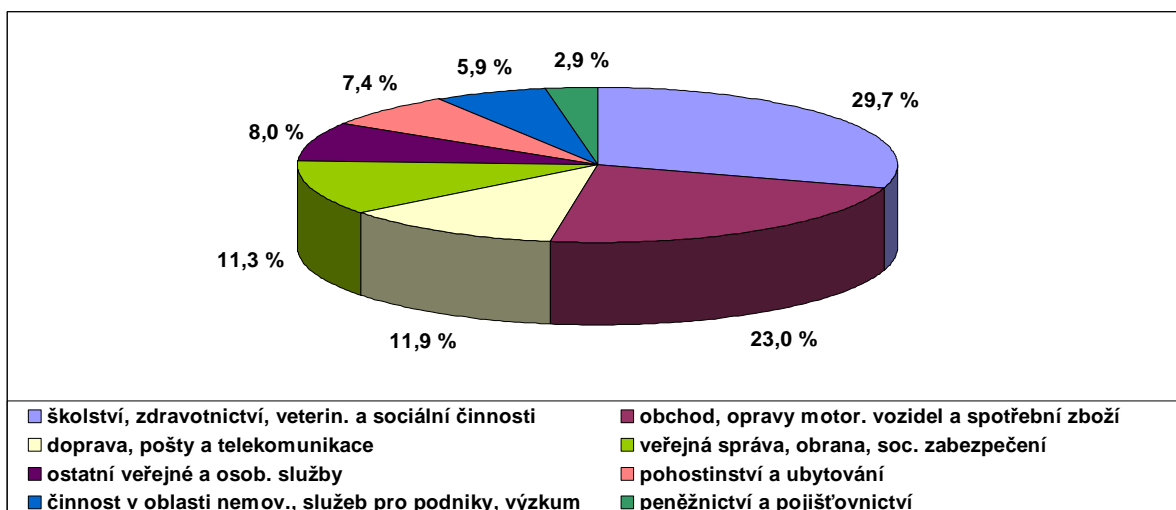
V roce 1996 byla v Poličce založena německá firma Ravensburger Karton s.r.o., která navázala na původní společnost Tofa. Vyrábí hračky a společenské hry, kartonáže a obalové prostředky. V roce 2007 činily výrobní a skladovací plochy 4 450 m². Počet zaměstnanců se zvyšuje, v roce 2006 zaměstnávala firma okolo 260 pracovníků, o dva roky později to bylo již přes 300 osob.

6.4. Služby

V roce 1991 pracovalo ve službách 2 009 osob, což je 21,9 % z celkového počtu zaměstnaných. V roce 2001 bylo ve službách zaměstnáno již 3 642 osob, tedy 40,9 % osob z počtu zaměstnaných. Podíl žen tvořil 58 %.

Největší podíl zaměstnaných osob ve službách pracuje ve školství, zdravotnictví, veterinární a sociální činnosti a to 29,7 %, z celkového počtu osob zaměstnaných ve službách. S velkou převahou jsou v tomto odvětví zaměstnány ženy, kterých v roce 2001 bylo 42,2 % ze všech žen zaměstnaných ve službách. Mužů bylo v tomto odvětví zaměstnáno jen 12,4 % z celkového počtu mužů zaměstnaných ve službách. Druhým nejpočetnějším odvětvím byl obchod a opravy motorových vozidel, kde pracovalo o 111 žen více než mužů, přesto byl podíl mužů zaměstnaných v tomto odvětví nejvyšší, 23,7 % z celkového počtu mužů zaměstnaných ve službách. Odvětvím, kde je také zaměstnáno více žen než mužů je pohostinství a ubytování, kde pracuje o 92 žen více. Naopak v dopravě a telekomunikacích pracovalo o 297 mužů více než žen, což je 20,9 % všech mužů zaměstnaných ve službách. Nejnižší počet zaměstnaných je v oblasti peněžnictví a pojišťovnictví 2,9 % osob.

Základní školy jsou umístěny ve 12 obcích obvodu. V Poličce fungují dvě základní školy (Masarykova základní škola a Základní škola na Lukách), dále Základní umělecká škola Bohuslava Martinů. V Bystrém, Pomezí, Telecím fungují kompletní základní školy.

Obr. č. 14. Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva správního obvodu ORP Polička zaměstnaného ve službách v roce 2001⁶⁰

V Borové, Jedlové, Korouhvi, Květné, Oldřiši, Pusté Kamenici, Sádku, Širokém Dolu jsou provozovány základní školy nižšího stupně, tj. do 5 třídy. Mateřské školy se nachází ve 14 obcích správního obvodu. V samotné Poličce je jich 5.

Střední školy v obvodu jsou soustředěny v Poličce, kde má své působiště Gymnázium, SOU obchodní, Odborní škola Svazu českých a moravských spotřebních družstev a SOU zemědělské.

Zdravotnickým centrem obvodu byla až do roku 2001 nemocnice v Poličce. V tomto roce došlo ke změně druhu zařízení: z nemocnice na nemocnici následné péče. Tím došlo ke zrušení interního oddělení v tomto zařízení. Všechna lůžková oddělení přešla pod nemocnice v Litomyšli a ve Svitavách, zůstaly zde pouze ambulance lékařů. Ve městě se nachází vcelku dostatečná síť soukromých ambulancí lékařů, rozptýlených převážně v obytných nebo smíšených zónách. Velmi dobře jsou vybavená zdravotní střediska v Bystrém, Telecím a Svojanově. V oblasti sociální péče se v Poličce nachází domov pro seniory a léčebna dlouhodobě nemocných. Domy s pečovatelskou službou jsou také v Borové a v Bystrém. V Poličce je provozován dětský domov.

V Poličce se nachází tři supermarkety (2 Penny a Tesco), jeden v Borové (diskont Lev), v ostatních obcích se nachází řada menších obchodů místního významu.

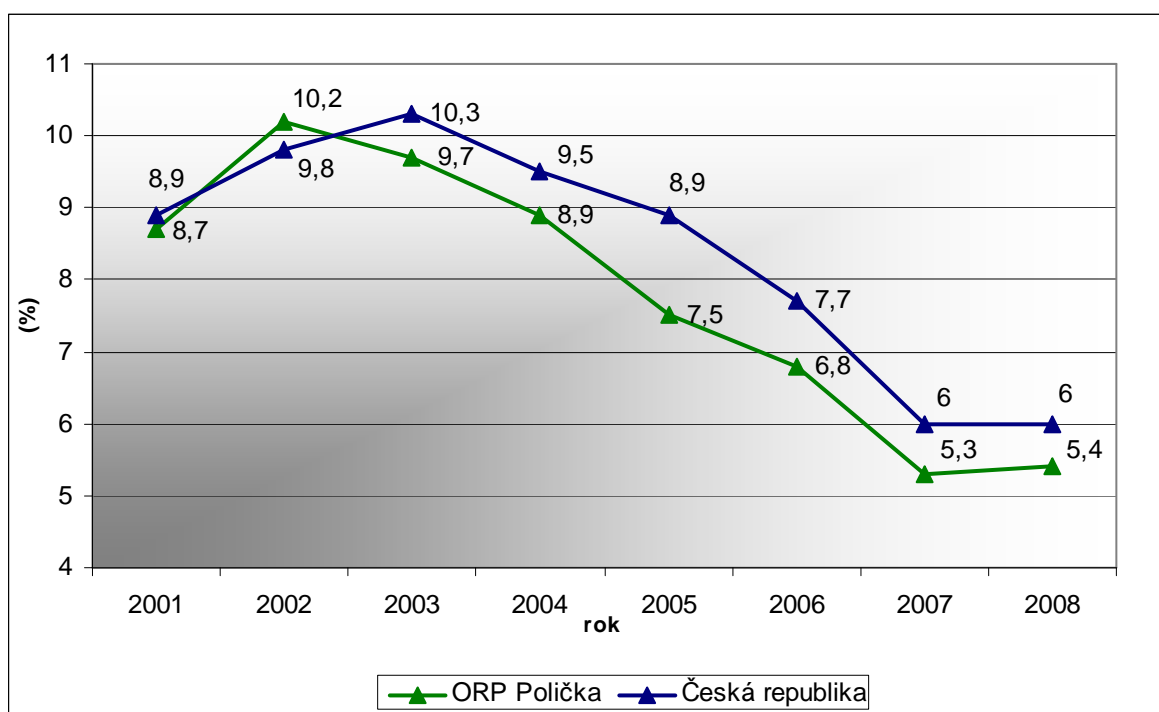
Na území obvodu se nachází nadregionální atraktivita cestovního ruchu, jedná se o historické jádro Poličky a hrad Svojanov.

⁶⁰ Český statistický úřad. MOS - Městská a obecní statistika [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-4-18]. Dostupné z <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0533/>; vlatní výpočty a zpracování

7. SITUACE NA TRHU PRÁCE

7.1. Míra nezaměstnanosti

Z dlouhodobého hlediska se míra nezaměstnanosti pohybuje pod celostátním průměrem. Od 90. let postupně míra nezaměstnanosti rostla. V roce 2001 byla nezaměstnanost ve správním obvodu 8,7 %. Svého vrcholu dosáhla v roce 2002, kdy jedenkrát ve sledovaném období překročila průměr České republiky. Nezaměstnanost v tomto roce byla 10,2 %. V průběhu dalších let nezaměstnanost klesala. Srovnáme-li vývoj nezaměstnanosti po roce 2005, zjistíme, že zprvu klesala a pouze v roce 2008 zaznamenala nepatrný nárůst.

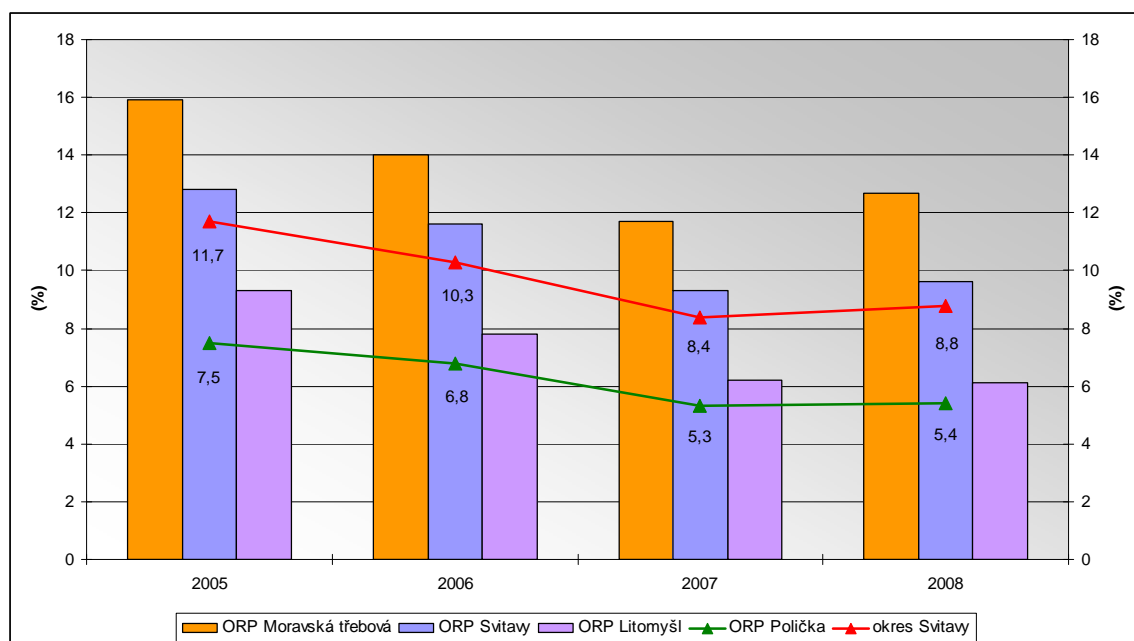

Obr. č. 15. Porovnání vývoje míry nezaměstnanosti ve správním obvodu ORP Polička a v České republice. v prosinci let 2001-2008⁶¹

V rámci jednotlivých obcí správního obvodu byla v letech 2001-2004 nejhorší situace v obcích Jedlová, Pustá Kamenice a Květná, kde se míra nezaměstnanosti pohybovala v rozmezí 12-18 %. Nejnižší nezaměstnanost byla z dlouhodobého hlediska zjištěna v obcích Bystré, Hartmanice, Polička a Sádek, kde nepřekročila v žádném roce průměrnou hodnotu správního obvodu.

⁶¹ Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-3-26]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>; vlastní zpracování
Ministerstvo práce a sociálních věcí. Měsíční statistiky nezaměstnanosti (ČR) [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-3-26]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>>; vlastní zpracování

Obce nevykazují ve sledovaném období žádný setrvalý stav změny nezaměstnanosti, pouze některé obce zaznamenaly po roce 2005 mírný pokles. Srovnáme-li hodnoty v letech 2001 a 2008, zjistíme, že největší pokles nezaměstnanosti je v obci Květná o 7,6 procentních bodů a největší nárůst v obci Nedvězí o 3,7 procentních bodů.

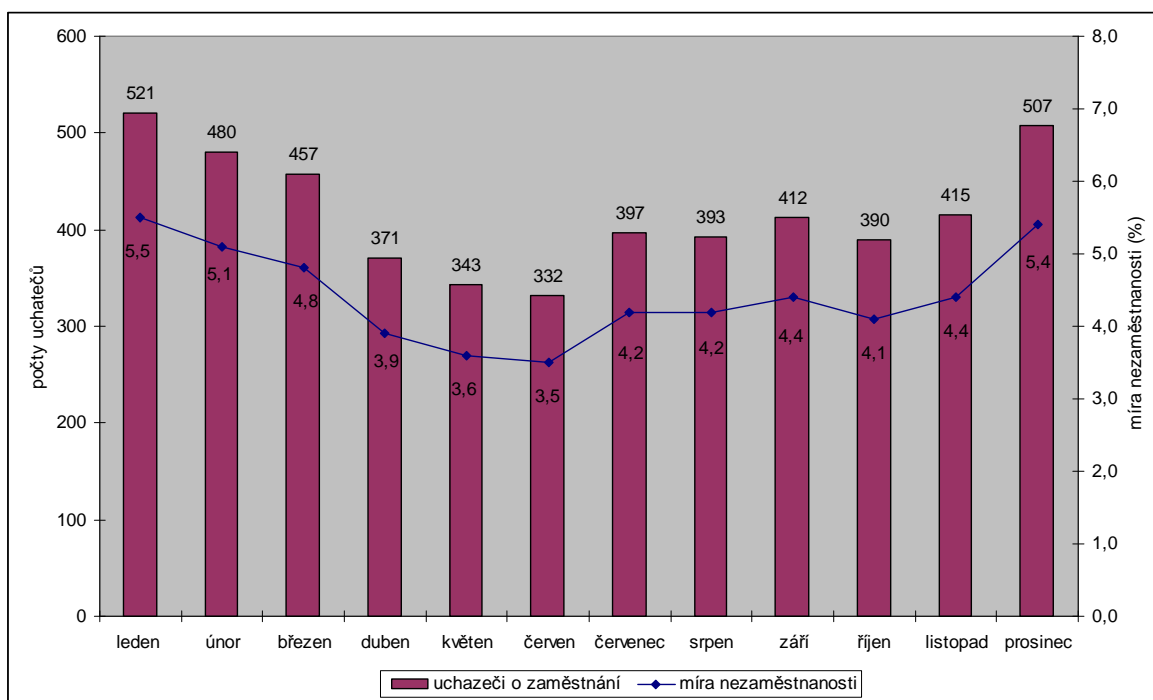

Obr. č. 16. Vývoj míry nezaměstnanosti v jednotlivých správních obvodech ORP v okrese Svitavy a okresu Svitavy k 31. 12. v letech 2005-2008⁶²

Míra nezaměstnanosti se ve správním obvodu pohybuje dlouhodobě pod průměrem okresu, který patří z hlediska nezaměstnanosti k dlouhodobě nejproblémovějším v České republice. Pod průměrem okresu je také ORP Litomyšl. Více než o dvojnásobek je vyšší nezaměstnanost ve správním obvodu ORP Moravská Třebová, následovaná správním obvodem ORP Svitavy. Oba tyto správní obvody mají vyšší míru nezaměstnanosti než činí celookresní a celorepublikový průměr.

Při porovnání lednových a prosincových hodnot roku 2008 je patný mírný pokles počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání i míry nezaměstnanosti. V průběhu roku se ale projeví obvyklé sezónní výkyvy. Během prvního pololetí se počty uchazečů snižovaly až na 332 uchazečů k 31.6. 2008, míra nezaměstnanosti v tento měsíc činila 3,5 %. V druhé polovině roku nezaměstnanost zaznamenává drobné kolísání. Od října se začala vytrvale zvyšovat až na 5,4 % k 31. 12. 2008, počet uchazečů dosáhl hodnoty 507.

⁶² Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-3-26]. Dostupné z < <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>; vlastní zpracování

Obr. č. 17. Vývoj dosažitelných počtů uchazečů o zaměstnání a registrované míry nezaměstnanosti v jednotlivých měsících roku 2008 ve správním obvodu ORP Polička⁶³

Tab. č. 18. Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání ve správním obvodu ORP Polička k 31. 12. v letech 2005-2008⁶⁴

	<i>uchazeči o zaměstnání</i>		<i>volná pracovní místa</i>	<i>uchazeč na 1 VPM</i>	<i>míra dlouhodobé nezaměstnanosti</i>	
	<i>celkem</i>	<i>ženy (%)</i>			<i>ORP Polička</i>	<i>ČR</i>
2005	707	54,2	59	12,0	2,7	3,9
2006	644	54,3	136	4,7	2,2	3,4
2007	497	54,9	214	2,3	1,3	2,5
2008	507	52,1	84	6,0	1	1,8

Ze zjištěných údajů je patrné, že počet uchazečů na 1 VPM je v průběhu sledovaného období značně rozkolísaný. Ačkoliv klesal počet uchazečů o zaměstnání, počet volných pracovních míst neměl setrvalou tendenci a byl v průběhu let různý. Mezi EAO je větší počet žen ucházejících se o zaměstnání, tudíž míra nezaměstnanosti žen je o něco málo vyšší než mužů. Míra dlouhodobé nezaměstnanosti je dlouhodobě pod

⁶³ Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska (Nezaměstnanost v POÚ a ORP od 1.1. 2005) [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-4-2]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>; vlastní zpracování

⁶⁴ Ministerstvo práce a sociálních věcí. Měsíční charakteristiky nezaměstnanosti (míra dlouhodobé nezaměstnanosti) [online]. Aktualizace v [cit. 2009-4-2]. Dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz/local/sy_info/mes_char_nez>; vlastní výpočty a zpracování

Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-4-2]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>; vlastní zpracování

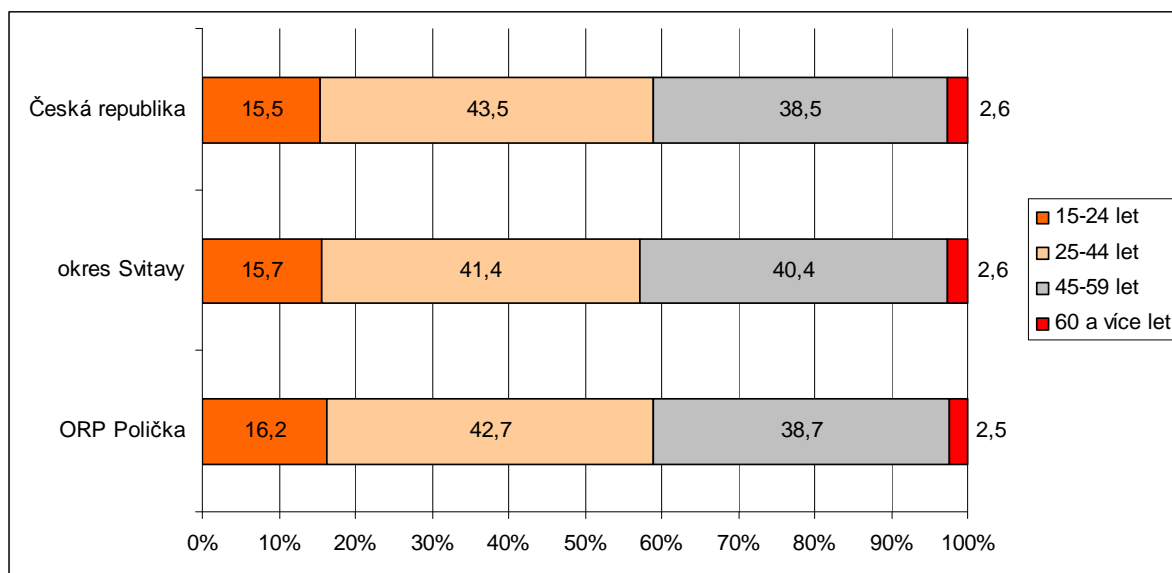
Ministerstvo práce a sociálních věcí. Čtvrtletní statistiky nezaměstnanosti (ČR) [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-4-2]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>>; vlastní výpočty a zpracování

Ministerstvo práce a sociálních věcí. Měsíční statistiky nezaměstnanosti (ČR) [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-4-2]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>>; vlastní zpracování

celorepublikovým průměrem. Od roku 2005 postupně klesala, až dosáhla v roce 2008 hodnoty 1 %, tzv. pouhé 1 % EAO ve správním obvodu je více než 12 měsíců bez práce.

7.2. Struktura uchazečů o zaměstnání podle věkové struktury a pohlaví

Nejpočetněji zastoupenou skupinou z hlediska věkové struktury uchazečů o zaměstnání byli v roce 2007 uchazeči ve věku 25-44 let, kteří v prosinci tvořili 42,7 % všech evidovaných na úřadu práce. Oproti tomu nejméně početnou skupinou jsou uchazeči ve věku 60 a více let. U této starší věkové kategorie je větší předpoklad, že zůstane v evidenci výrazně déle než uchazeč v kategoriích s nižším věkem. U nejmladší věkové skupiny do 19 let spočívá problémovost v nedostatečné praxi. Rozložení uchazečů o práci je srovnatelné s rozložením na úrovni celé republiky. V okrese Svitavy není patrný velký rozdíl v počtu uchazečů o zaměstnání mezi věkovými skupinami 25-44 let a 44-59 let.

Obr. č. 18. Struktura uchazečů o zaměstnání podle věku v obvodu ORP Polička, okresu Svitavy a České republice k 31. 12. 2007⁶⁵

7.3. Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání

V obou sledovaných letech je nejpočetnější kategorií uchazečů o zaměstnání skupina středoškolsky vzdělaných bez maturity. V roce 2008 je o 15 uchazečů více se základním vzděláním než v roce 2007. Namísto toho v roce 2007 je evidovaný větší počet uchazečů se středoškolským vzděláním s maturitou.

⁶⁵ Ministerstvo práce a sociálních věcí. Měsíční charakteristiky nezaměstnanosti [online]. [cit. 2009-3-26]. Dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz/local/sy_info/mes_char_nez>; vlastní zpracování
Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistická ročenka České republiky 2008 [online]. Aktualizováno 3.3. 2009 [cit. 2009-3-26]. Dostupné z <<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/kapitola/10n1-08-2008-1000>>;

Tab. č. 19. Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání ve správním obvodu ORP Polička k datu 31. 12. v letech 2007 a 2008⁶⁶

vzdělání	evidovaní uchazeči o zaměstnání			
	2007		2008	
	abs.	%	abs.	%
základní	97	18,5	112	21,2
SŠ bez maturity	272	51,8	272	51,4
SŠ s maturitou	140	26,7	126	23,8
vysokoškolské	16	3,0	19	3,6
celkem	525	100,0	529	100,0

7.4. Mzdová problematika a produktivita práce

Vzhledem k nízkému počtu větších podniků v regionu ORP není velká konkurence na trhu práce jako v sousedním regionu Svitavska a tak není dostatečný tlak na růst mezd a příjmů domácností. Průměrné mzdy v regionu jsou tak značně podhodnoceny oproti průměru Pardubického kraje, což je destimulační pro současné zaměstnance. Podprůměrné jsou reálné výdělky žen a většiny mužů ve vesnických obcích správního obvodu, kde snižují využitelnou úroveň mezd výdaje na dopravu do zaměstnání a další výdaje spojené s dojížděním. Podprůměrné reálné mzdy obyvatel jsou jedním z důvodů celkového zaostávání obvodu, odrážejí se v nízké kupní síle obyvatelstva, která následně snižuje souhrnnou poptávku po zboží a službách a posléze minimalizuje obraty firem, spolupůsobí na nedostatečném investování a na nedostatek finančních prostředků na mzdy zaměstnanců. Tato situace podporuje v současnosti omezení na trhu práce a vylidňování regionu, zejména od mladých obyvatel, kteří odcházejí nejen za možnostmi, ale i za většími příjmy do větších sídel, kde je jejich práce doceněna a mají možnost svou kupní sílu využít. Je třeba sledovat možnosti vývoje podpory pro konkurenceschopnost v rámci stávajících programů a podporovat zejména drobnou a různorodou pohostinskou, řemeslnou a zemědělskou činnost tak, aby byli do oblasti přitaženi zejména mladí vysokoškolští absolventi. To podpoří rozvoj vlastního školství v regionu (detašovaná pracoviště škol) a uplatnění na trhu práce a samozřejmě posílení komunikačních sítí, zejména internetu, telefonu a vlakové dopravy.⁶⁷

⁶⁶ Ministerstvo práce a sociálních věcí. Měsíční charakteristiky nezaměstnanosti [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-3-26]. Dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz/local/sy_info/mes_char_nez>; vlastní zpracování

⁶⁷ Neff, P., 2008.

Ing. Pešta, Josef, CSc., 2000

8) ZÁVĚR

Správní obvod ORP Polička se řadí k populačně slabým regionům. Od razantního poklesu obyvatel během 2. světové války vykazuje obvod stabilní, případně klesající tendenci. Namísto tomu až do roku 1999 výrazně rostl počet obyvatel v Poličce (v r. 1950 - 6 451 obyvatel, v roce 1999 - 9 400 obyvatel), od roku 2000 zaznamenává město setrvalý pokles. V letech 1999-2005 byl počet obyvatel ztrátový zejména z důvodu migračního úbytku. Příznivý vývoj nastal od roku 2006, kdy přirozený i migrační přírůstek dosáhl kladných hodnot. Při rozlišení města Polička a ostatních obcí správního obvodu je patrný odlišný populační vývoj. Město Polička od roku 2005 výrazně populačně ztrácí a zázemí Poličky posiluje. Dlouhodobým trendem jak ve správním obvodu tak v celé České republice je stárnutí populace. Koncentrace osídlení regionu je ve srovnání s Pardubickým krajem rovnoměrnější, tvoří ji převážně malé obce do 1000 obyvatel.

Počet věřících obyvatel ve správním obvodu poklesl, stále se ale Poličsko řadí k regionům s vysokým stupněm religiozity (druhé místo v Pardubickém kraji po Hlinecku), kdy o více než 20 procentních bodů převyšuje celostátní průměr. Úroveň vzdělanosti se v obvodu zvyšuje, počet osob s nejvyšším ukončeným vzděláním vysokoškolským je ale stále hluboko pod celostátním průměrem. Nejvyšší vzdělanost je podle předpokladu v Poličce, kde je srovnatelná s celorepublikovým průměrem.

V roce 2001 bylo v obcích správního obvodu 48 % osob z celkového počtu obyvatel ekonomicky aktivních (v Pardubickém kraji 50,3 %) Desetina ekonomicky činného obyvatelstva byla v roce 2001 zaměstnána v zemědělství (druhý nejvyšší podíl v Pardubickém kraji po Litomyšlsku). Počet zaměstnaných osob v priméru i sekundéru je vysoko nad celorepublikovým průměrem, naproti tomu v počtu zaměstnaných osob v terciéru je správní obvod hluboko pod celorepublikovým průměrem. Průmyslová odvětví mají na Poličsku trvale nejvyšší zaměstnanost. V Poličce je tradičně nejsilněji zastoupeno strojírenství, reprezentované zejména podniky Poličské strojírny a.s. a Továrna hasicí techniky. Mezi další největší zaměstnavatele patří ZŘUD - Masokombinát Polička a.s. a Ravensburger Karton s.r.o. V roce 1991 a 2001 bylo v průmyslu zaměstnáno kolem 50 % ekonomicky aktivního obyvatelstva. Vzhledem k nízkému počtu větších podniků v regionu ORP není velká konkurence na trhu práce jako v sousedním regionu Svitavska a tak není dostatečný tlak na růst mezd, které jsou ve správním obvodu značně podhodnoceny oproti průměru Pardubického kraje (jedny z nejnižších). Míra nezaměstnanosti se pohybuje dlouhodobě pod celostátním průměrem a i pod průměrem okresu Svitavy, který patří

z hlediska nezaměstnanosti k dlouhodobě nejproblémovějším v České republice. Město Polička je spádovým centrem dojížděky pro obyvatele obcí správního obvodu, ale zvyšuje se počet osob vyjíždějících za prací mimo obvod. Z celkového počtu zaměstnaných vzrostl počet vyjíždějících o 4,9 procentních bodů oproti roku 1991. Z hlediska dopravní dostupnosti, lze charakterizovat region jako relativně špatně napojený. Nejen nevyhovující dopravní spojení některých obcí správního obvodu s městem, ale také špatné napojení na centra osídlení vyššího řádu (Pardubice a Brno).

SUMMARY

The main aim of this bachelor thesis is pointed at creation of geographical analysis of an administrative district of corporation with extended force Policka and his distance relationships and bonds. The brief study of physio-geographical and socio-economical relation in the described area, with the emphasis on the development after year 1989, is part of the work. The valid date of the administrative district of corporation with extended force Policka was on January 1st 2003. The district of Policka is situated in the southern part of the Svitavy district in Pardubice region. The suburban zone consists from 20 corporations and reaches 27 264 km² (pozn. neni chyba, v anglictine se to pise takto). The number of inhabitants of the administrative district was 19 445 in the end of year 2007.

The administrative district of the corporation with extended force Policka was specified and included into the wider regional context as the first one. There is historical development of that area briefly described in the following chapter, with the accent on the administrative progress after year 1848. There are basic physio-geographical characteristics of Policko reviewed in the next chapter. Then this thesis deals with long-term progress of the number of inhabitants of this area from the year 1869 more deeply. The accent is putted on the development of population after 1991, when I was analyzing reasons of the last progress by using demographic phenomena, e.g. natality, mortality and a migration of population. The next part is pointed at structure of population according to various criterions (age, sex, religion, nationality, education). Big attention is also paid to a structure of residences, a structure of inhabitants according to economical activity and space movement of population – for getting to job. The following chapter is related to description of industrial situation in the area. In the last part of supposed work, the employment market in studied area analyzed, with spetial attention paich tonthe structure of applicants for a job, questions of salary and productivity of labor.

Key words: the administrative district of Policka, history, population, employment market, migration

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Demek, J. a kol. Zeměpisný lexikon ČSR – Hory a nížiny. Praha: Academia, 1987. 484 s.
- Drahoš, J. a kol. Poličsko - sborník prací. Pardubice: Krajský dům osvěty, 1958. 160 s.
- Ph.Mr. Dudek, K. Dějiny královského věnného města Poličky: Díl první - do doby předhusitské. Polička: Musejní spolek "Palacký", 1940. 102 s.
- Faltysová, H., Bárta, F. Pardubicko - Chráněná území ČR. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2002. 314 s.
- Ing. Fiedler, J. Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Polička: Rozbor udržitelného rozvoje území (RURU). Geos Laser Star, spol. s.r.o. Hradec Králové / Praha: [s.n.], 2008. 61 s.
- Fikejz, R., Velešík, V. Historie a současnost podnikání na Svitavsku, Litomyšlsku, Poličsku, Moravskotřebovsku a Jevíčsku. Žehušice: Městské knihy s.r.o., 2003. 207 s.
- Gloser, J. J. Polička - městem krok za krokem. Praha: Agro, 2003. 230 s.
- Integrovaná územní strategie rozvoje venkova - MAS Sdružení pro rozvoj Poličska. Lázně Bohdaneč: VN Konzult, s.r.o., 2006. 42 s.
- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. díl. Český statistický úřad. Praha, 2006. 759 s.
- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Svitavy. Český statistický úřad, Krajská reprezentace. Pardubice, 2003. 192 s.;
- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.
- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo: Pardubický kraj. Praha: Český statistický úřad, 2003. 307 s.
- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo: Česká republika. Praha: Český statistický úřad, 2003. 304 s.
- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3.2001 - dojíždka do zaměstnání a škol: okres Svitavy. Pardubice. Český statistický úřad, Krajská reprezentace, 2003. 107 s.
- Kolektiv autorů Ministerstva financí: Cenový věstník. Praha: Ministerstvo financí, 2008. 216 s.
- Kolektiv autorů Ministerstva financí: Cenový věstník. Praha: Ministerstvo financí, 2005. 216 s.

Konečný, S. Poličsko : Turisticko-vlastivědný průvodce obcemi a jejím okolím. Tišnov: Sursum, 2005. 215 s.

Konečný, S., Růžička, J. Věnné město českých královen - Polička. Polička: Argo, 2001. 142 s.

Konečný, S. Polička za mnichovské krize: Okupace města německou armádou ve dnech 10. října - 24. listopadu 1938. Litomyšl: Státní archiv Svitavy se sídlem v Litomyšli, 2003. 209 s.

Ing. Kysilka, V. Strategický plán rozvoje mikroregionu Poličsko. Olomouc: Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje a Metod konzult IPM, 2000. 29 s.

Líbal, D., Reml, L. Polička : Historický a architektonický vývoj královského věnného města a okolí. Praha : Tisková, ediční a propagační služba místního hospodářství, 1961. 143 s.

Neff, P. Výroční zpráva - Ravensburger Karton s.r.o. Polička: Ravensburger Karton s.r.o., 2008. 28 s.

Ing. Pešta, J., CSc. Komparace ekonomických a sociálních charakteristik vybraných mikroregionů: Výzkumná studie. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2001. 133 s.

Ing. Pešta, J., CSc. Poličsko: Ekonomické-sociální hodnocení a projekt rozvoje. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2000. 150 s.

Poulová, L. Pomezí Čech a Moravy. Sv. 1. [s.l.] : [s.n.], 1997. Polička v roce 1938, s. 143-163.

Růžička, J. a kol. Okresní archiv Svitavy se sídlem v Litomyšli: Průvodce po archívních fondech a sbírkách. Hradec Králové : Kruh, 1973. 496 s.

Skřivánek, M. Odsun Němců ze Svitavska 1945 - 1947. Hradec Králové: Historický klub Praha, pobočka Hradec Králové, 1995. 136 s.

Šindlar, M., Růžička, J. Hospodářské a společenské poměry na Poličsku v druhé polovině minulého století ve světle písemností okresního soudu. Litomyšl: Okresní archiv Svitavy v Litomyšli, 1972. 17 s.

Toušek, V., Kunc, J., Vysoudil, J. a kol. Ekonomická a sociální geografie. [s.l.]: Aleš Čeněk s.r.o., 2008. 411 s.

Vlček, V. a kol. Zeměpisný lexikon ČSR – Vodní toky a nádrže: Academia, Praha. 1984. 316 s.

Mapy a atlasy

Quitt, E.: *Klimatické oblasti ČSR 1 : 500 000*, Geografický ústav ČSAV Brno, Brno, 1975

Český statistický úřad. Správní obvod obce s rozšířenou působností [online]. Aktualizováno 3. 4. 2009 [citováno 2009-03-1]. Dostupné z <http://www.czso.cz/csu/rso.nsf/i/obce_s_rp>

Český statistický úřad. Třídění dle správních obvodů obcí s rozšířenou působností (III. stupně) 2008 [online]. Aktualizováno 6. 10. 2004 [citováno 2009-03-1]. Dostupné z <http://www.czso.cz/xe/redakce.nsf/i/obce_pardubickeho_kraje>

Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2007 [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>

Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za ČR, kraje, okresy a obce [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; <<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p/4027-08>>; <<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/publ/4019-08-2007>>

Český statistický úřad. Sčítání lidu, domů a bytů 2001 (součástí i rok 1991): Správní obvody ORP [online]. Aktualizováno 2004 [citováno 2009-03-28]. Dostupné z <<http://www.czso.cz/kraje/pa/cisla/1/13/13530904/obsah/5310a.htm>>

Český statistický úřad. Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1998 až 2007 [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/kapitola/4030-08-1998_az_2007-08000>

Český statistický úřad. Demografická ročenka okresů 1998 až 2007 [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/kapitola/4034-08-1998_az_2007-08>

Český statistický úřad. Demografická ročenka krajů a České republiky 1998- 2007 [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p/4027-08>>

Český statistický úřad. Počet obyvatel v obcích ORP Polička podle věkových skupin [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2009-04-4]. Dostupné z <http://www.pardubice.czso.cz/xe/edicniplan.nsf/kapitola/531339-09-za_rok_2007-070>;

Český statistický úřad. MOS - Městská a obecní statistika [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-4-18]. Dostupné z <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0533/>

Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-3-26]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>

Ministerstvo práce a sociálních věcí. Měsíční statistiky nezaměstnanosti (ČR) [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-3-26]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>>

Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska (Nezaměstnanost v POÚ a ORP od 1. 1. 2005) [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-4-2]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>

Ministerstvo práce a sociálních věcí. Měsíční charakteristiky nezaměstnanosti (míra dlouhodobé nezaměstnanosti) [online]. Aktualizace v [cit. 2009-4-2]. Dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz/local/sy_info/mes_char_nez>

Ministerstvo práce a sociálních věcí. Čtvrtletní statistiky nezaměstnanosti (ČR) [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-4-2]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>>

Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistická ročenka České republiky 2008 [online]. Aktualizováno 3. 3. 2009 [cit. 2009-3-26]. Dostupné z <<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/kapitola/10n1-08-2008-1000>>;

Ministerstvo práce a sociálních věcí. Roční a pololetní zprávy o činnosti Úřadu práce ve Svitavách [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-4-26]. Dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz/local/sy_info/informace_up>

Agricol s.r.o [online]. [cit. 2009-4-8] Dostupné z <<http://www.agricol.cz/>>

HBI Česká republika. Databáze firem [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-4-26]. Dostupné z <<http://www.hbi.cz/index.php?Lang=cs>>

KOH-I-NOOR Ponas s.r.o. [online]. [cit. 2009-4-8]. Dostupné z <<http://www.ponas.cz/>>

MAS Sdružení pro rozvoj Poličska [online]. [cit. 2009-1-18] Dostupné z <<http://www.maspolicsko.cz/clen/policka>>

Město Polička [online]. [cit. 2009-1-18]. Dostupné z <<http://www.policka.org/>>
Město Bystré [online]. [cit. 2009-1-18]. Dostupné z <<http://www.bystre.cz/>>

Mikroregion Poličsko [online]. [cit. 2009-1-18]. Dostupné z <<http://mikroregion.policka.org/>>

Poličské strojírný [online]. [cit. 2009-4-8]. Dostupné z ,<http://www.pos.cz/>>

THT - Továrna hasící techniky [online]. [cit. 2009-4-8]. Dostupné z <<http://www.tht.cz/lang-cs/>>

ZŘUD - Masokombinát Polička, a.s [online]. [cit. 2009-4-8]. Dostupné z <<http://www.zrud.cz> >

Mladá fronta DNES - pardubický kraj - Botana zavřela závod, 60 lidí přišlo o práci [online]. [cit. 2009-4-7]. Dostupné z <<http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=811062>>

Struktura obyvatelstva podle vzdělání, národnostního složení, náboženského vyznání k 3. 3. 1991, CRR MU, Brno, 2009

Centrum pro regionální rozvoj MU Brno, 2009

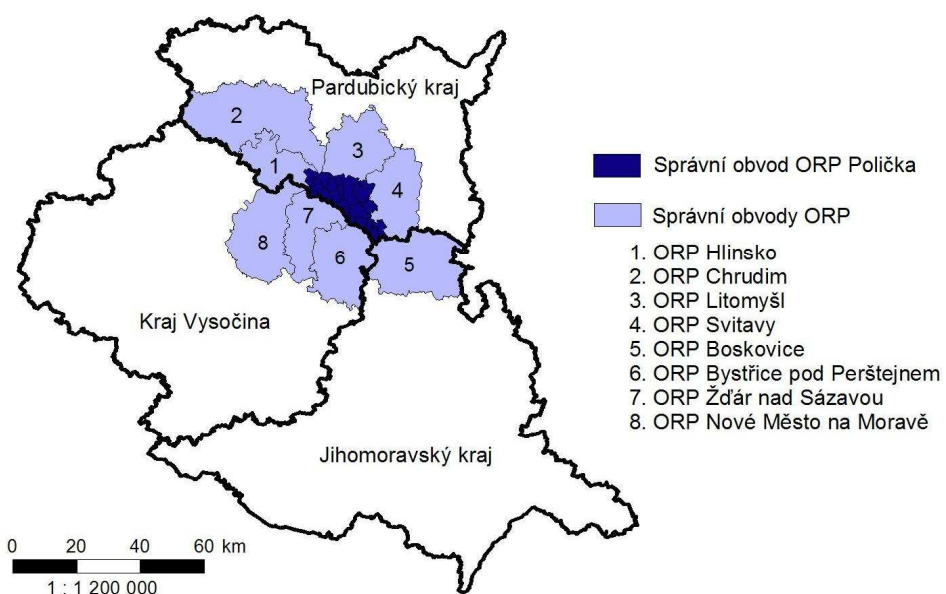
Dojíždka za prací 1991. Databáze ČSÚ Praha, 1991

Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity 1991. Databáze ČSÚ Praha, 1991

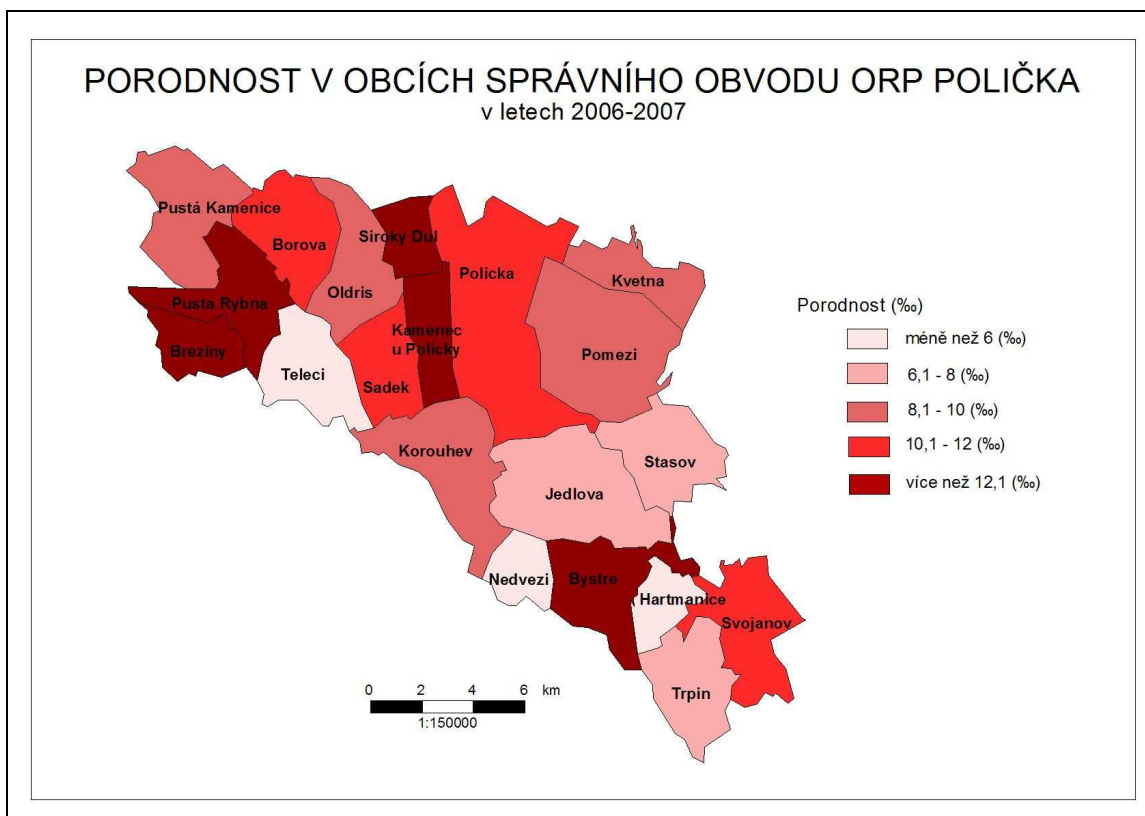
SEZNAM PŘÍLOH

- 1) Obr. č. 1. Lokalizace správního obvodu ORP Polička
- 2) Obr. č. 2. Střední stav porodnosti v obcích správního obvodu ORP Polička v letech 2006-2007
- 3) Obr. č. 3. Střední stav úmrtnosti v obcích správního obvodu ORP Polička v letech 2006-2007
- 4) Obr. č. 4. Míra nezaměstnanosti v obcích správního obvodu ORP Polička k 31.12. 2008
- 5) Tab. č. 1. Vývoj počtu obyvatel v obcích správního obvodu ORP Polička v letech 1869-1991
- 6) Tab. č. 2. Vývoj bazických indexů v obcích správního obvodu ORP Polička v letech 1869-1991
- 7) Tab. č. 3. Porovnání počtu obyvatel v obcích správního obvodu ORP Polička v letech 1991 a 2007
- 8) Tab. č. 4. Vývoj hrubé míry porodnosti a hrubé míry úmrtnosti v obcích správního obvodu ORP Polička v letech 1991-1995; 1996-2000; 2001-2005; 2006-2007
- 9) Tab. č. 5. Vývoj migračního salda v obcích správního obvodu ORP Polička v letech 1991-1995; 1996-2000; 2001-2005; 2006-2007
- 10) Tab. č. 6. Struktura obyvatelstva podle pohlaví a věku v obcích správního obvodu ORP Polička v roce 2007
- 11) Tab. č. 7. Srovnání struktury obyvatelstva v obcích správního obvodu ORP Polička v roce 2007
- 12) Tab. č. 8. Struktura obyvatel podle náboženského vyznání v zázemí města Poličky, ve městě Polička a ve správním obvodu ORP Polička v letech 1991 a 2001
- 13) Tab. č. 9. Obyvatelstvo 15leté a starší podle nejvyššího ukončeného vzdělání v obcích správního obvodu ORP Polička v roce 2001
- 14) Tab. č. 10. Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity v obcích obvodu ORP Polička v roce 1991
- 15) Tab. č. 11. Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity v obcích obvodu ORP Polička v roce 2001
- 16) Tab. č. 12. Rozdělení obcí správního obvodu podle pracovní funkce v jednotlivých sektorech v letech 1991 a 2001
- 17) Tab. č. 13. Dojíždka do zaměstnání obyvatel obcí správního obvodu ORP Polička v roce 1991
- 18) Tab. č. 14. Dojíždka do zaměstnání obyvatel obcí správního obvodu ORP Polička v roce 2001
- 19) Tab. č. 15. Průměrné základní ceny zemědělských pozemků v obcích a místních částí obcí správního obvodu ORP Polička v letech 2005 a 2008
- 20) Tab. č. 16. Vývoj míry nezaměstnanosti v obcích správního obvodu ORP Polička v letech 2001-2008

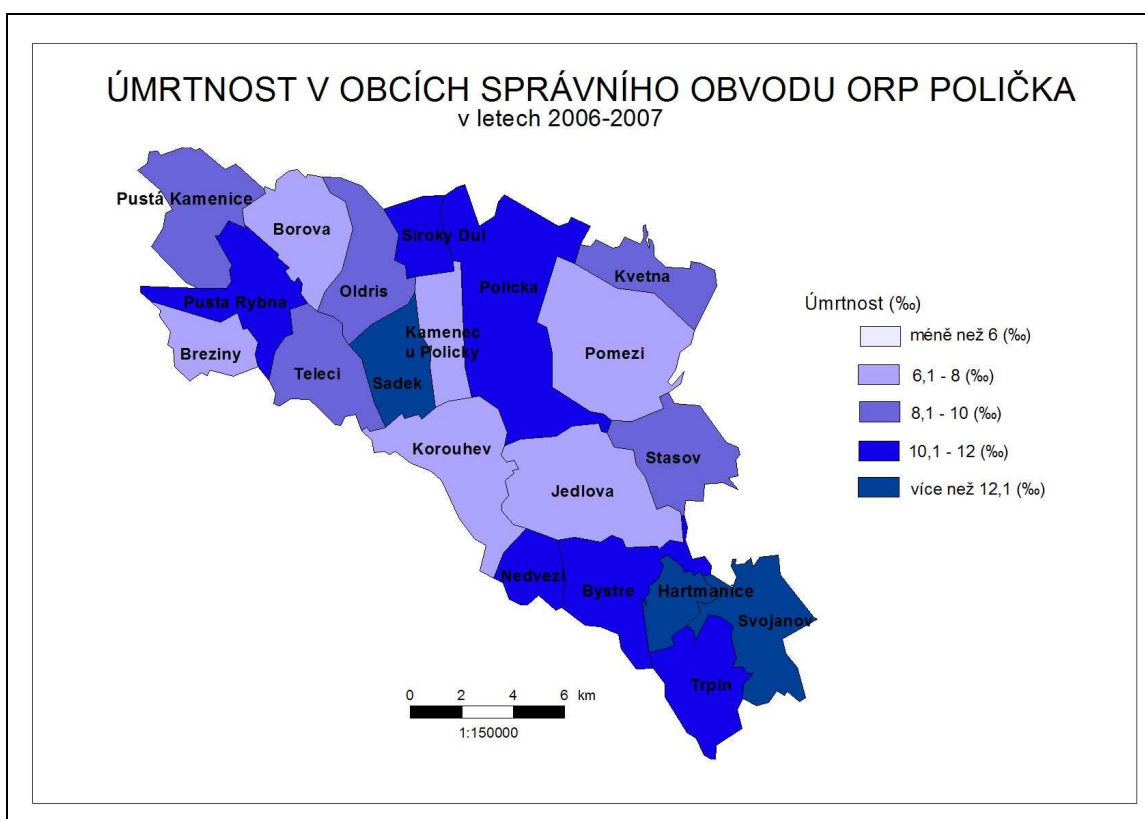
LOKALIZACE SPRÁVNÍHO OBVODU ORP POLIČKA

Obr. č. 1. Lokalizace správního obvodu ORP Polička

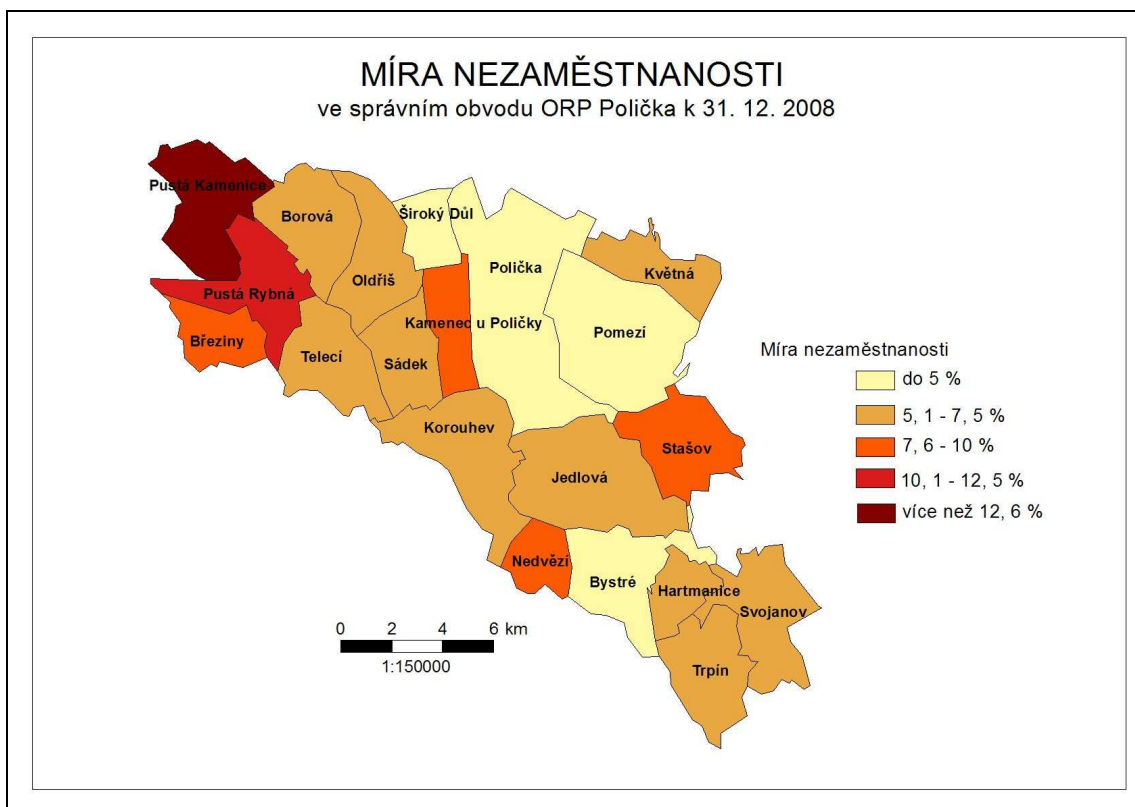

Obr. č. 2. Střední stav porodnosti v obcích správního obvodu ORP Polička v letech 2006-2007

Obr. č. 3. Střední stav úmrtnosti v obcích správního obvodu ORP Polička v letech 2006-2007

Zdroj: Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2007 [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní výpočty a zpracování

Obr. č. 4. Míra nezaměstnanosti v obcích správního obvodu ORP Polička k 31.12. 2008

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-3-26]. Dostupné z < <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>; vlastní zpracování

Tab. č. 1. Vývoj počtu obyvatel v obcích správního obvodu ORP Polička v letech 1869-1991

název obce	1869	1880	1890	1900	1910	1921
Borová	1 400	1 381	1 313	1 295	1 257	1 248
Březiny	715	605	552	546	539	446
Bystré	2 305	2 270	2 251	2 269	2 386	2 068
Hartmanice	632	576	634	661	594	556
Jedlová	1 919	2 031	2 032	2 115	2 073	1 946
Kamenec u Poličky	729	718	703	789	793	707
Korouhev	1 458	1 536	1 602	1 663	1 585	1 597
Květná	734	758	684	690	634	660
Nedvězí	457	476	538	587	559	532
Oldřiš	1 160	1 139	1 049	1 027	1 072	1 019
Polička	5 531	5 746	5 691	6 163	6 453	6 216
Pomezí	1 667	1 769	1 828	1 840	1 871	1 879
Pustá Kamenice	786	789	692	762	732	774
Pustá Rybná	1 095	1 002	914	897	824	751
Sádek	724	732	704	770	774	737
Stašov	1304	1 229	1 244	1 253	1 181	1 090
Svojanov	1626	1 779	1 958	2 028	2 079	1 683
Široký Důl	654	660	596	585	576	570
Telecí	1126	1 130	1 150	1 097	1 068	952
Trpín	966	956	900	951	928	894
ORP Polička	26 988	27 282	27 035	27 988	27 978	26 325

Pokračování Tab. č. 1.

název obce	1930	1950	1961	1970	1980	1991	stav v %
Borová	1 611	894	887	846	846	900	64,3
Březiny	574	291	262	198	163	146	20,4
Bystré	1 981	1 442	1 523	1 496	1 576	1 602	69,5
Hartma-nice	504	378	387	349	322	273	43,2
Jedlová	1 967	1 298	1 327	1 155	1 111	1 088	56,7
Kamenec u Poličky	794	555	594	559	504	465	63,8
Korouhev	1 650	1 106	1 079	967	836	791	54,3
Květná	645	395	448	391	303	256	34,9
Nedvězí	535	364	348	327	277	261	57,1
Oldřiš	1 026	790	783	726	703	653	56,3
Polička	7 276	6 451	6 863	7 266	8 972	8 987	162,5
Pomezí	1 766	1 277	1323	1 255	1 129	1 040	62,4
Pustá Kamenice	993	461	505	448	392	333	42,4
Pustá Rybná	773	407	361	287	233	197	18,0
Sádek	752	519	567	550	442	445	61,5
Stašov	933	344	363	307	277	260	19,9
Svojanov	1 657	998	1 011	811	611	486	29,9
Široký Důl	529	394	373	345	342	358	54,7
Telecí	904	676	634	545	503	454	40,3
Trpín	893	661	681	606	561	494	51,1
ORP Polička	27 763	19 701	20 319	19 434	20 103	19 489	72,2

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. díl. Český statistický úřad. Praha, 2006. 759 s.; vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 2. Vývoj bazických indexů v obcích správního obvodu ORP Polička v letech 1869-1991

název obce	1869	1880	1890	1900	1910	1921
Borová	100	98,6	93,8	92,5	89,8	89,1
Březiny	100	84,6	77,2	76,4	75,4	62,4
Bystré	100	98,5	97,7	98,4	103,5	89,7
Hartmanice	100	91,1	100,3	104,6	94,0	88,0
Jedlová	100	105,8	105,9	110,2	108,0	101,4
Kamenec u Poličky	100	98,5	96,4	108,2	108,8	97,0
Korouhev	100	105,3	109,9	114,1	108,7	109,5
Květná	100	103,3	93,2	94,0	86,4	89,9
Nedvězí	100	104,2	117,7	128,4	122,3	116,4
Oldřiš	100	98,2	90,4	88,5	92,4	87,8
Polička	100	103,9	102,9	111,4	116,7	112,4
Pomezí	100	106,1	109,7	110,4	112,2	112,7
Pustá Kamenice	100	100,4	88,0	96,9	93,1	98,5
Pustá Rybná	100	91,5	83,5	81,9	75,3	68,6
Sádek	100	101,1	97,2	106,4	106,9	101,8
Stášov	100	94,2	95,4	96,1	90,6	83,6
Svojanov	100	109,4	120,4	124,7	127,9	103,5
Široký Důl	100	100,9	91,1	89,4	88,1	87,2
Telecí	100	100,4	102,1	97,4	94,8	84,5
Trpín	100	99,0	93,2	98,4	96,1	92,5
ORP Polička	100	101,1	100,2	103,7	103,7	97,5

Pokračování Tab. č. 2

název obce	1930	1950	1961	1970	1980	1991
Borová	115,1	63,9	63,4	60,4	60,4	64,3
Březiny	80,3	40,7	36,6	27,7	22,8	20,4
Bystré	85,9	62,6	66,1	64,9	68,4	69,5
Hartmanice	79,7	59,8	61,2	55,2	50,9	43,2
Jedlová	102,5	67,6	69,2	60,2	57,9	56,7
Kamenec u Poličky	108,9	76,1	81,5	76,7	69,1	63,8
Korouhev	113,2	75,9	74,0	66,3	57,3	54,3
Květná	87,9	53,8	61,0	53,3	41,3	34,9
Nedvězí	117,1	79,6	76,1	71,6	60,6	57,1
Oldřiš	88,4	68,1	67,5	62,6	60,6	56,3
Polička	131,5	116,6	124,1	131,4	162,2	162,5
Pomezí	105,9	76,6	79,4	75,3	67,7	62,4
Pustá Kamenice	126,3	58,7	64,2	57,0	49,9	42,4
Pustá Rybná	70,6	37,2	33,0	26,2	21,3	18,0
Sádek	103,9	71,7	78,3	76,0	61,0	61,5
Stášov	71,5	26,4	27,8	23,5	21,2	19,9
Svojanov	101,9	61,4	62,2	49,9	37,6	29,9
Široký Důl	80,9	60,2	57,0	52,8	52,3	54,7
Telecí	80,3	60,0	56,3	48,4	44,7	40,3
Trpín	92,4	68,4	70,5	62,7	58,1	51,1
ORP Polička	102,9	73,0	75,3	72,0	74,5	72,2

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. díl. Český statistický úřad. Praha, 2006. 759 s.; vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 3. Porovnání počtu obyvatel v obcích správního obvodu ORP Polička v letech 1991 a 2007

název obce	počet obyvatel		rozdíl 2007/1991	index růstu 2007/1991 (v %)
	1991	2007		
<i>Borová</i>	907	964	57	106,3
<i>Březiny</i>	142	156	14	109,9
<i>Bystřé</i>	1 622	1 690	68	104,2
<i>Hartmanice</i>	274	261	-13	95,3
<i>Jedlová</i>	1 074	1 018	-56	94,8
<i>Kamenec u Poličky</i>	465	550	85	118,3
<i>Korouhev</i>	800	766	-34	95,8
<i>Květná</i>	261	363	102	139,1
<i>Nedvězí</i>	261	212	-49	81,2
<i>Oldřiš</i>	650	673	23	103,5
<i>Polička</i>	8 989	8 924	-65	99,3
<i>Pomezí</i>	1 040	1 066	26	102,5
<i>Pustá Kamenice</i>	324	335	11	103,4
<i>Pustá Rybná</i>	196	165	-31	84,2
<i>Sádek</i>	452	475	23	105,1
<i>Stašov</i>	260	249	-11	95,8
<i>Svojanov</i>	474	362	-112	76,4
<i>Široký Důl</i>	362	383	21	105,8
<i>Telecí</i>	445	397	-48	89,2
<i>Trpín</i>	492	436	-56	88,6
ORP Polička	19 490	19 445	-45	99,8

Zdroj: Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2007 [online].

Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 4. Vývoj hrubé míry porodnosti a hrubé míry úmrtnosti v obcích správního obvodu ORP Polička v letech 1991-1995; 1996-2000; 2001-2005; 2006-2007

název obce	1991-1995		1996-2000		2001-2005		2006-2007	
	<i>hmp</i> ⁶⁸ (‰)	<i>hmú</i> ⁶⁹ (‰)	<i>hmp</i> (‰)	<i>hmú</i> (‰)	<i>hmp</i> (‰)	<i>hmú</i> (‰)	<i>hmp</i> (‰)	<i>hmú</i> (‰)
<i>Borová</i>	16,6	10,8	11,8	7,6	10,4	8,5	10,6	7,9
<i>Březiny</i>	11,3	5,6	7,4	16,2	15,3	15,3	19,7	6,6
<i>Bystře</i>	11,0	10,3	8,3	10,9	10,8	9,1	14,3	11,3
<i>Hartmanice</i>	16,8	14,6	9,4	11,6	15,7	10,2	5,8	13,5
<i>Jedlová</i>	11,5	11,1	6,5	11,3	7,8	11,9	7,9	7,4
<i>Kamenec u Poličky</i>	11,7	16,9	7,1	9,1	13,3	9,7	14,9	7,4
<i>Korouhev</i>	17,8	15,0	12,0	9,9	6,8	14,4	7,8	6,5
<i>Květná</i>	16,8	15,3	16,8	11,6	8,7	13,1	7,3	8,8
<i>Nedvězí</i>	15,4	18,7	7,9	12,3	9,0	10,8	4,6	11,5
<i>Oldřiš</i>	14,7	8,4	11,6	11,6	11,5	10,0	9,6	8,9
<i>Polička</i>	12,6	9,7	9,7	7,7	8,9	8,7	10,9	11,4
<i>Pomezí</i>	14,5	13,3	11,3	8,4	10,3	9,7	9,5	7,1
<i>Pustá Kamenice</i>	12,6	15,8	15,0	13,1	3,6	18,4	9,1	9,1
<i>Pustá Rybná</i>	10,4	17,7	2,3	17,6	6,2	5,0	15,1	12,0
<i>Sádek</i>	16,3	11,4	7,4	9,6	11,1	6,0	10,5	14,7
<i>Stašov</i>	17,6	12,8	13,1	5,7	14,8	7,8	8,0	9,9
<i>Svojanov</i>	11,8	22,7	11,3	18,7	9,8	22,7	11,1	12,5
<i>Široký Důl</i>	18,1	8,8	6,6	10,4	8,2	7,6	22,5	10,6
<i>Telecí</i>	11,0	15,1	8,7	10,2	8,4	8,9	2,5	8,8
<i>Trpín</i>	12,6	13,0	10,2	15,1	10,5	12,8	6,9	10,4
ORP Polička	13,3	11,4	9,7	9,4	9,5	9,8	10,7	10,3

Zdroj: Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2007 [online].

Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní výpočty a zpracování

⁶⁸ hrubá míra porodnosti

⁶⁹ hrubá míra úmrtnosti

Tab. č. 5. Vývoj migračního salda v obcích správního obvodu ORP Polička v letech 1991-1995; 1996-2000; 2001-2005; 2006-2007

název obce	1991-1995			1996-2000		
	přistěhovalí	vystěhovalí	migrační saldo	přistěhovalí	vystěhovalí	migrační saldo
Borová	69	87	-3,6	73	77	-0,8
Březiny	2	14	-2,4	11	9	0,4
Bystré	234	176	11,6	180	125	11,0
Hartmanice	29	35	-1,2	16	33	-3,4
Jedlová	95	114	-3,8	65	91	-5,2
Kamenec u Poličky	52	45	1,4	80	35	9,0
Korouhev	78	78	0,0	73	111	-7,6
Květná	104	69	7,0	61	36	5,0
Nedvězí	13	37	-4,8	6	11	-1,0
Oldřiš	78	76	0,4	55	57	-0,4
Polička	935	794	28,2	678	726	-9,6
Pomezí	115	127	-2,4	145	132	2,6
Pustá Kamenice	4	26	-4,4	64	32	6,4
Pustá Rybná	10	20	-2,0	9	23	-2,8
Sádek	54	48	1,2	29	36	-1,4
Stašov	0	27	-5,4	24	27	-0,6
Svojanov	36	68	-6,4	29	63	-6,8
Široký Důl	27	30	-0,6	30	33	-0,6
Telecí	23	49	-5,2	38	47	-1,8
Trpín	22	51	-5,8	19	34	-3,0
ORP Polička	1 980	1 971	1,8	1 685	1 738	-10,6

Pokračování Tab. č. 5.

název obce	2001-2005			2006-2007		
	přistěhovalí	vystěhovalí	migrační saldo	přistěhovalí	vystěhovalí	migrační saldo
Borová	74	79	-1,0	71	35	18,0
Březiny	15	5	2,0	9	6	1,5
Bystré	142	177	-7,0	71	59	6,0
Hartmanice	11	10	0,2	13	6	3,5
Jedlová	80	74	1,2	59	40	9,5
Kamenec u Poličky	50	35	3,0	37	20	8,5
Korouhev	90	66	4,8	25	25	0,0
Květná	59	57	0,4	63	18	22,5
Nedvězí	13	15	-0,4	6	12	-3,0
Oldřiš	37	39	-0,4	22	30	-4,0
Polička	687	869	-36,4	302	398	-48,0
Pomezí	90	104	-2,8	72	57	7,5
Pustá Kamenice	35	29	1,2	21	13	4,0
Pustá Rybná	26	16	2,0	5	8	-1,5
Sádek	48	37	2,2	21	22	-0,5
Stašov	33	47	-2,8	16	20	-2,0
Svojanov	10	48	-7,6	21	15	3,0
Široký Důl	30	22	1,6	17	14	1,5
Telecí	25	34	-1,8	11	9	1,0
Trpín	24	26	-0,4	10	4	3,0
ORP Polička	1579	1789	-42,0	872	811	30,5

Zdroj: Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2007 [online].

Aktualizováno 2008 [citováno 2009-03-10]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 6. Struktura obyvatelstva podle pohlaví a věku v obcích správního obvodu ORP Polička v roce 2007

název obce	obyvatelstvo		muži ve věku					
			0-14		15-64		65+	
	celkem	z toho ženy	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Borová	964	491	89	18,8	320	67,7	64	13,5
Březiny	156	76	17	21,3	58	72,5	5	6,3
Bystré	1 690	825	150	17,3	630	72,8	85	9,8
Hartmanice	261	132	25	19,4	85	65,9	19	14,7
Jedlová	1 018	501	69	13,3	398	77,0	50	9,7
Kamenec u Poličky	550	270	43	15,4	210	75,0	27	9,6
Korouhev	766	381	63	16,4	272	70,6	50	13,0
Květná	363	170	49	25,4	136	70,5	8	4,1
Nedvězí	212	106	16	15,1	77	72,6	13	12,3
Oldřiš	673	321	72	20,5	245	69,6	35	9,9
Polička	8 924	4 610	694	16,1	3 083	71,5	537	12,4
Pomezí	1 066	541	110	21,0	355	67,6	60	11,4
Pustá Kamenice	335	167	25	14,9	123	73,2	20	11,9
Pustá Rybná	165	81	10	11,9	58	69,0	16	19,0
Sádek	475	240	41	17,4	164	69,8	30	12,8
Stašov	249	122	20	15,7	95	74,8	12	9,4
Svojanov	362	195	22	13,2	109	65,3	36	21,6
Široký Důl	383	193	36	18,9	132	69,5	22	11,6
Telecí	397	178	33	15,1	147	67,1	39	17,8
Trpín	436	227	32	15,3	150	71,8	27	12,9
Orp Polička	19 445	9 827	1 616	16,8	6 847	71,2	1 155	12,0

Pokračování Tab. č. 6

název obce	ženy ve věku					
	0-14		15-64		65+	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Borová	77	15,7	343	69,9	71	14,5
Březiny	14	18,4	51	67,1	11	14,5
Bystré	133	16,1	573	69,5	119	14,4
Hartmanice	27	20,5	82	62,1	23	17,4
Jedlová	69	13,8	353	70,5	79	15,8
Kamenec u Poličky	48	17,8	185	68,5	37	13,7
Korouhev	53	13,9	246	64,6	82	21,5
Květná	30	17,6	121	71,2	19	11,2
Nedvězí	12	11,3	71	67,0	23	21,7
Oldřiš	48	15,0	219	68,2	54	16,8
Polička	627	13,6	3 170	68,8	813	17,6
Pomezí	84	15,5	371	68,6	86	15,9
Pustá Kamenice	24	14,4	117	70,1	26	15,6
Pustá Rybná	9	11,1	49	60,5	23	28,4
Sádek	34	14,2	159	66,3	47	19,6
Stašov	23	18,9	84	68,9	15	12,3
Svojanov	31	15,9	111	56,9	53	27,2
Široký Důl	26	13,5	140	72,5	27	14,0
Telecí	20	11,2	118	66,3	40	22,5
Trpín	42	18,5	144	63,4	41	18,1
Orp Polička	1 431	14,6	6 707	68,3	1 689	17,2

Zdroj: Český statistický úřad. Počet obyvatel v obcích ORP Polička podle věkových skupin [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2009-04-4]. Dostupné z <http://www.pardubice.czso.cz/xe/ediciplan.nsf/kapitola/531339-09-za_rok_2007-070>; vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 7. Srovnání struktury obyvatelstva v obcích správního obvodu ORP Polička v roce 2007

název obce	index stáří (%)		index feminity	index ekonomické závislosti (%)
	muži	ženy		
<i>Borová</i>	71,9	92,2	1 038	45,4
<i>Březiny</i>	29,4	78,6	950	43,1
<i>Bystře</i>	56,7	89,5	954	40,5
<i>Hartmanice</i>	76,0	85,2	1 023	56,3
<i>Jedlová</i>	72,5	114,5	969	35,6
<i>Kamenec u Poličky</i>	62,8	77,1	964	39,2
<i>Korouhev</i>	79,4	154,7	990	47,9
<i>Květná</i>	16,3	63,3	881	41,2
<i>Nedvězí</i>	81,3	191,7	1 000	43,2
<i>Oldřiš</i>	48,6	112,5	912	45,0
<i>Polička</i>	77,4	129,7	1 069	42,7
<i>Pomezí</i>	54,5	102,4	1 030	46,8
<i>Pustá Kamenice</i>	80,0	108,3	994	39,6
<i>Pustá Rybná</i>	160,0	255,6	964	54,2
<i>Sádek</i>	73,2	138,2	1 021	47,1
<i>Štašov</i>	60,0	65,2	961	39,1
<i>Svojanov</i>	163,6	171,0	1 168	64,5
<i>Široký Důl</i>	61,1	103,8	1 016	40,8
<i>Telecí</i>	118,2	200,0	813	49,8
<i>Trpín</i>	84,4	97,6	1 086	48,3
<i>Orp Polička</i>	71,5	118,0	1 022	43,5

Zdroj: Český statistický úřad. Počet obyvatel v obcích ORP Polička podle věkových skupin [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2009-04-4]. Dostupné z <http://www.pardubice.czso.cz/xe/edicniplan.nsf/kapitola/531339-09-za_rok_2007-070>; vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 8. Struktura obyvatel podle náboženského vyznání v obcích správního obvodu ORP Polička v roce 2001

název obce	věřící (%)	z toho				nevěřící (%)
		církev římsko-katolická (%)	církev českosl. a husitská (%)	Česko-bratrská církev evangelická (%)	ostatní (%)	
<i>Borová</i>	62,3	69,3	0,2	26,9	3,6	37,7
<i>Březiny</i>	47,4	16,7	0,0	83,3	0,0	52,6
<i>Bystré</i>	62,8	91,2	0,2	4,4	4,2	37,2
<i>Hartmanice</i>	83,3	98,9	0,0	1,1	0,0	16,7
<i>Jedlová</i>	58,7	91,6	0,0	4,0	4,4	41,3
<i>Kamenec u Poličky</i>	71,8	84,1	0,0	9,2	6,7	28,2
<i>Korouhev</i>	72,0	89,9	0,0	5,7	4,3	28,0
<i>Květná</i>	33,7	88,2	0,0	8,6	3,2	66,3
<i>Nedvězí</i>	61,0	94,0	0,0	2,3	3,8	39,0
<i>Oldřiš</i>	73,8	88,5	0,0	8,7	2,8	26,2
Polička	43,6	80,7	0,6	12,4	6,3	56,4
<i>Pomezí</i>	54,0	76,7	0,4	10,1	12,7	46,0
<i>Pustá Kamenice</i>	75,4	60,4	0,0	36,5	3,0	24,6
<i>Pustá Rybná</i>	73,2	24,0	0,0	58,7	17,3	26,8
<i>Sádek</i>	73,3	81,5	0,0	13,0	5,5	26,7
<i>Stašov</i>	54,0	91,8	0,0	8,2	0,0	46,0
<i>Svojanov</i>	64,7	89,0	0,4	2,8	7,7	35,3
<i>Široký Důl</i>	80,9	68,3	0,0	25,9	5,8	19,1
<i>Telecí</i>	65,8	33,5	0,0	61,8	4,7	34,2
<i>Trpín</i>	82,2	93,6	0,0	1,2	5,2	17,8
celkem za ORP	55,3	80,9	0,3	13,2	5,6	44,7

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.; vlastní zpracování

Tab. č. 9. Obyvatelstvo 15leté a starší podle nejvyššího ukončeného vzdělání v obcích správního obvodu ORP Polička v roce 2001

název obce	obyvatelstvo patnáctileté a starší	v tom nejvyšší ukončené vzdělání (%)				podíl obyvatel alespoň s maturitou	ukazatel vzdělanostní úrovně (%)
		základní	střední bez maturity	střední s maturitou	vysokoškolské		
Borová	727	29,1	43,8	23,3	3,9	27,1	2,0
Březiny	116	33,6	46,9	15,9	3,5	19,5	1,8
Bystře	1 379	26,3	41,2	26,6	5,9	32,5	2,1
Hartmanice	204	30,0	38,4	25,1	6,4	31,5	2,1
Jedlová	852	36,5	49,0	13,0	1,4	14,5	1,8
Kamenec u Poličky	422	29,3	43,8	22,9	4,0	26,9	2,0
Korouhev	641	29,9	44,8	22,2	3,1	25,4	2,0
Květná	258	36,7	40,6	16,4	6,3	22,7	1,9
Nedvězí	187	25,8	47,8	22,0	4,3	26,3	2,0
Oldřiš	555	26,6	46,3	23,1	4,0	27,1	2,0
Polička	7 558	20,9	41,1	30,4	7,6	38,0	2,2
Pomezí	855	29,9	47,6	19,7	2,8	22,5	1,9
Pustá Kamenice	283	32,9	43,1	21,6	2,5	24,0	1,9
Pustá Rybná	135	34,8	43,7	18,5	3,0	21,5	1,9
Sádek	373	28,8	44,6	22,6	4,1	26,6	2,0
Stašov	210	37,3	47,8	13,9	1,0	14,8	1,8
Svojanov	354	28,2	44,6	22,6	4,5	27,1	2,0
Široký Důl	281	29,7	43,5	24,3	2,5	26,8	2,0
Telecí	336	31,4	46,1	18,0	4,5	22,5	1,9
Trpín	360	25,8	51,1	21,1	1,9	23,1	2,0

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1.3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.; vlastní zpracování

Tab. č. 10. Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity v obcích obvodu ORP Polička v roce 1991

název obce	ekonomicky aktivní		primér		sekundér		terciér	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Borová	236	177	36,9	20,9	40,7	44,6	22,5	34,5
Březiny	40	32	45,0	43,8	50,0	40,6	5,0	15,6
Bystré	373	294	31,6	16,0	51,7	60,5	16,6	23,8
Hartmanice	65	50	53,8	44,0	35,4	36,0	10,8	20,0
Jedlová	299	215	35,1	25,6	52,2	59,5	12,7	16,3
Kamenec u Poličky	120	97	37,5	22,7	45,8	61,9	16,7	15,5
Korouhev	204	149	46,1	34,9	42,2	45,6	11,8	20,1
Květná	73	55	52,1	45,5	38,4	40,0	9,6	16,4
Nedvězí	75	49	42,7	36,7	52,0	57,1	5,3	8,2
Oldřiš	178	116	38,8	37,9	46,6	39,7	14,6	23,3
Polička	2 346	1 715	14,7	10,1	61,4	56,0	23,9	35,2
Pomezí	290	217	47,6	30,4	37,2	47,0	15,2	23,0
Pustá Kamenice	88	58	31,8	27,6	40,9	34,5	27,3	37,9
Pustá Rybná	50	32	52,0	43,8	34,0	21,9	14,0	34,4
Sádek	125	102	41,6	35,3	43,2	40,2	15,2	25,5
Stašov	75	50	57,3	66,0	25,3	22,0	17,3	12,0
Svojanov	119	90	23,5	22,2	60,5	56,7	16,0	21,1
Široký Důl	93	68	49,5	41,2	36,6	42,6	14,0	19,1
Telecí	121	75	56,2	53,3	33,1	29,3	10,7	17,3
Trpín	141	105	56,7	37,1	38,3	49,5	5,0	13,3
ORP	5 111	3 746	29,3	21,4	51,9	51,7	18,8	27,9

Zdroj: Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity 1991. Databáze ČSÚ Praha, 1991

Tab. č. 11. Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity v obcích obvodu ORP Polička v roce 2001

název obce	ekonomicky aktivní		primér		sekundér		terciér	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Borová	229	182	14,8	4,9	53,3	42,9	31,9	52,2
Březiny	35	28	42,9	35,7	45,7	28,6	11,4	35,7
Bystré	415	348	10,8	4,0	57,6	39,4	31,6	56,6
Hartmanice	63	45	20,6	17,8	58,7	31,1	20,6	51,1
Jedlová	283	213	11,0	10,3	72,1	56,3	17,0	33,3
Kamenec u Poličky	133	100	17,3	5,0	48,9	48,0	33,8	47,0
Korouhev	183	117	20,2	16,2	53,6	37,6	26,2	46,2
Květná	98	55	24,5	14,5	35,7	38,2	38,8	49,1
Nedvězí	66	40	30,3	12,5	51,5	57,5	18,2	30,0
Oldřiš	181	117	12,7	12,8	58,0	35,0	29,3	52,1
Polička	2 351	1 972	6,2	2,5	57,7	36,2	36,1	61,3
Pomezí	280	193	27,5	12,4	46,4	36,8	26,1	50,8
Pustá Kamenice	85	50	15,3	8,0	65,9	42,0	18,8	50,0
Pustá Rybná	39	23	15,4	26,1	64,1	21,7	20,5	52,2
Sádek	114	94	21,9	16,0	53,5	40,4	24,6	43,6
Stašov	64	48	26,6	10,4	54,7	60,4	18,8	29,2
Svojanov	86	62	27,9	11,3	44,2	35,5	27,9	53,2
Široký Důl	85	60	22,4	13,3	55,3	48,3	22,4	38,3
Telecí	105	59	36,2	25,4	47,6	28,8	16,2	45,8
Trpín	115	89	31,3	10,1	52,2	52,8	16,5	37,1
ORP Polička	5 010	3 895	13,3	6,6	56,2	39,2	30,5	54,2

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Svitavy. Český statistický úřad, Krajská reprezentace. Pardubice 2003, 192 s.; vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 12. Rozdělení obcí správního obvodu podle pracovní funkce v jednotlivých sektorech v letech 1991 a 2001

název obce	typ obce	
	1991	2001
<i>Borová</i>	Polyfunkční průmyslová	Průmyslově-obslužná
<i>Březiny</i>	Průmyslově-zemědělská	Zemědělsko-průmyslová
<i>Bystře</i>	Průmyslová	Průmyslově-obslužná
<i>Hartmanice</i>	Zemědělsko-průmyslová	Průmyslově-obslužná
<i>Jedlová</i>	Průmyslově-zemědělská	Průmyslově-obslužná
<i>Kamenec u Poličky</i>	Průmyslově-zemědělská	Průmyslově-obslužná
<i>Korouhev</i>	Průmyslově-zemědělská	Průmyslově-obslužná
<i>Květná</i>	Zemědělsko-průmyslová	Obslužně-průmyslová
<i>Nedvězí</i>	Průmyslově-zemědělská	Průmyslová
<i>Oldřiš</i>	Průmyslově-zemědělská	Průmyslově-obslužná
Polička	Průmyslově-obslužná	Průmyslově-obslužná
<i>Pomezí</i>	Průmyslově-zemědělská	Průmyslově-obslužná
<i>Pustá Kamenice</i>	Polyfunkční průmyslová	Průmyslově-obslužná
<i>Pustá Rybná</i>	Zemědělsko-průmyslová	Průmyslově-obslužná
<i>Sádek</i>	Průmyslově-zemědělská	Průmyslově-obslužná
<i>Štašov</i>	Zemědělská	Průmyslová
<i>Svojanov</i>	Průmyslová	Průmyslově-obslužná
<i>Široký Důl</i>	Zemědělsko-průmyslová	Průmyslově-obslužná
<i>Telecí</i>	Zemědělsko-průmyslová	Polyfunkční průmyslová
<i>Trpín</i>	Zemědělsko-průmyslová	Průmyslově-obslužná

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Svitavy. Český statistický úřad, Krajská reprezentace. Pardubice 2003, 192 s.; vlastní výpočty a zpracování
Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity 1991. Databáze ČSÚ Praha, 1991

Tab. č. 13. Dojíždka do zaměstnání obyvatel obcí správního obvodu ORP Polička v roce 1991

název obce	zaměstnané obyvatelstvo	pracující vyjíždějící z obce za prací	zaměstnané obyvatelstvo do obce dojíždějící	počet obsazených pracovních míst (OPM)	hlavní směr dojíždky (počet osob)	funkce obce
<i>Borová</i>	432	275	105	262	Polička 167	obytná
<i>Březiny</i>	74	56	15	33	Svratka 21; Telecí 14; Polička 12	obytná
<i>Bystré</i>	766	272	306	800	Polička 139	obytná i pracovní
<i>Hartmanice</i>	129	107	15	37	Bystré 65; Polička 15	obytná
<i>Jedlová</i>	539	167	99	471	Polička 149	obytná i pracovní
<i>Kamenec u Poličky</i>	221	155	57	123	Polička 130	obytná
<i>Korouhev</i>	361	194	50	217	Polička 143	obytná
<i>Květná</i>	135	77	23	81	Svitavy 34; Polička 33	obytná
<i>Nedvězí</i>	130	107	10	33	Polička 54	výrazně obytná
<i>Oldřiš</i>	316	201	83	198	Polička 154	obytná
Polička	4717	895	2281	6103	Svitavy 236	pracovní
<i>Pomezí</i>	536	303	57	290	Polička 213	obytná
<i>Pustá Kamenice</i>	143	103	4	44	Polička 36	obytná
<i>Pustá Rybná</i>	90	69	11	32	Telecí 23; Polička 21	obytná
<i>Sádek</i>	235	176	11	70	Polička 93	obytná
<i>Štašov</i>	129	48	18	99	Polička 32	obytná i pracovní
<i>Svojanov</i>	227	142	54	139	Brněnic 30; Vítějeves 29; Svitavy 19	obytná
<i>Široký Důl</i>	174	124	10	60	Polička 81	obytná
<i>Telecí</i>	216	87	52	181	Polička 62	obytná i pracovní
<i>Trpín</i>	253	171	18	100	Bystré 66; Olešnice 26; Polička 16	obytná

Zdroj: Dojíždka za prací 1991. Databáze ČSÚ Praha, 1991

Tab. č. 14. Dojíždka do zaměstnání obyvatel obcí správního obvodu ORP Polička v roce 2001

název obce	zaměstnané obyvatelstvo	pracující vyjíždějící z obce za prací	zaměstnané obyvatelstvo do obce dojíždějící	počet obsazených pracovních míst (OPM)	hlavní směr dojíždky (počet osob)	index pracovní funkce
Borová	393	230	71	234	Polička 122	obytná
Březiny	59	33	7	33	Svratka 15	obytná
Bystré	752	277	292	767	Polička 110	obytná i pracovní
Hartmanice	106	78	7	35	Bystré 37; Polička 16	obytná
Jedlová	461	281	59	239	Polička 157	obytná
Kamenec u Poličky	224	167	242	299	Polička 117	obytná i pracovní
Korouhev	304	198	24	130	Polička 125	obytná
Květná	145	88	52	109	Svitavy 37; Polička 29	obytná
Nedvězí	101	80	1	22	Bystré 30; Polička 27	výrazně obytná
Oldřiš	297	187	43	153	Polička 121	obytná
Polička	4 212	1 047	1 933	5 098	Polička 238	obytná i pracovní
Pomezí	461	285	75	251	Polička 192	obytná
Pustá Kamenice	126	109	3	20	Polička 34	výrazně obytná
Pustá Rybná	56	43	10	23	Polička 18	obytná
Sádek	203	158	18	63	Polička 97	obytná
Stašov	110	84	13	39	Polička 53	obytná
Svojanov	149	82	48	115	Vítějeves 15; Svitavy 12	obytná
Široký Důl	148	86	32	94	Polička 39	obytná
Telecí	159	84	20	95	Polička 44	obytná
Trpín	188	117	9	80	Bystré 43; Olešnice 21; Polička 16	obytná

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 - dojíždka do zaměstnání a škol: okres Svítavy. Pardubice. Český statistický úřad, Krajská reprezentace. 2003, 107 s.; vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 15. Průměrné základní ceny zemědělských pozemků v obcích a místních částí obcí správního obvodu ORP Polička v letech 2005 a 2008

název obce	Průměrná základní cena v Kč/m ²	
	2005	2008
Borová	1,69	2,14
Březiny	1,32	1,71
Bystré	2,08	2,59
Hamry nad Křetínkou	1,37	1,77
Hartmanice	1,59	2,02
Jedlová	1,72	2,17
Kamenec u Poličky	2,74	3,34
Korouhev	1,43	1,84
Lačnov u Korouhve	1,85	2,32
Květná	3,7	4,46
Nedvězí	1,14	1,51
Nedvězíčko	0,83	1,15
Oldřiš	1,76	2,22
Polička	3,25	3,96
Lezník	3,71	4,47
Modřec	1,9	2,38
Střítež	3,27	3,96
Pomezí	3,46	4,18
Pustá Kamenice	1,64	2,09
Pustá Rybná	1,34	1,74
Sádek	1,82	2,29
Stašov	2,16	2,68
Svojanov	2,13	2,66
Předměstí	1,95	2,44
Starý Svojanov	2,49	3,07
Široký Důl	2,81	3,44
Telecí	1,53	1,96
Trpín	1,36	1,76
Hlásnice	1,33	1,72
ORP Polička	2,04	2,55

Zdroj: Kolektiv autorů Ministerstva financí: Cenový věstník. Praha: Ministerstvo financí, 2008. 216 s.;

Kolektiv autorů Ministerstva financí: Cenový věstník. Praha: Ministerstvo financí, 2005. 216 s.; vlastní zpracování

Tab. č. 16. Vývoj míry nezaměstnanosti (%) v obcích správního obvodu ORP Polička v letech 2001-2008

<i>název obce</i>	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<i>Borová</i>	9,3	11	8,3	10	8,3	8,3	5,3	5,3
<i>Březiny</i>	14,4	11,3	9,2	12,3	4,6	7,7	10,8	9,2
<i>Bystřé</i>	5,9	8,2	7,7	5,9	5,4	4,3	3,5	4,3
<i>Hartmanice</i>	8,6	5,8	6,2	7,1	8,9	6,3	3,6	7,1
<i>Jedlová</i>	12,5	16,3	17,2	14,6	11,6	11,8	7,3	7,5
<i>Kamenec u Poličky</i>	9,6	11,7	12,8	8,4	5,6	7,6	8,4	8
<i>Korouhev</i>	7,7	9	8,6	9,5	6,7	5,2	7,4	6,4
<i>Květná</i>	15,1	17,3	14,5	12,6	12,6	8,2	7,5	7,5
<i>Nedvězí</i>	5,5	10,1	15,6	13,8	14,7	6,4	2,8	9,2
<i>Oldřiš</i>	6	8,6	6,2	9,3	9,3	5,9	8,1	5,3
Polička	8,4	9,2	9	8,2	6,5	6,1	4,4	4,3
<i>Pomezí</i>	9,7	11,4	9	8,8	8,8	6,4	5,6	4,4
<i>Pustá Kamenice</i>	16,8	16,1	16,2	12	12	14,1	9,9	14,8
<i>Pustá Rybná</i>	10,9	6,2	9,4	14,1	10,9	14,1	12,5	10,9
<i>Sádek</i>	7,2	8,1	8,9	5,1	3,7	2,3	2,3	5,6
<i>Stašov</i>	6,2	13,2	9,4	12,6	9,4	15	11,8	7,9
<i>Svojanov</i>	11	21,3	11,1	13	5,6	6,8	3,1	6,2
<i>Široký Důl</i>	10,1	7,6	10,8	5,7	8,9	7,6	3,2	4,5
<i>Telecí</i>	6,7	13,3	11,4	9,1	10,8	12,5	11,4	7,4
<i>Trpín</i>	9	9	11	8,6	11,5	7,2	4,8	7,2
ORP Polička	8,7	10,2	9,7	8,9	7,5	6,8	5,3	5,4

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-3-26]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>; vlastní zpracování